

32

SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

ȘTEFAN BERCIU

Pichetul în alarmă

EDITURA MILITARĂ

Ștefan Berciu
Pichetul în alarmă

Capitolul I
Vizita

Toamna sosise prin acele locuri mai devreme ca în alți ani. Un vânt rece sufla cu putere dinspre mare, urnind torentul de ploaie ce se stârnise de cu seară spre văile care mărgineau comuna.

Undeva, în depărtare, pe culmea unui deal se vedeau zidurile albe ale unei căsuțe în care primăria, cu sprijinul localnicilor, amenajase un dispensar.

Așezarea părea pustie în timpul acelor prime ore ale dimineții. Ici și colo mai vedeai câte un pescar ori vreo femeie pe care nevoile gospodărești o mânaseră după târguieli.

Pe deal, însă, forfota oamenilor se putea observa de cum se crăpa de ziuă și până târziu după asfințitul soarelui. Oamenii din acel capăt de țară aveau acum parte de un medic adevărat, așa cum nu mai văzuseră ei de mult.

La început, l-au privit cu neîncredere; mai întâi, pentru că medicii dinaintea lui nu știuseră cum să părăsească mai repede comuna, și-apoi, pentru că era prea tânăr. Dar asta se întâmpla cu doi ani în urmă, când

doctorul Matei Ianculescu abia sosise. Părea un adolescent; era mic de statură, slab, palid și cu niște ochi cuminți.

Pe vremea aceea, dispensarul se afla într-o casă părăginită, iar tânărul medic a refuzat să-i calce pragul pentru a doua oară. Oamenii s-au cam supărat, considerându-l mofturos, iar unii mai bătrâni nu se sfiiră să-i spună în față:

— Ei, domnișorule, dacă ai ști să tămăduiești pe cât de pretențios te-arăți, ar fi foarte bine.

Doctorul Matei Ianculescu nu s-a supărat. A zâmbit și S-a apropiat de cel mai vârstnic, întrebându-l:

— Moșule, câți oameni din comună știu să sape?

Oamenii au izbucnit în râs.

— D-apoi, n-oi fi venit aici ca să ne-nveți a săpa, strigă o femeie mai șugubeață.

Era duminică pe la amiază și discuția se purta în inima comunei.

— Dacă o fi nevoie, și-oți vrea să m-ascultați, oi face-o și pe asta.

— Și ce-ar trebui să săpăm? interveni femeia.

— Temelia viitorului dispensar! răspunse medicul și, înflăcărându-se, arătă cu mâna spre deal.

— Tocmai acolo? întrebă tânăra.

— Da, pentru că e mai puțină umezeală.

Și-n după-amiaza acelei duminici, primarul comunei

dădu prima lovitură de târnăcop.

În zilele ce urmară, sosiră și ostașii pichetului de grăniceri și așa îl cunoscu doctorul Matei Ianculescu pe locotenentul Cezar Gurău, comandantul.

Veniră și locuitorii din satele vecine și după numai patru luni, noul dispensar strălucea în bătaia soarelui, mândru și alb, iar oamenii îl numiră Perla.

De-atunci, nimeni n-a crâcnit înaintea tânărului medic; nimeni nu s-a opus vreunei dispoziții date de el. Când spunea că trebuie vaccinați copiii, oamenii veneau chiar din prima zi; când a izbucnit o epidemie de gripă, a închis școala cu de la el putere – primarul lipsind din localitate, iar ajutoarele lui umblând după aprobări. Când câțiva soldați ai pichetului comandat de locotenentul Cezar Gurău s-au îmbolnăvit de o gravă intoxicație, tot doctorul Matei Ianculescu i-a îngrijit, iar pe doi dintre ei i-a salvat de la o moarte ce părea sigură.

O dată, când cei de la județ au vrut să-l mute de-acolo, primarul umbla atât de abătut prin comună, încât cei care-l întâlneau nu întârziau să-l întrebe ce i s-a întâmplat. „Ne pleacă doctorul” răspundea el pe un ton de parcă ar fi anunțat sfârșitul lumii.

Știrea a pătruns în fiecare casă.

În dimineața când mașina de la secția sanitară a pătruns în comună, ulițele erau înțesate de lume.

De sus, dinspre deal, cobora un bărbat slăbuț și mic

de statură. Privirile tuturora erau îndreptate spre el. „Vine doctorul!” se auziră unele murmure. „Ne pleacă doctorul!” răsunară altele.

Îndată ce Matei Ianculescu ajunse în mijlocul mulțimii, din mașina care venise să-l ia coborî noul medic, mergând în întâmpinarea lui, cu mâna-ntinsă. Atunci se petrecu ceva cu totul neașteptat pentru „fondatorul” noului dispensar. Oamenii tăiară calea noului venit și făcură zid în jurul lui Matei, apărându-l parcă de cine știe ce primejdie. Doctorul care urma să-l înlocuiască se opri, nedumerit.

— Nu ți-l dăm! tună un bătrân pescar, cu chipul brăzdat de cute adânci.

— E-al nostru! strigă o femeie, ridicând puțin brațele în care ținea un copil, ca noul medic să ia mai bine aminte la cele ce avea să-i spună. El mi-a salvat copilul! Și pe el și pe mine; așa să știi!

— Nu vi-l dăm! răsunară alte glasuri.

— Dar dacă el vrea să plece? spuse careva din mulțime, pe un ton ce trăda o ușoară batjocură.

Glasurile amuțiră și în liniștea care se așternu oamenii se priviră între ei. La asta nu se așteptau; nici nu le trecuse prin minte că *doctorul lor,* care făcuse atâtea pentru ei, i-ar fi putut părăsi cu vrerea lui. Într-un târziu, toți își îndreptară privirile spre Matei.

— Nu! N-am vrut, abia izbuti el să bâiguie, din

pricina emoției care-l stăpânea. Era fericit că cei din jurul său îl iubeau atât. Eu nu… nu… nu doresc asta, mai putu el să murmure și își mușcă buzele de teamă să nu izbucnească în plâns.

— Auzi? N-a vrut să ne părăsească, șopti femeia cu copilul în brațe.

Noul sosit se urcă în mașină și făcu cale-ntoarsă, iar doctorul Matei Ianculescu se așeză pe treptele primăriei cuprinzându-și capul cu palmele. Era foarte tulburat; nimeni nu-i arătase până atunci atâta dragoste. Copilăria sa nu-i lăsase nici măcar umbra vreunei amintiri frumoase, care să-i revină în minte și să-i încălzească sufletul atunci când clipele de cumpănă îl încercaseră ca pe fiecare om.

Se născuse în casa unui om avut, căruia trebuia să-i spună tată deși niciodată nu-l încercase o asemenea dorință. Adevăratul său tată murise cu o lună înainte să se fi născut el, iar mama, o femeie frumoasă și pusă pe căpătuială, îi ascunsese cu grijă că domnul acela gras, puternic și bogat, n-ar fi părintele lui. Matei aflase adevărul abia pe la doisprezece ani când, sărind în apărarea mamei sale, domnul al cărui nume îl purta l-a izgonit din casă, strigându-i: „Ești un câine de pripas! Nu-ți sunt tată! Adevăratul tău părinte mi-a fost slugă! Slugă mi-a fost și maică-ta! N-ai ce căuta în casa asta!”

Maică-sa n-a intervenit, iar el a luat calea pribegiei,

rătăcind săptămâni de-a rândul, lihnit de foame și cu sufletul zdrobit. Nimic nu-l duruse mai mult decât lipsa de fermitate a mamei, pentru că noua lui stare o datora faptului că sărise în apărarea ei. Era obișnuit cu ocările și bătaia, dar asta în ceea ce îl privea pe el. Nu se putea însă obișnui cu gândul că și mamei sale i s-ar fi cuvenit un asemenea tratament. De câte ori nu-i spusese: „Hai, mamă, să plecăm! Am să muncesc, ai să muncești și tu și o s-avem cu ce trăi." Dar ea râdea întotdeauna când auzea asemenea lucruri și își mângâia bijuteriile la fel de tandru cum îl mângâia și pe el.

Drumurile pribegiei îl purtară spre o carieră de piatră unde oamenii trudeau din greu, izbind stânca cu niște ciocane mari. Soarele de iulie dogorea atât de tare, încât copilul de-atunci nu mai putu ajunge la oamenii cărora voia să le ceară puțină apă. Flămând și sfârșit de oboseală, se prăbuși.

Era amiază și din depărtare se făcură auzite glasurile unor femei care coborau vesele de pe înălțimile ce mărgineau cariera; aduceau de mâncare bărbaților care aveau să trudească până seara. Curând, femeile ajunseră lângă copil și larma lor încetă brusc.

— Ia te uită! făcu una dintre ele, într-un târziu. Un copil mort.

Matei auzi, dar nu putu scoate decât un geamăt.

— Nu-i mort! strigă alta.

Pe urmă nu mai știu ce se întâmplase. Se trezi într-o casă sărăcăcioasă. În care fiece îmbucătură de pâine era însoțită de râsete și alintări. Privi în jurul lui și se văzu înconjurat de alți opt copiii, o femeie voinică și urâtă din cale-afară și un bărbat înalt, slab dar vânjos.

Bărbatul îl întrebă:

— Cum îți zice, puiule?

— Matei.

— Matei și mai cum? încercă femeia să-l descoasă pe un ton sfios.

Copilul ezită, temându-se, nici el nu știa prea bine de ce. Pe urmă se rușină și își spuse numele complet.

— Se vede că te-ai rătăcit, puiule! murmură pietrarul.

Matei se mulțumi doar să-și plece capul.

— Ori poate-ai fugit de-acasă!? interveni mama celor opt copii.

Băiatul tresări și femeia continuă, intuind că aceea era adevărata situație:

— Părinții tăi or fi speriați, continuă ea. Te-or fi căutând… te-or fi jelind…

— N-am părinți, răspunse Matei. N-am pe nimeni, dar nu vă faceți griji… N-o să rămân pe capul dumneavoastră așa… ca un „câine de pripas”.

Atunci mama celor opt copii îl cuprinse în brațe, strângându-l atât de tare încât îi tăie respirația.

— Dar ce suflet de fiară ți-o fi spus vorbele astea? Că

din capul tău nu-s! Ai să rămâi aici și nu ca un „câine de pripas”, ci ca toți ceilalți copii ai noștri. Așa-i, tată? strigă ea întorcându-se spre bărbatul ei.

Pietrarul nu răspunse nimic, ci doar își puse uriașa-i palmă pe capul lui Matei, în semn de aprobare și ocrotire.

Toamna, copiii au pornit la școală și printre ei se afla și Matei.

În anul următor, „copilul de pripas” a obținut bursă, iar după alți doi ani i-a părăsit pe părinții săi adoptivi, plecând intern la un liceu de la oraș.

Pe maică-sa o vedea de două ori pe an, în timpul vacanțelor, și asta se petrecea în mare taină, ca nu cumva soțul ei să se supere. Se întâlneau în gară, ea rămânând cu Matei cam o jumătate de oră, până la plecarea trenului care avea să-l poarte înapoi, între zidurile reci ale internatului. La plecare, el îi săruta mâna iar ea îl mângâia și plângea îndurerată. Pe urmă, băiatul se urca în tren și se grăbea s-ajungă la o fereastră pentru ca ea să-l vadă și să-i răspundă la salutul de rămas bun, dar întotdeauna maică-sa dispărea, rușinată poate de taina în care se întâlnea cu propriul ei fiu, în timp ce privirile lui Matei rătăceau pe deasupra mulțimii aflate pe peron, nădăjduind că ea se afla acolo și-i urmărea mâna care se agita îndelung, într-un salut pe care el se încăpățâna să-l adreseze neantului.

Când izbuti s-ajungă medic, domnul Eremia Ianculescu îl reprimi în casă, dar Matei n-avea să rămână acolo prea multă vreme, pentru că pâinea se mânca tot cu lacrimi și nu cu voie bună, așa cum văzuse el în casa pietrarului.

La plecare, îi spuse maică-sii să-l urmeze, dar ea se cufundă în tăcere, mângâindu-și bijuteriile, și el înțelese că orice altă încercare de a o elibera din temnița împodobită cu aur și pietre scumpe era zadarnică.

Toate aceste imagini i se derulară în minte cu iuțeala fulgerului pe când stătea acolo, pe treptele primăriei, înconjurat de oamenii care-l prețuiau într-atât, încât făcuseră zid spre a-l păstra printre ei. Un val de sânge îi năpădi obrajii. Emoția prin care trecuse și bucuria ce-l încercase erau atât de puternice, încât amenințau să-l doboare. Vru să se ridice și să pornească spre „Perla" lui, dar mișcarea îi stârni o durere cumplită în dreptul inimii și el gemu surd.

Oamenii murmurară neliniștiți.

— Doctore! se auzi glasul locotenentului Cezar Gurău, comandantul pichetului de grăniceri.

Matei tresări și, dezlipindu-și palmele de pe ochi, îl privi cu un aer buimac, de parcă atunci s-ar fi trezit din somn.

— Doctore, continuă ofițerul, ce-ar fi să ne faci o vizită la pichet?

— E cineva bolnav? abia putu să-ngăime.

Cezar, care până atunci își dăduse seama că nu prea avea sorți de izbândă să-l urnească din loc, spre a-l scoate din starea în care emoțiile îl cufundaseră, se agăță de interesul pe care Matei îl purta sănătății oamenilor și, apropiindu-se de el, îi șopti:

— Da, cineva e foarte bolnav.

— Cine, căpitane? (așa-i plăcea doctorului să-l numească pe tânărul său prieten).

— Eu! răspunse locotenentul, pe un ton ce se voia dramatic.

Matei se ridică cu greu și-i examină ochii.

— De ce mă amăgești? Ce vrei de la mine?

— Să bem o cafea împreună.

Doctorul zâmbi.

— Hai! îl îndemnă Cezar, altminteri fac o criză de inimă și-ți dau de lucru cum n-ai mai avut încă.

Medicul apucă mânerul valizei, dar mâna se dovedi nesigură. Atunci se produse ceva cu totul neașteptat: una dintre femei, care-l privise cu antipatie de când sosise în mica lor localitate, se repezi și-i luă valiza.

— Am s-o duc eu. Aveți încredere; am s-o duc la „Perla”. Mergeți liniștit, îl asigură ea și porni grăbită spre coama dealului urmărită de privirile consătenilor.

Trecuseră doi ani de la sosirea doctorului Matei

Ianculescu în acea comună situată la un capăt de țară.

Era toamnă, dar ploile nu mai amenințau să-nmoaie drumeagul de altădată care ducea la dispensar, pentru că oamenii duraseră cale pietruită până la „Perla”, iar acolo unde panta era prea abruptă săpaseră trepte.

Vremea era rece. Un cer plumburiu, prevestitor de ploi îndelungate, acoperise așezarea, iar vântul ce se stârnise părea să aducă și mai mulți nori decât să-i împrăștie pe cei care se descărcau din belșug.

În sala de așteptare se mai aflau doar câțiva pacienți care își așteptau rândul fie pentru consultații, fie pentru tratament.

Sora Ana, asistenta, cum o numea doctorul Matei Ianculescu, nu mai prididea cu treburile, iar Vlad Brănescu, „ajutorul” – așa-i spunea medicul – se străduia din răsputeri să se facă util și ei, și protectorului său. Vlad era un bărbat de vreo patruzeci de ani, nu prea înalt dar bine clădit; sărăcăcios îmbrăcat, însă chiar dacă ar fi umblat în zdrențe, tot „un domn bine” – după spusele Anei – ar fi părut. Venise la dispensar ca pacient, adus pe brațe de niște localnici; leșinase pe stradă. Matei l-a examinat foarte atent, așa cum făcea cu toți oamenii aflați în suferință. Ana tot aștepta să intervină; într-un târziu și-a pierdut răbdarea și a întrebat:

— Ce tratament îi facem?

Doctorul a privit-o lung și trist; s-a ridicat de pe scaun, s-a apropiat de ea și i-a șoptit:

— Să-i dăm ceva de mâncare. A leșinat din pricina foamei.

Pacientul a auzit și s-a pornit pe plâns; se simțea umil.

— Eu… începu „bolnavul" să murmure, am neglijat să mănânc… Știți, am… am avut foarte multe de făcut… de refăcut; da da, trebuia… trebuie să-mi refac viața și din această pricină, aproape că am uitat să mănânc. N-am… n-am acte… n-am… Adică am avut, dar…

— Stai liniștit, îi curmă vorba Matei. Pentru tratamentul pe care ți l-am prescris nu sunt obligat să te înregistrez. Și-apoi, nu te întreb nimic; nici măcar cum te cheamă. Rămâi întins pe canapea! Nu trebuie să faci niciun efort. De câtă vreme n-ai mâncat?

— Păi… trei… patru, da, patru zile, de când m-am eliberat.

— Enorm! strigă Matei.

Ușa se deschise și Ana îi aduse de mâncare.

Vlad se târî spre biroul doctorului, pe care sora îi așternuse masa, implorând:

— Domnule doctor… nu vă zgârciți! Cine știe când și unde o să mai găsesc o bucată de pâine!?

— Aici! Și astăzi, și mâine… și oricât vei avea nevoie! preciză medicul, înjumătățindu-i porția de mâncare adusă de asistentă. Apoi părăsi cabinetul și împreună

cu Ana continuă consultațiile în sala de pansamente.

Trecuse aproape o oră de când Matei își părăsise oaspetele.

Vlad mâncase și nu știa ce să facă. Se apucă să strângă tacâmurile și fața de masă. Apoi ieși din cabinet, vrând să afle unde se găsea binefăcătorul său. Curând îl descoperi.

— Vă mulțumesc, rosti el cu oarecare jenă și se grăbi să adauge: Sper ca săptămâna viitoare să vă pot invita la un mic cocteil pe care am de gând să-l dau în cinstea dumneavoastră și a acestei tinere doamne.

Medicul surise mulțumit de schimbarea dispoziției oaspetelui său și se grăbi să se scuze:

— Invitația dumitale mă onorează dar mă pune în mare dificultate. Tăcu o vreme, jenat, apoi continuă: Vezi, dragul meu, garderoba mea este atât de sărăcăcioasă, încât mă tem că te voi pune într-o situație nefavorabilă față de ceilalți invitați.

— Aș! îl întrerupse Vlad, n-am decât să dau un bal mascat, și-atunci puteți veni în halate și bonete albe, așa cum ne-am cunoscut. Și-apoi… o asemenea costumație, vă jur! n-a mai apărut la niciunul dintre balurile la care am fost. O! se precipită el, vă asigur că sunt… am fost un mare amator de asemenea petreceri! Da, da, chiar din fragedă copilărie, preceptorul meu – Un savant de renume mondial – mi-a format gustul pentru fast. În

sfârșit… chiar și acum, la maturitate, pasiunea pentru baluri mă costă dincolo de orice închipuire…

Gesticula reținut și vorbea cu atâta seriozitate încât pretinsele sale cheltuieli contrastau flagrant cu nefericita stare în care se afla și asta o făcu pe Ana să zâmbească. Doctorul însă nu vru să-l întristeze, astfel că se arătă prins în jocul musafirului:

— Alteță! Recunoștința noastră va fi nețărmurită, iar onoarea pe care ne-o veți face, n-o vom uita niciodată. Vă mulțumim, alteță!

Reacția lui Vlad Brănescu fu cu totul neașteptată; în loc să se manifeste cât de cât bucuros de participarea medicului la improvizațiile sale, oaspetele se încruntă iar privirile lui prinseră a exprima o nespusă teamă. Murmură:

— De ce mi-ați spus „alteță”? Și pentru că Matei, consternat de atitudinea omului atât de vesel mai înainte, nu știa ce să-i răspundă; se apropie de el și-l întrebă, cu oarecare teamă în glas: Așadar… știți cine sunt?

Doctorul își clătină capul în semn de negare, iar interlocutorul lui se adresă Anei:

— Știe! Nu-i așa? Și dumneata știi! Îi privi pe amândoi, cu și mai multă derută. De ce nu mărturisiți? De ce? Ori ați vrut doar să mă speriați, arătându-mi că îmi cunoașteți trecutul?!

— Ascultă! interveni Matei, ții cu tot dinadinsul să cred că ești prinț, ori faci pe nebunul, vrând să ne pui la încercare răbdarea și bunul simț? Ce înseamnă spaima pe care o joci față de niște oameni care nu te-au întrebat nimic și care nu știu nimic despre dumneata?

Brănescu făcu un pas înapoi și din nou examină atent chipurile amfitrionilor săi. Pe urmă, după ce chibzui la spusele doctorului, se încredința de sinceritatea lui și se porni pe mărturisiri.

— Vă cer iertare… Sunt un infractor de cea mai josnică speță: escroc! În lumea interlopă mi se spune… mi se spunea Alteță. Credeam… am crezut că faceți o aluzie la… profesiunea mea. Iertați-mă! Și dumneavoastră, tânără doamnă.

Se înclină dinaintea asistentei și, grăbit, scoase dintr-un portofel zdrențuit o bucată de hârtie pe care o despături, oferind-o apoi femeii.

Ana citi și reciti înscrisul, nevenindu-i parcă să creadă ceea ce aflase. Pe urmă îi restitui biletul, dar Vlad i-l dădu și lui Matei; gazdele aflară astfel că oaspetele lor se numea Vlad Brănescu, zis Alteța, escroc eliberat din închisoare cu numai câteva zile mai înainte.

O vreme se scurse într-o apăsătoare tăcere, fiecare părând absorbit de gândurile celuilalt. Apoi, doctorul i se adresă ca unui vechi prieten reîntâlnit după ani și ani:

— Mă rog… ce-a fost, a fost! La dracu’ toate relele!

Important e ce ai de gând să faci de azi-nainte!?

Vlad tresări. Câteva clipe se uită năucit la cel care părea să-l fi absolvit de negurile trecutului, cu o ușurință la care nu se aștepta. Pe urmă, în conștiința lui se produse un proces cum nu i se mai întâmplase și, tulburat, izbuti doar să șoptească:

— Nu știu…

— Dar vrei? Vrei cu-adevărat să pui capăt…?

— Vreau! îl întrerupse Brănescu.

— Atunci, n-ai decât să începi, vru doctorul să-l încurajeze și-i zâmbi prietenos.

Și din nou urmă o reacție neașteptată din partea oaspetelui. Se apropie foarte mult de amândoi, le căută privirile, vrând parcă să se asigure că acolo, ori dincolo de ele, în adâncul sufletelor binefăcătorilor săi, va găsi adevărata salvare pe care el n-a aflat-o atâta amar de vreme. Într-un târziu, mărturisi:

— Domnule doctor… tânără doamnă… sigur, eu vreau să termin cu tot ce-a fost rău în viața mea dar… dar ca să încep… să apuc pe alt drum, nu-i totul să vrei. Nu! se arătă el disperat. Vă asigur! Și asta nu-i o părere; e o certitudine! O amară constatare pe care dumneavoastră, oamenii cinstiți, cuminți, n-aveți cum s-o faceți. Ceru voie să se așeze. Pe urmă continuă să răspundă privirilor neliniștite ale amfitrionilor săi: Gândiți-vă! Cine ar putea avea încredere într-unul ca

mine? Eu cunosc bine mentalitatea oamenilor. Da, da! Cei mai mulți dintre ei gândesc: „Cu un hoț mai merge, poate chiar și cu un criminal, dar cu un escroc, niciodată nu ești sigur” și au dreptate!

— De ce spui asta? se arătă Ana nemulțumită.

Vlad oftă și răspunse fără s-o privească:

— Pentru că escrocul profită de încrederea oamenilor, și asta, știu eu, e tot ce poate fi mai rău. Ei, tânără doamnă, nimic nu este mai josnic decât escrocheria. Se vede bine că n-ați avut de-a face cu oameni din tagma asta…

Și din nou se sili să râdă. Dar ochii i se umeziră și își întoarse capul rușinându-se. Într-un târziu se răsuci brusc spre Matei și-l întreabă, hotărât parcă să pună capăt acelei sincere mărturisiri care nu făcea casă bună cu mentalitatea sa de înșelător:

— Cine poate avea încredere într-unul ca mine?

— Eu! răspunse medicul.

Vlad zâmbi neîncrezător.

— În regulă! se învoi el, dar pentru începutul acela despre care mi-ați vorbit cum rămâne?

— Ți-am spus doar: totul este să vrei!

— Și dacă vreau, cine mă primește? Cine mă angajează?

— Eu!

Brănescu păru să se afle pe pragul unui leșin; mâinile

îi căzură de-a lungul corpului, gura i se deschise larg, dând impresia că se sufocă, iar privirea lui căpătă o îngrijorătoare fixitate. Ana se repezi să-l susțină, iar Matei se grăbi să-i ia pulsul. După o vreme, când își mai reveni, oaspetele întrebă:

— Mă angajați?

— Da, răspunse medicul, și-i zâmbi prietenos.

— Fac orice! Mătur, spăl geamurile… știu să zugrăvesc, să vopsesc…

— Bine, bine, căută Matei să-l liniștească. O să fie nevoie și de astfel de treburi dar, deocamdată, ai s-o ajuți pe Ana. Ce studii ai?

— Șase clase de liceu.

— Grozav! se arătă Ana entuziasmată, și se grăbi să-i spună doctorului: Ne va pune în ordine fișierul! Peste trei sute de fișe! îi explică ea lui Vlad. O să aveți de lucru, nu glumă!

Brănescu se ridică de pe scaun, își puse ținuta în ordine și spuse pe un ton oficial:

— Să știți că… în sfârșit, n-are importanță câtă vreme, dar la închisoare, am lucrat destul de mult prin dispensare. Știu să sterilizez, să pregătesc instrumentarul… să… O privi pe Ana și o asigură: Veți avea în mine un ajutor de nădejde!

— Foarte bine! se arătă Matei de acord; așadar, din clipa asta, vei fi ajutorul nostru! Deocamdată vei dormi

într-o cameră a staționarului; asta, până te vei mai înstări puțin… ca să poți da balul acela după care tânjești atât de mult. Ana! Ia-l și arată-i ce are de făcut.

A doua zi, Matei îl prezentă pe Vlad locotenentului Cezar Gurău, comandantul pichetului de grăniceri. Doctorul îi spuse tânărului ofițer trecutul celui pe care voia să-l angajeze, și-i ceru înțelegere. Întâlnirea lui Cezar cu Vlad Brănescu fu scurtă. Se priviră câteva secunde, apoi locotenentul îi întinse mâna.

— Vreau să vă asigur că mă voi îndrepta, începu ajutorul doctorului.

— Știi ce? zâmbi ofițerul. Eu sunt sigur de pe acum că totul va fi bine. Nici nu se poate altfel; aici orice om se simte printre oameni.

— Aici… aici, și dumneavoastră și domnul doctor… Dacă ar fi și ceilalți oameni tot așa…

Locotenentul fu impresionat de tonul acesta sincer și vru să-l asigure încă o dată că totul va fi bine, dar nu izbuti decât să-i strângă mâna atât de tare, încât Vlad se crispă.

Pe drum, îi mărturisi lui Matei:

— Strașnic om, comandantul de pichet!

Doctorul, observându-l cum își freacă mâna pe care locotenentul i-o strânsese, îl ironiză:

— Ai văzut ce forță are?

— Am văzut ce suflet are! murmură Vlad, cu o nuanță

de dojană în glas.

Se întoarseră la dispensar, mulțumiți.

Dar asta se petrecuse cu câteva luni mai înainte. Acum, ajutorul deprinsese munca și trudea cu o sârguință demnă de toate laudele.

Către orele unsprezece ale acelei dimineți, sora Ana îl anunță pe Matei:

— Mai așteaptă un singur pacient.

— Cine? întrebă doctorul, cunoscându-i bine pe mai toți localnicii.

— Nu l-am mai văzut pe-aici, răspunse sora, făcând ordine în dulapul de medicamente.

— O fi de prin satele vecine, murmură Matei.

— Da' de unde? făcu Ana și se grăbi să precizeze: Un domn de la oraș! Pe urmă se întristă și bodogăni: L-or fi trimis să vă convingă…

Doctorul râse:

— Ce-ți trece prin minte?

— Ce-ați auzit, se-arătă fata și mai supărată. Vor să vă ia. Asta e!

— Hai, lasă presupunerile și poftește-l.

Vlad tocmai aduse o ceașcă de ceai doctorului, când Ana ieși în sala de așteptare și întrebă:

— Dumneavoastră!?

Bărbatul se ridică de pe scaun și înclinându-se de parcă s-ar fi aflat într-un salon, la o simandicoasă

recepție, se prezentă:

— Avocat Mișu Tenopol.

Ajutorul medicului tresări la auzul acelui nume și se grăbi să privească prin ușa rămasă deschisă pe jumătate, la vizitatorul neașteptat. Zăbovi câteva secunde în această atitudine, sfârșind prin a-și spune că figura noului sosit nu-i era cunoscută. Numele însă…

Puse ceașca pe biroul medicului și se grăbi să părăsească cabinetul tot prin intrarea de serviciu, pe unde venise.

Statura de uriaș, hainele frumoase, chipul distins și mai ales atitudinea curtenitoare a omului ce părea să fi trecut puțin de șaizeci de ani, produseră o impresie pe cât de plăcută pe-atât de puternică asupra tinerei fete, care se fistici.

— Sini un prieten al domnului doctor Ianculescu, preciză musafirul.

— A… am crezut că ați venit pentru consultație, căută ea să-și motiveze tăcerea de câteva clipe. Îl anunț imediat… Adică nu, ce să-l mai anunț? Poftiți… poftiți, se precipită fata și-i deschise larg ușa, invitându-l să între.

Matei își ridică privirea de pe fișele celor pe care-i consultase în dimineața aceea și, când îl văzu pe Tenopol, sări de pe scaun strigând bucuros:

— Nene Mișule! Bine-ai venit!

Oaspetele îl cuprinse cu brațele sale voinice, încât glasul lui Matei abia se mai auzi:

— Soră! Domnul Tenopol este… a fost cel mai bun. Prieten al tatălui meu…

Îmbrățișarea musafirului dură câteva zeci de secunde, la capătul cărora acesta suspină prelung. Apoi își scoase o batistă și își șterse discret ochii. Matei era vădit impresionat, iar tânăra lui ajutoare părăsi discret încăperea.

— Ana! strigă doctorul în urma ei, te poți duce acasă.

— Mulțumesc, se auzi glasul fetei.

Vlad o ajută să-și îmbrace haina de ploaie și după ce Ana plecă, un sentiment de neliniște puse stăpânire pe el. Deocamdată, nu știa prea bine din ce pricină căzuse pradă acelei stări, și fără să-și explice de ce anume, simți nevoia să asculte discuția protectorului său cu bărbatul al cărui nume îi dădea de gândit. Spera poate că ascultându-i glasul să afle, ori să-și amintească ceva în legătură cu persoana care se prezentase Mișu Tenopol, avocat. Ori, poate altceva… își trase un scaun lângă ușa cabinetului, mulțumindu-se doar să asculte vorbele celor dinăuntru.

— Ce face mama? întrebă Matei când rămaseră singuri.

Tenopol păru să ezite câteva clipe.

— Ei… să zicem bine.

Răspunsul avu darul să-l neliniștească pe doctor. Se grăbi să întrebe:

— Tot astmul?

Celălalt schiță un zâmbet vrând parcă să nu răspundă.

— Tot astmul? repetă Matei întrebarea, de data asta pe un ton care nu mai accepta amânarea.

— Și astmul, răspunse Tenopol, fără să-l privească.

Matei pricepu că adevărata suferință a mamei sale era cu totul alta. Era atât de speriat, încât abia după o vreme fu în stare să întrebe iarăși:

— Dar ce s-a mai întâmplat?

Oaspetele merse către fereastră și privi îndelung spre văile către care se-ndreptau torentele de apă. Într-un târziu îi răspunse:

— Singurătatea, dragul meu… Singurătatea.

Doctorul veni lângă el și-i puse o mână pe umăr, implorându-l:

— Convinge-o să vină aici. E loc destul… Și-apoi… poate că n-ar fi rău pentru ea să locuiască într-o zonă mai însorită… cu o climă mai prietenoasă…

Vezi tu, locurile acestea în care muncești sunt aproape sălbatice. Peisajul e deprimant, mai ales pentru un om suferind. Și oamenii… ce să mai vorbim?

— Oamenii?! sări Matei ca ars; află că oamenii de-aici sunt formidabili! Fiecare dintre ei poate fi un adevărat

elixir! Toți, dar absolut toți sunt…

— Niște primitivi Matei, îl întrerupse musafirul. Asta mi-a inspirat chipurile celor câțiva bărbați și femei pe care i-am întâlnit de la gară și până aici.

Tânărul ar fi vrut să protesteze dar mânia ce-l cuprinsese gâtui vorbele pe care era gata să le rostească.

Celălalt nu-i observă starea și continuă:

— Gândește-te la felul de viață cu care bietul tău tată a obișnuit-o pe maică-ta; vizite, primiri, relații cu lume bună… Aici… nici măcar o piatră n-ar avea cu cine să joace, ca să nu mai vorbim despre marea ei pasiune pentru bridge. Vezi bine că locurile acestea nu i-ar prii din niciun punct de vedere. Felul ei de viață…

Matei nu-i mai putu urmări sporovăiala despre teribilul mod de viață cu care domnul Ianculescu îi răsfățase mama, transformând-o într-o păpușă de salon și vitrină de bijuterii. Îl disprețuise în tot timpul vieții și nici acum, după moartea lui nu izbutise să scape de acest resentiment.

— …Și-apoi, chiar și tu meriți o soartă mai bună, auzi doctorul după o vreme. Doar ai primit o educație aleasă…

Și din nou vorbele lui Tenopol se pierdură în gol.

Matei se cutremură la amintirea „educației” primite de la vitregul său tată, amintire pe care nu o putea separa de o puternică lovitură la cap („corecție

binemeritată”, cum precizase domnul Ianculescu) de pe urma căreia copilul de atunci avea să sufere dureri îngrozitoare tot restul vieții. Își prinse tâmplele între palme și gemu din pricina durerii care se anunța mai întotdeauna către ceasurile amiezii.

— N-am ce să fac, se tângui doctorul.

— Te doare deseori?

— Nu… Vorbeam despre călătoria care i-ar face bine mamei. Poate că în vara anului viitor să-i pot oferi această bucurie. Până atunci voi aranja lucrurile în așa fel, încât să pot lipsi de aici vreo două săptămâni.

— Două săptămâni! râse Tenopol.

— E prea puțin? E prea mult? întrebă doctorul, neștiind ce să creadă.

— E nimic! preciză Tenopol. Eu vorbeam de o schimbare definitivă a locului.

Gazda îl privi năuc având aerul că nu pricepuse prea bine spusele celui de dinaintea sa. Apoi, pe un ton nesigur, murmură:

— Ți-a spus ea asta?

Vizitatorul își mângâie părul și răspunse trist:

— Nu… O mamă nu cere; așteaptă.

— Crezi dumneata că ea își dorește cu adevărat această schimbare?

Tenopol zâmbi cu ostentație – îngăduitor, de parcă s-ar fi aflat în fața unui copil. Pe urmă, spre a-și întregi

aerul de bunăvoință, șopti, oarecum jenat de neputința celuilalt de a pricepe niște lucruri pentru el elementare:

— Mai ales ea.

— De ce, mai ales ea? vru să afle Matei.

Oaspetele tresări, neștiind cum trebuia să interpreteze sensul acelei întrebări de care, intuise el, avea să depindă restul discuției și mai ales rezultatul pe care îl urmărea. Se temea de dârzenia copilului de altădată, atât de greu încercat de viață, dar mizase pe dragostea lui pentru aceea care-i era mamă. Această ultimă întrebare îl puse însă pe gânduri. Chibzui câteva clipe și sfârși prin a-și spune, judecând după propriile sale principii de viață, că răspunsul pe care avea să-l rostească trebuia să-l cointereseze și pe medic. Astfel, odată luată această hotărâre, avocatul făcu o mutră de circumstanță, marcând o dureroasă sforțare pentru rostirea unui adevăr pe care n-ar fi avut de gând să-l mărturisească și bâigui, prefăcându-se încurcat:

— Știi… am spus „mai ales pentru ea” ca să nu zic ceea ce maică-ta mi-ar fi interzis.

— Ce? Ce anume? întrebă Matei, pe care durerile îl cuprindeau tot mai crâncen.

— Și pentru ea… și pentru tine.

— Pentru mine?

Tenopol porni spre fereastră, părând că nu dorește să se explice până la capăt. Dar Matei sări în urma lui și-l

imploră:

— Nene Mișule! Trebuie să-mi spui tot adevărul!

Musafirul se-ntoarse brusc spre el și doctorul avu impresia că ochii interlocutorului jucau în lacrimi.

— E ceva grav?

— Poate…

— Mama?

— Și ea… și tu; ți-am spus doar. Lasă-mă! Știu bine că nu ți-ar face plăcere să-ți vorbesc despre taică-tău. Tot vreau să fac bine, tot mă cred isteț din cale-afară, dar aduc numai necazuri și încurcături celor ce-mi sunt dragi. Asta e: sunt un nerod bătrân!

— De ce spui asta! Știi doar cât îți sunt de recunoscător…

— Pentru că te scăpăm de bătaie când se năpustea domnul Ianculescu asupra ta!? Da? Ei bine, află că pentru a-i împlini ultima dorință mă aflu aici, se înflăcăra Tenopol. Așa să știi.

— Dar a trecut mai bine de un an, de când… el a murit.

— Îl poți numi tată!

— Nu, asta nu pot.

— Cândva, așa-i spuneai.

— De frică. Oricum, spune-mi care a fost ultima lui dorință?

— Ultimul lui gând a fost îndreptat către tine. Maică-

ta îți poate confirma.

— De ce nu mi-a spus mama? Doar ne-am văzut de câteva ori după moartea… soțului ei.

— Taică-tău, reîncepu oaspetele pe un ton de reproș, înainte să-nchidă ochii, a rostit: „Aveți grijă de Matei. Nu m-am purtat prea blând cu el dar am crezut că o fac spre binele lui…”

Dacă durerile de cap n-ar fi fost atât de înverșunate, doctorul ar fi izbucnit în râs, amintindu-și „grija” cu care domnul Ianculescu îl făcuse să ia calea pribegiei, mai înainte de a fi împlinit doisprezece ani. Dar se mulțumi numai să arunce o privire iscoditoare interlocutorului său și, pentru a-l face să continue acea penibilă destăinuire, se strădui să zâmbească.

— Dorința bietului tău părinte, continuă Tenopol, a fost aceea de a te ști la adăpost.

— Sunt!

— Nu, nu așa, dragul meu: nu așa, și mai ales nu aici în pustietate și printre asemenea oameni.

Indignarea care-l cuprinse pe Matei îi dădu puteri să-și înfrângă pentru câteva clipe durerile.

— Atunci, unde și cum îmi dorea bunul meu părinte un adevărat adăpost?

Musafirul se prefăcu a nu-i pricepe supărarea și, pe un ton cât mai firesc, răspunse:

— Undeva, în străinătate… într-o clinică adevărată,

unde să te poți afirma…

— Mi-a lăsat cumva și o asemenea ofertă, printre celelalte daruri pe care mi le-a făcut pe când trăia? întrebă Matei batjocoritor.

Oaspetele nu se arătă impresionat de ironia doctorului, pentru că în calculele sale intrase și o asemenea reacție.

— De bună seamă, ai motivele tale să vorbești astfel și, desigur, supărarea ta va fi și mai mare când vei afla că nu ți-a lăsat o asemenea ofertă.

— Asta nu mă supără, nene Mișule; e singurul gest pe care-l apreciez la… domnul Ianculescu.

— În schimb, mi-a lăsat mie o povară, urmă Tenopol, pentru că pe brațele mele și nu ale altuia și-a dat sfârșitul și m-a rugat să te conving.

— Consideră-te achitat de această însărcinare. Nici prin minte nu-mi trece să plec altundeva.

Tonul hotărât pe care Matei rostise refuzul avu darul să-l descumpănească pentru câteva clipe pe încercatul domn Mișu Tenopol, omul de afaceri al celui pentru memoria căruia părea că se zbate. Desigur, bătrânul se aștepta la un posibil refuz, dar asta așa, ca o cochetărie, și nu ca o hotărâre definitivă. Chibzui puțin și sfârși prin a-și spune că tot dragostea pe care doctorul o purta mamei sale avea să învingă. Așa că reluă prima variantă a atacului.

— Vezi, dacă toți am face numai ceea ce ne mulțumește, s-ar putea să năpăstuim pe cei din jurul nostru și uneori poate chiar pe cei mai dragi.

Matei tresări. O teamă nedefinită îi oprise răsuflarea.

— Mama? abia reuși să bâiguie.

Celălalt își dădu seama că izbise în plin, așa că nu se grăbi să-i răspundă, prefăcându-se încurcat în propriile-i gânduri.

— Ce-i cu mama? stărui Matei. De ce nu-mi spui odată tot adevărul?

Musafirul tresări și-i aruncă o privire temătoare.

— E chiar atât de grav, nene Mișule?

— Da, murmură Tenopol, privind într-un loc în care vedea parcă pe cineva știut numai de el. Să știi că nu te-am mințit în legătură cu dorința tatălui tău, dar am crezut că ispita afirmării – firească unui tânăr atât de capabil și ambițios ca tine – mă va scuti să spun lucruri care… care dor. Fiecare poate face orice cu viața lui, dar cu viețile celorlalți, nu! mai ales atunci când o altă viață depinde numai de un simplu gest, sau… chiar de un capriciu.

— Ce să fac?

— Mama ta are nevoie de o clinică bună.

— Avem în țară destule clinici bune.

— Suedia! Pricepi? M-am interesat. Numai acolo poate fi salvată.

— Voi face demersurile necesare.

— Bani ai?

— Nu prea. Am să împrumut.

— De ce? N-ar fi mai simplu ca tu să muncești chiar la clinica în care maică-ta va fi internată și astfel să-i plătești îngrijirea?

— Există o asemenea posibilitate?

Tenopol îl bătu pe umăr, încurajator:

— Dar cum crezi tu că ți-aș fi făcut o astfel de propunere?

— Te ascult, nene Mișule.

Oaspetele își trase un scaun mai aproape de acela pe care ședea doctorul și îi caută privirea, așa cum fac șerpii când vor să-și hipnotizeze prada, mai înainte de a o devora.

— Nu de mult, începu avocatul pretinsa lui mărturisire, am cunoscut la București o doamnă venită în România ca turistă. Ne-am împrietenit, ne-am plimbat de câteva ori și, în ultima zi a vacanței sale străina mi-a făcut o destăinuire care m-a pus pe gânduri. Ei bine, dorește să scoată din țară pe cineva; nu mi-a spus dacă-i este rudă ori prieten și… nici măcar dacă-i vorba despre un bărbat sau o femeie.

— Se vede că persoana pe care străina o protejează n-ar putea obține o plecare legală, spuse Matei.

— Probabil, făcu Tenopol pe naivul, dar asta s-ar

putea să fie în avantajul nostru, vreau să spun… al tău, se grăbi el să precizeze.

— Nu înțeleg, mărturisi doctorul și din nou își cuprinse capul cu palmele.

Tenopol crezu că interlocutorul său dorea amănunte și nicidecum să-l refuze, așa că se arătă plin de bunăvoință.

— Am să-ți explic: străina ți-ar putea oferi… pe lângă o importantă sumă de bani – să zicem zece, cincisprezece mii de dolari – un post de medic într-o clinică, oriunde în Occident.

— Și ce trebuie să fac pentru banii și slujba oferite? Oaspetele abia își putu stăpâni râsul, pentru că lui, omul care trăise toată viața numai din afaceri necinstite, nici prin minte nu-i putea trece că doctorul ar fi capabil să refuze un asemenea târg. „Dar cum dracu' nu pricepe?" se întrebă. Sfârși prin a-i spune de-a dreptul:

— Pentru banii și slujba oferite, străina îți cere s-ajuți persoana protejată de ea să treacă frontiera.

— Eu? sări Matei de pe scaun. Dar cum aș putea face asta?

Avocatul păru descumpănit la auzul acelei întrebări. Dacă până atunci îl amuzase șovăiala celuilalt, pe care o pusese pe seama naivității, reacția de-acum îl punea în fața unui refuz categoric. Dar cum zarurile erau aruncate, musafirul își dădu seama că nu mai putea da

înapoi, astfel că își mărturisi – cu glas tare – vina de a nu fi precizat și acel ultim detaliu asupra căruia Matei insista.

— Sunt convins că nu te-ai gândit cum ai putea s-ajuți pe cineva să treacă frontiera fără pașaport legal… Nimic mai simplu, dragul meu: lucrezi într-o zonă de frontieră și sunt convins că locurile îți sunt familiare. Desigur… îi cunoști pe grăniceri… care, la rândul lor, te cunosc și ei pe tine. Nu se poate să nu te fi împrietenit cu vreo doi-trei soldați.

— Chiar și cu comandantul pichetului, bâigui Matei. I-am salvat doi oameni.

Tenopol râse silit.

— Credeam că doi sunt cu toții.

— Da' de unde! Mult mai mulți.

— Ce vorbești! se miră oaspetele și cum doctorul nu-i mărturisea numărul exact de soldați care alcătuiau pichetul, se mulțumi să sublinieze aspectul care lui i se părea cel mai important: Ei, la urma urmei, principalul este că te ai bine cu șeful.

— Tot atât de bine ca și cu toți ceilalți oameni din comună, preciză gazda și se porni să-i povestească felul în care își câștigase dragostea și încrederea localnicilor.

Tenopol îl ascultă cu atenție, iar când istorioara se sfârși, se simți azvârlit în cea mai cumplită stare de incertitudine. Se tot întreba de ce anume îi spusese

Matei toate acele întâmplări care pentru el n-ar fi slujit decât ca un mijloc de a câștiga încrederea celor din comună. Dar doctorul părea atât de mândru de realizările sale, încât musafirul își spuse că tactica adoptată de el până atunci fusese complet eronată. Nu încăpea nicio îndoială că Matei îi spusese toate acestea numai spre a-l face să priceapă cât de puternic era legat de „sălbatecii" aceia și că pentru nimic în lume n-avea de gând să-i folosească într-o acțiune nelegală. Așa chibzui Tenopol vreme îndelungată dar, în cele din urmă, rațiunea îi fu umbrită de propriile-i crezuri despre viață. El nu putea accepta că un om poate rezista unei tentații atât de mari ca aceea pe care i-o înfățișase lui Matei. Și-apoi, cine era Matei? Ce altceva decât fiul unei foste cameriste pusă pe parvenire? „Nu, continuă oaspetele să gândească. Așchia nu sare departe de copac", și consideră că tot ceea ce îi spusese doctorul n-avea nimic comun cu o realitate pe care el refuza s-o accepte chiar și în ciuda evidenței. „Cu siguranță că toate balivernele pe care mi le-a îndrugat n-au avut alt scop decât să-mi arate cât de mult a trudit el la „asfaltarea" unui drum pe care alții vor să-l folosească de-a gata. „Da! Asta-i! conchise Tenopol. Asta și nimic altceva! E mult mai rafinat decât mi-am închipuit. La fel de hapsân ca și maică-sa, numai că în cazul lui trebuie ținut seamă de rafinament. Cum de nu mi-a trecut prin

minte că doctorașul acesta de țară a intuit o afacere bună și vrea să stoarcă cât mai mult cu putință?" se mustră el și reluă discuția pe un ton oarecum vesel:

— Mare șmecher te-ai făcut!

Celălalt zâmbi jenat, nebănuind concluziile la care ajunsese oaspetele său.

— Vezi, eu tot copil te consideram… Ei dar anii au trecut și viața nu ne iartă… Cine știe prin câte încercări ai trecut!? Altminteri n-ai fi apreciat tu această afacere atât de bine.

— Afacere? întrebă Matei pe un ton sec.

— Ofertă, propunere, zi-i cum vrei; eu nu țin la denumiri și titulaturi. Astea încurcă treburile de la dicționare și până la diplomație. Da, da, uneori te miri din ce pricină a izbucnit o mare neînțelegere între oameni și când colo… afli după ce-au murit câteva mii, că un simplu termen le-a barat calea spre înțelegere. Știi, în felul meu sunt un înțelept. Așa că, din acest punct de vedere, numește cum vrei înțelegerea noastră. La drept vorbind, trebuia să-mi dau seama că pentru a dobândi încrederea unor astfel de… tipi și mai ales pe aceea a comandantului de pichet, cu siguranță ai investit… pe lângă timp, chiar și bani.

— Bani? se arătă surprins Matei.

— Taci, spuse Tenopol. Nu țin să știu nici cât și nici cui. Află că sunt un partener discret și tot odată dispus

să acopăr totul. Fiecare trebuie să contribuim cu ceva. Capitalul tău e timpul: ți-ai sacrificat doi ani dintre cei mai frumoși și asta nu se poate plăti. Te-nțeleg. Capitalul meu constă în postul de medic în occident și bani. Ți-am spus doar cât apreciez sacrificiul tău, așa că poți cere mai mult decât ți-am oferit.

— Nene Mișule, bâigui doctorul, nu pot cere nimănui nimic, pentru că tot ce-am făcut și tot ce fac e pornit de-aici din inimă. N-am făcut și n-am să fac niciodată nimic pentru bani.

Oaspetele îl privea năucit, simțindu-se din nou aruncat în prăpastia incertitudinii. Mai făcu totuși o tentativă, crezând că poate n-a înțeles exact spusele amfitrionului său:

— Adică… nu vrei bani?

— Nu…

— Așadar, ai s-ajuți persoana aceea să treacă frontiera, fără a dobândi nimic?

— Nu.

— Înseamnă că te mulțumești doar cu postul de medic în străinătate.

— Nici asta.

— Atunci, e foarte frumos că nu pretinzi și nu accepți plată pentru un gest… delicat.

— N-am să ajut pe nimeni să treacă fraudulos granițele țării! spuse pe neașteptate Matei și în clipa

următoare gemu din pricina durerii la cap, stârnită cu și mai mare intensitate.

Tenopol se ridică și începu să se plimbe de-a lungul cabinetului. Indusese în calculele sale și posibilitatea unui refuz categoric și acum se gândea cum să aplice ultima lovitură menită să înfrângă rezistența celui ales să-i devină unealtă. După o vreme se apropie de Matei și, aplecându-se, îi șopti la ureche:

— Nici dacă maică-ta ar fi în primejdie, n-ai face ceea ce eu ți-am cerut?

În privirile lui Matei apărură niște luciri stranii, dar după câteva secunde, locul lor fu luat de o întunecare atât de profundă încât oricine i-ar fi văzut ochii, s-ar fi temut să nu alunece în acel sumbru abis al orbirii. Pricepuse, în sfârșit, până unde putea ajunge lipsa de scrupule a musafirului și o spaimă cumplită i se cuibări în suflet. Încercă să-și facă curaj, spunându-și că numai suferința în care se afla născuse proporțiile acelui imens pericol în chinuita lui închipuire. Curând însă își spuse că oricât de dureroase vor fi încercările la care-l va supune, ele nu se vor putea compara cu chinurile pricinuite de incertitudine. Căci ce altă stare decât nesiguranța poate alcătui cel mai cumplit supliciu al existenței umane? Se hotărî să afle ce legătură putea avea mama sa cu afacerea lui Tenopol și, mai ales, în ce măsură o afundase acest necinstit personaj în mocirla

afacerii lui.

— Despre ce primejdie vorbești? Ce primejdie ar pândi-o pe mama?

Avocatul își trase scaunul mai aproape de Matei și îi răspunse pe un ton destul de ridicat:

— Frumos! În sfârșit, ai și tu ceva sfânt! Bravo!

— Răspunde-mi la întrebare! insistă medicul.

— Păi… ce să-ți mai ascund? Află, băiete dragă, că. Maică-ta a și încasat o sumă destul de frumușică de la străina aceea, în contul tău, bine-nțeles.

— Mama? Dar cum de-a ajuns s-o cunoască?

— A! se arătă oarecum încurcat Tenopol trebuie să recunosc… eu am dus-o acolo. Dar, se precipită el deodată, habar n-avem că tu ai fi avut asemenea posibilități… Jur! apoi coborî glasul și continuă: Ei… sărăcuța maică-ta! Femeie de suflet: cum a auzit necazul străinei, i-a și vândut pontul cu locul unde muncești tu. Și-apoi… o știi doar: când vede bani, nu rezistă…

O vreme, doctorul se cufundă în tăcere, părând că medita la propunerea pe care interlocutorul său i-o făcuse, dar Tenopol se temu că voința tânărului medic devenise un zid greu de escaladat.

— Matei! Faci cum dorești, dar nu văd rostul chinurilor tale.

— Mama! șopti doctorul.

Tenopol răsuflă ușurat, spunându-și că greul trecuse

iar capitularea gazdei sale nu mai era decât o chestiune de clipe, dar răspunsul doctorului avea să-l pună la grea încercare.

— Pleacă! Te rog să pleci, nene Mișule. N-am să spun nimănui nimic în legătură cu scopul vizitei dumitale.

Așadar, asta ascundea atitudinea lui de mai înainte: refuzul cel mai categoric. Tenopol era plin de mânie; nu se așteptase ca celălalt să poată rezista șantajului său. Dar dacă voința doctorului îl uluise, izgonirea avea să-l îndârjească într-atât, încât tactul său de totdeauna se spulberă ca un balon de săpun.

— Cu alte cuvinte, mă gonești.

— Vreau să mă apăr.

— Ca să te poți simți la adăpost, trebuie să vreau și eu. La asta nu te gândești?

— Socoteam că dumneata ai nevoie să te știi în siguranță, dat fiind afacerile de care te ocupi. Și în ce mă privește, ți-am promis că nu voi spune nimănui nimic.

— Tu! strigă oaspetele și repetă indignat: Tu să spui? Bagă de seamă, nefericitule, să nu m-aduci în situația să te denunț. Pe mine ți-ai găsit să mă amenințI? Pe mine, mă, moașă comunală ce ești! Dobitocule! Crezi că țărănoii pentru care faci pe apostolul ți-ar trece cu vederea rafinamentele, știind că maică-ta aranjează treceri frauduloase de frontieră în contul tău? Îți închipui că locotenentul de grăniceri cu a cărui prietenie

te fălești te-ar ierta ori te-ar crede străin de complicitate cu maică-ta?

— Știi bine că nu sunt complice, spuse Matei. Și tot atât de bine cunoști adevărata pricină a suferinței mele: dumneata și nimeni altul nu-i de vină!

Celălalt râse batjocoritor, sfârșind prin a-i declara:

— Cine o să te creadă? Ha! Ha! La dracu′ nimbul tău de îngeraș!

Apoi se duse la fereastra dinspre stradă și o deschise larg.

— Ce faci? se arătă speriat doctorul.

— Vreau să văd dacă putem avea destui martori.

— Închide geamul, te rog.

— Eu nu mă tem… dar dacă ție îți este frică. Îl închid.

Matei făcu un semn de capitulare. Durerile deveniseră insuportabile, iar teama că ar putea să apară compromis în ochii localnicilor îl umplea de deznădejde. Oamenii aceia deveniseră marea și adevărata lui familie. Toți îl iubeau și-l respectau deopotrivă. Copiii veneau la el cu încredere pentru cea mai neînsemnată zgârietură, se supuneau, fără să crâcnească, până și celor mai dureroase vaccinuri. Gândul că ar putea pierde dragostea și prețuirea acelor oameni cărora le dăruia până și ultima picătură de energie îl tulbură într-atât, încât se arătă dispus să se supună manevrei lui Tenopol. În imaginația lui chinuită

de spaimă și dureri, primejdia cu care avocatul îl amenința luase proporții de apocalips. Era atât de înfricoșat, încât judecata i se-ntunecă pe de-a-ntregul. O! Dacă o brumă de rațiune i-ar fi rămas în lumina nădejdii, și-ar fi dat seama că noua și marea lui familie l-ar fi apărat cum se cuvine, păstrând o delicată tăcere asupra dureroasei lui taine și izgonind cu pietre pe acela care a îndrăznit să-l rănească atât de rău pe doctorul lor. Oricum, oricât de târziu și oricât de inutil ar părea gestul, despovărarea nu se poate afla decât în mărturisire, dar aceasta nu trebuie făcută în obscuritate, ci ziua, în amiaza mare, dinaintea soarelui și oamenilor, strigând puternic, și nu în șoaptă hoțească; privind în ochii semenilor, și nu ținând capul plecat. Căci numai astfel cel apăsat se poate elibera, iar suferința, dospind în taină, poate fi tămăduită. Matei însă nu mai judeca. Dorea numai să pună capăt acelei groaznice încercări, și asta cât mai repede, așa că se grăbi să ajungă până la capătul hățișului prin care Tenopol îl purta.

— Ce am de făcut?

Bătrânul îl privi îndelung, vrând parcă să se asigure de efectul ultimei lovituri, pentru că de asta depindea sinceritatea hotărârii mărturisite prin întrebarea „Ce am de făcut?” Pe urmă răspunse:

— Ți-am spus doar: să ajuți pe cineva la trecerea frontierei.

— Cum?

— Cu ajutorul comandantului de pichet sau chiar a vreunui soldat; spui că îți sunt prieteni, insistă bătrânul și porni spre ușa care dădea în sala de așteptare, de parcă ar fi simțit că acolo se afla cineva care asculta discuția lui cu Matei.

Speriat de zgomotul pașilor care se apropiaseră de ușa lângă care se postase, Vlad Brănescu își părăsi locul, hotărât să renunțe la continuarea indiscreției de până atunci și porni spre curtea dispensarului, unde avea să mediteze îndelung la cele aflate.

În cabinetul lui Ianculescu se așternuse o apăsătoare tăcere. După o vreme, doctorul se ridică de pe scaun și încercă încă o dată să-l convingă pe avocat că afacerea pe care i-o propusese nu avea sorți de izbândă.

— Vezi, nene Mișule, locotenentul este un tip care cred că ar trage chiar și-n propriul său frate, dacă acela s-ar încumeta să calce legea sub ochii lui.

— Ei, să nu exagerăm, zâmbi musafirul. Din câte-am mai învățat și eu de la viață, se pare că tot omul are un colțișor vulnerabil. În general, toți suntem slabi, continuă el pe un ton în care insinuarea era vădit ostentativă; tu… cu durerile mamei tale, eu… milos, cum mă știi, altul… sentimental, și așa mai departe.

— Dar ofițerul acesta e un om dintr-o bucată, căută Matei să-și descumpănească interlocutorul, însă glasul

său nu mai avea nici forță și nici culoare.

— Nu-ți fie temă, se arătă binevoitor celălalt. În dorința mea de a nu-ți face complicații, m-am gândit că nici nu-i nevoie să discuți cu el. Altcineva o să-l descoasă.

Matei se dezmetici și locul emoțiilor îl luă curiozitatea. Uită pentru o clipă că el era direct amestecat și, de parcă ar fi fost doar auditorul unei povestiri aventuroase, se arătă grăbit să afle cât mai exact mecanismul acțiunii.

— Cine? Cine o să-l descoasă? se precipită el.

— Logodnica lui.

Răspunsul căzu ca un bolovan. Abia într-un târziu Matei izbuti să bâiguie:

— Ana? Ana Doljan?

Tenopol zâmbi și-l bătu încurajator pe umăr:

— Văd că o cunoști; asta o să simplifice oarecum lucrurile.

Doctorul părea să nu-l fi auzit și își continuă rostirea propriilor sale gânduri:

— Dar fata asta pare cinstea întruchipată.

— Chiar și este, îl asigură bătrânul.

— Atunci?

— Ei bine, tu o vei convinge.

Matei se ridică de pe scaun și își pironi ochii în cei ai musafirului său, părând de-a dreptul uluit.

— Nu-ți va fi greu, căută celălalt să-l liniștească și dădu la iveală o fotografie. Mai întâi îi dăruiești poza asta, care o arată într-o situație nu prea favorabilă, și apoi îi spui lecția pe care ai s-o înveți de la mine.

Din depărtare se auzeau glasurile copiilor care ieșeau de la școală. Matei se apropie în grabă de fereastră, așa cum făcea de fiecare dată. Ploaia continua să cadă cu și mai mare înverșunare, iar glasurile acelea, care altădată îl înveseleau, prinseră a-i răsuna mustrător în urechi. Simțea nevoia de aer și deschise larg fereastra. Apoi se aplecă în afară, urmărit de privirea răutăcioasă a lui Tenopol.

Capitolul II
Șantaj

Locotenentul Cezar Gurău era un tânăr înalt și puternic, de fel de prin părțile Buzăului. Acasă primise o educație cu adevărat spartană, al cărei rod avea să-i rămână întipărit în cutele aspre imprimate mult prea devreme pe chipul său de copil ce părea veșnic încruntat. Vorbea puțin, dormea patru-cinci ore pe noapte, prezent mai întotdeauna în teren, ivindu-se în cele mai îndepărtate colțuri ale zonei de frontieră ce-i fusese încredințată, chiar de câteva ori în aceeași noapte, atunci când socotea că e nevoie.

Când a luat pichetul în primire, atât cei din subordinea lui, cât și localnicii îl luaseră drept îngâmfat, iar unii nu se sfiiră să-i spună în față că-i un om de piatră, distant și neprietenos. Tinerii din comună îl porecliră „Stânca” sau „Omu’ care nu știe să râdă” iar cea mai frumoasă dintre fete spusese într-o adunare populară, unde se afla și ofițerul:

— Nu știu, zău, ce-o avea lumea cu dumneavoastră. Toți zic că nu știți să râdeți, dar eu am căutat să-i liniștesc, spunându-le că poate nu aveți dinți și vă e rușine să deschideți gura.

Sala în care se ținea adunarea se cufundă deodată într-o apăsătoare tăcere, dar asta dură numai câteva secunde, pentru că locotenentul, în loc să se supere, izbucni într-un sincer hohot de râs.

— Ce tot faci pe muma pădurii cu voita dumitale răutate? îi strigă ofițerul fetei. Să știi că nu te prinde deloc și dacă nu ți-a spus-o nimeni până acum, află de la mine: ești mai bună decât noi toți la un loc, dar ți-e rușine de asta. Ți se pare că dacă înțepi omul îți șade mai bine, dar te-nșeli. Unei fete atât de frumoase nu-i stă bine în zdrențele răutății; poartă-ți haina de aur pe care sufletul dumitale o merită.

Ochii fetei jucau în lacrimi; era rușinată pentru felul în care se purtase mai înainte, dar și fericită că oamenii auziseră vorbe atât de frumoase despre ea, rostite

tocmai de bărbatul pe care-l ironizase.

Asistența rămase mută câteva clipe, iar Cezar curmă tăcerea pe un ton plin de voie bună:

— Eu zic să ne vedem de treburi mai departe. Ce-a fost, a trecut. Acum nu ne vor mai chinui gânduri de taină pentru că și eu, și fata asta frumoasă ne-am trădat secretele: eu am arătat că nu-s știrb, iar dânsa și-a dat pe față firea.

Din ziua aceea oamenii îl îndrăgiră, iar cei care nu dăduseră nici pic de crezare lui Toader Boroș, gazda ofițerului, își mărturisiră greșeala.

Boroș era mecanic la stațiunea de mașini agricole. Îl cunoscuse pe Cezar cu ocazia primei luări de contact a ofițerului cu membrii grupelor de sprijin grăniceresc și, din vorbă în vorbă, află că tânărul comandant de pichet dorea să locuiască și să ia masa la niște gospodari. Seara, când ajunse acasă, îi spuse Tildei:

— Nevastă, ce-ai zice…?

În după-amiaza zilei următoare, Cezar locuia la Boroș.

De cum îl văzu, Tilda se cam sperie de aerul lui posac și de asprimea cutelor ce-i brăzdau chipul, dar se gândi că prezența lui, acolo, avea să mai potolească năzbâtiile singurului ei copil, Doru, un băiat de zece ani, pe cât de isteț, pe-atâta de zburdalnic.

Copilul îl privi cu oarecare sfială și, după terminarea

primei cine luate împreună cu ofițerul, făcu o nehotărâtă tentativă:

— Vrei să-ți arăt jucăriile mele?

Cezar sări de pe scaun, iar Tilda atribui violentul său gest unei supărări și își dojeni odrasla cum n-o mai făcuse vreodată:

— Meri de te culcă, răule.

Pe obrajii băiatului se rostogoliră câteva lacrimi, iar ochii lui se întoarseră spre cei ai grănicerului.

Toader și Tilda urmăriră privirea fiului lor și descoperiră că ofițerul se încruntase iar maxilarele lui puternice se strângeau spasmodic, de parcă ar fi vrut să-și înfrângă mânia sau emoția.

După câteva clipe, Cezar se apropie de copil și-l luă în brațe, șoptindu-i:

— Dacă mama ne dă voie, am să vin în odaia ta să-ți văd jucăriile.

După o vreme, glasurile celor doi nu se mai auziră. Părinții își spuseră că băiatul a adormit și așteptau ieșirea locotenentului pentru a-i spune noapte bună. Dar o gălăgie cumplită izbucni deodată. Neliniștiți, dădură buzna în camera lui Doru.

Băiatul și Cezar improvizaseră o barcă. Grănicerul „vâslea” de zor, lovind din când în când dușumeaua, iar băiatul, înarmat cu un binoclu, cerceta „depărtările” dând comenzi pentru evitarea unui naufragiu care

părea iminent, judecând după strigătele lui disperate.

Toader izbucni în râs dar Tilda, pe care supliciile la care o supunea zilnic Doruleț o făcuseră să aibă o purtare mai aspră față de unicul ci odor, îl certă:

— Mai faci haz, omule?

Cezar se ridică, se înclină și, pe un ton de copil gata să suporte orice pedeapsă, recunoscu:

— Eu l-am învățat acest joc. Știți, mi se făcuse dor să vâslesc și i-am cerut lui Doruleț să mă însoțească.

— Și mie mi se făcuse dor să vâslesc, strigă copilul, vrând să împartă vina cu noul său prieten.

Ochii copilului străluceau de fericire.

— Hai să cerem frumos iertare și să ne culcăm, își îndemnă ofițerul „tovarășul de drum". Apoi, când trecu pe lângă Tilda, se opri, îi țintui privirea, și-o întrebă cu o nuanță de durere în glas: V-ați jucat vreodată, așa… până la epuizare? V-ați jucat vreodată, făcând tot ceea ce vă trece prin minte, până când s-adormiți râzând de fericire? Tăcu o clipă și neprimind răspuns, continuă în șoaptă: Eu am făcut-o astăzi, pentru prima dată. Vă rog să mă iertați.

Toader îl sărută iar Tildei i se umplură ochii de lacrimi.

Ori de câte ori povestea Toader istoria cu „barca", vrând să-i convingă pe oameni că firea tânărului ofițer nu era aceea pe care i-o arăta chipul cu trăsături dure,

nimeni nu părea dispus să-l creadă, dar asta până în ziua când, în acea adunare populară, Cezar se dădu în vileag pe de-a-ntregul. Și locuitorii se grăbiră să-i schimbe porecla, numindu-l „copilul cel mare al comunei”.

În drumurile sale ofițerul se oprea adesea la școală și, dacă se-ntâmpla ca elevii să fie în recreație, nu se sfia să intre în curte și să schimbe câteva vorbe cu ei, să-i învețe regulile vreunui joc ori să le arbitreze disputele sportive. Cuvântul lui era hotărâtor, copiii admirându-l pentru priceperea, bunătatea și forța lui într-atât, încât unii diriginți ai claselor în care se găseau elevi îndărătnici și greu de strunit făceau apel la autoritatea și tactul său. Și Cezar născocea situații care îi determina pe leneși să învețe iar pe cei neascultători să devină exemplu de disciplină. Toate astea fără să dojenească pe nimeni; el doar se plângea că nu prididește la cine știe ce socoteli, că n-are cine-i ajuta la alcătuirea unor hărți, ori nu izbutește să-și strângă anumite date. Și aceste pretinse necazuri le mărturisea acelora care stăteau mai rău la unele materii, dar niciodată nu cerea direct ajutor. Mai totdeauna, copiii care făceau parte din cercul de prieteni ai grănicerilor veneau la el împreună cu cei dornici să-l ajute și astfel, lucrurile luau o întorsătură fericită.

Când îl cunoscu pe doctorul Matei Ianculescu, sosit la

numai câteva luni după instalarea lui în calitate de comandant de pichet, Cezar se arătă destul de rezervat, gândindu-se că și acela venise, ca și predecesorii lui doar în trecere. Când îl văzu însă, suflecându-și mânecile și apucând sapa cu niște mâini firave dar cu o aprigă credință în priviri, locotenentul îl îndrăgi și-i căută prietenia.

Dar Matei nu făcea niciun pas mai decis pe calea dorită de ofițer; menținea relații de strânsă colaborare, venea în ajutorul soldaților ori de câte ori era nevoie, dar nimic altceva care ar fi marcat o cât de mică apropiere.

— E băiat bun, dar păcat că nu-i prea sociabil, se plânse Cezar într-o zi lui Toader Boroș.

— Bun, nimic de zis, încuviință mecanicul, dar se vede că așa-i e firea.

— Și pe mine m-ați crezut altfel decât sunt cu-adevărat…

— Da, numai că dumneata ți-ai desfăcut singur baierile sufletului și ne-ai lăsat să te privim pe dinăuntru. Eu unul desfac motoarele chiar când cei din jurul meu spun că n-ar fi nevoie; și știi de ce-o fac? Pentru că numai când văd ce-i înăuntru știu cum să-i alin beteșugul. Că mașină perfectă, ți-o spun eu, nu există. Pe urmă oftă și adăugase: Ei, desigur, mașina e mașină iar cu omul… cu omul e altceva. Trebuie, zic și

eu, ori tu să fii atâta de isteț ca să-i dai de rost, ori acela să fie… copil bun, iartă-mă, așa cum ești dumneata, și să-și deschidă cugetul.

— Nu, nu cred, nene Toader, că doctorul nostru ar avea ceva de ascuns.

— Toți ascundem câte ceva! spuse celălalt supărat că tânărul ofițer se îndoia de experiența lui de viață. Pe urmă se grăbi să precizeze: Asta nu-nseamnă că ascunde ceva urât. Nu; poate fi ceva durere ori boală… Uite, nu te supăra: de-atâtea ori ți-am dat dreptate, dar acuma să știi că n-ai și nici eu poate că n-am. Da, da, amândoi am pornit pe o cale greșită. Doctorul se poartă cum se poartă, nu pentru că ar avea ceva de-ascuns. Știi ce-i lipsește lui ca să se-arate pe de-a-ntregul așa cum este? Puterea! exclamă Toader, fericit de explicația în care credea cu adevărat. Și repetă șoptit: Asta-i lipsește: puterea, dar nu aceea din brațe, ci o alta, din adâncuri.

Vara, comuna era invadată de turiști, atrași de pitorescul și de apropierea ei de mare. Atunci totul căpăta viață, scrâșnetul nisipului devenea cântec iar colbul de pe uliți, ridicat de trecerea mașinilor, părea o pulbere de aur cernută de razele soarelui.

Într-o zi, pe la jumătatea lui iulie, Tilda primi o telegramă pe care se grăbi să i-o arate soțului ei.

— Ia te uită cine sosește mâine! se bucură Toader.

Cezar, care tocmai se pregătea să joace cu el obișnuita

partidă de table de după-amiază, privi mirat când la unul, când la celălalt.

— Dom'șoara Anița, se grăbi Tilda să-i explice. A locuit la noi aproape un an; e fată cu carte și tare faină.

— Venise cu niște oameni care tot săpau, se arătă Doru bine informat.

— Geologi! preciză tată-său. Căutau nu știu ce minereu, dar truda lor s-a dovedit a nu fi de prea mare folos; până la urmă au încărcat numai câteva căruțe cu pietre și duși au fost, completă el.

A doua zi, când sosi acasă, gazda îl prezentă pe locotenent Anei Doljan și mamei sale.

Asemănarea bătrânei cu propria lui mamă era atât de mare, încât Cezar abia fu în stare să-și murmure numele. Nu-și putea dezlipi ochii din aceia ai femeii cu păr alb și ondulat. Ea observă emoția ofițerului și, impresionată de acea stranie și insistentă privire, întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

Drept răspuns, Cezar își scoase port-vizitul și dădu la iveală fotografia unei femei cu păr alb și ondulat.

Bătrâna privi îndelung acel chip care-i semăna și murmură:

— Aș zice că sunt chiar eu.

— Nu; e mama mea.

Gazdele priveau scena cu emoție.

— Desigur, ți-e dor de ea, asta-i tare frumos. Copiii din ziua de azi se înstrăinează repede de părinți.

— Mama a murit, șopti Cezar trist.

— De mult? întrebă Ana.

— Patru ani…

Bătrâna se apropie de locotenent și-i atinse mâna. După o vreme, mai mult ca să schimbe vorba, îl întrebă:

— Ce program ai mâine?

Ofițerul se arătă surprins.

— Nu te uita așa la mine; aș vrea să înot și fiică-mea e o fricoasă fără pereche, Știi, eu am copilărit pe malul Dunării…

— Vă voi întovărăși, promise tânărul și se grăbi să precizeze: dar niciodată mai înainte de orele patru după-amiază.

Bătrâna îi mulțumi, strângându-i mâna cu pubere.

Cele două săptămâni care urmară fură pentru Cezar o mică vacanță. După-amiezele înota cu mama Anei și cu Doru, serile se plimba cu Ana.

Bătrâna era vioaie, ageră la minte și foarte spirituală. Din ceea ce-i povestise, ofițerul află că n-avusese o viață prea ușoară; spusele ei „Numai Dumnezeu și cu mine știm ce-am îndurat ca Ana să-și termine facultatea" păreau să nu fi fost doar simplă tânguire.

Într-o seară, în timpul uneia dintre lungile lor plimbări, Ana se opri deodată și, apucându-i strâns

mâinile, spuse:

— Cezar, mama a hotărât să plecăm mâine dimineață.

El rămase împietrit, cu privirile ațintite undeva, în depărtare.

Marea era liniștită, cerul senin.

— Ce s-a întâmplat? întrebă tânărul într-un târziu.

— Se pare că mama nu mai poate suporta o temperatură atât de ridicată.

— Da, se-nvoi el, abia putându-și stăpâni supărarea. Anul acesta a fost mai cald… mult mai cald ca altădată…

Ana îi căută privirea cu atâta insistență, încât el fu nevoit să i-o înfrunte. Era atâta tristețe în ochi ei, încât locotenentul o mângâie ca pe un copil.

— Și tu? murmură tânăra, al cărei glas trăda o mare emoție.

— Da, veni răspunsul.

Se îmbrățișară îndelung, pecetluind parcă acel jurământ de dragoste, abia mărturisit.

Aproape de miezul nopții, când ajunseră acasă, planurile lor de viitor păreau bine conturate.

Gazdele și mama Anei îi așteptau pe prispă, îngrijorați de întârzierea lor. Când Ana se apropie la numai câțiva pași de prispă, bătrâna se ridică ostentativ de pe scaun și porni spre camera ei.

— Mamă! strigă Ana.

Bătrâna se opri brusc.

— Mamă… bucură-te! Eu și Cezar vrem să ne logodim.

Bătrâna îi privi nedumerită și după câteva clipe chipul ei se lumină de un zâmbet.

— Dacă-i așa, ce mai aștepți, omule? se adresă Tilda bărbatului ei. Meri dară și adu sticla aia cu băutură de la tătânie-tu, c-asta-i sară mare. Amu. Bună doamnă Doljan, să-mi dați, rogu-vă, o mână de-ajutor ca să așez cele de trebuință.

Mica petrecere dură până în zori, când cele două vilegiaturiste trebuiră să plece.

Odată cu trenul care dispăruse parcă înghițit de umbra dealului, Cezar se cufundă într-o apăsătoare nostalgie.

*

Urmară zile pline de gânduri, telefoane și scrisori interminabile în așteptarea viitoarei vacanțe pe care, la despărțire, Ana promisese s-o petreacă cu el.

Dar vara care urmă avea să fie tristă, pentru că Ana primise o invitație din partea unor geologi italieni, iar Cezar, în marea lui generozitate, o sfătuise să nu renunțe la acea călătorie despre care logodnica sa îi dăduse a înțelege că ar avea o mare valoare instructivă.

Ana îi scrisese zilnic, din fiecare localitate, asigurându-l că lipsa lui o îndurera într-atât, încât nici

măcar căldura soarelui mediteranean nu izbutise să-i dezghețe sufletul.

Acum, venise toamna.

Viligeaturiștii plecaseră minați de primele picături reci de ploaie, străzile rămaseră pustii, larma copiilor încetase și totul părea nefiresc de liniștit.

Din depărtare, din larg, se auzeau din când în când sirena vreunui vapor sau strigătele vreunui stol de pescăruși care descriau cercuri largi, planând la mică înălțime deasupra mării, în căutarea vreunui banc de pești.

Într-o dimineață, locotenentul Cezar Gurău veni la pichet mai devreme ca de obicei. Dormise prost toată noaptea iar spre ziuă, când somnul tocmai îl îmbrățișase, Doru năvăli în camera lui:

— Am venit să-ți mulțumesc pentru pușcoci!

Cezar coborî din pat și își frecă ochii.

— L-ai încercat?

Copilul clătină din cap și pentru a-și completa explicația întinse o mână spre camera părinților.

— Nu face zgomot, îl asigură grănicerul. Ia adu-l încoace.

Doru țâșni pe ușă și reveni la iuțeală. Urmară câteva demonstrații, un geam spart, râsetele copilului, dojenile Tildei, ceaiul și plecarea la pichet.

Cei mai mulți dintre oamenii săi nu reveniseră încă

din misiunile de patrulare, iar aceia care se-napoiaseră dormeau.

Ceru sergentului de zi rapoartele, se asigură că în zonă era liniște și se cufundă în studierea unei hărți, așteptând întoarcerea patrulelor.

Într-un târziu, câteva ciocănituri răsunară în ușă.

— Intră!

Ușa se deschise și cadrul ei fu umplut de statura masivă a sergentului Horia Robescu.

— Tovarășe locotenent, raportez: a venit doctorul Ianculescu!

Cezar se ridică în întâmpinarea oaspetelui.

— Prea devreme? încercă medicul să se scuze.

Comandantul pichetului îi întinse amândouă mâinile și zâmbi larg.

— Ce vorbă-i asta? Dumneata ești binevenit oricând… Știi, dacă nu te-ai ține așa departe… aș fi fericit să-ți strâng mâna în fiecare zi.

Matei schiță un zâmbet de mulțumire.

— Să ne-așezăm, îl îndemnă Cezar.

— Să ne-așezăm, „căpitane”, consimți doctorul.

— Ei, dar ce-i cu dumneata? Parcă eu aș fi medicul și dumneata pacientul.

Ianculescu râse silit.

— Poate… poate că de data asta da… Știi, am venit oficial, rosti el pe jumătate în glumă, pe jumătate serios.

— Iar ne vaccinezi? glumi locotenentul.

— Aș! făcu Matei. Vreau să capăt o audiență.

— La cine?

— La dumneata.

— Poftim! zâmbi Cezar. Audiența a început.

Matei se ridică de pe scaun și, cu un glas solemn, rosti:

— Doresc un permis de pescuit pentru Balta lupilor… Știi… zonă… aprobări… ce formalități trebuie îndeplinite?

— Bravo, doctore! exclamă ofițerul. În sfârșit, vrei pentru dumneata ceva. Păcat că s-a stricat vremea. Dar balta, balta e chiar mai frumoasă când plouă. Spune-mi, unelte ai?

— O să-mi cumpăr… Mai înainte, însă, voiam să știu dacă mi se aprobă.

— Ba n-ai să-ți cumperi nimic; eu am tot ce trebuie. Chiar astă-seară îți voi aduce două undițe noi nouțe și gută… dar ce gută! Poți prinde cu ea și balene.

— Mulțumesc, dar pot veni eu să-mi iau darurile promise.

— Ascultă! se prefăcu mânios grănicerul, eu n-am pomenit ca omul căruia îi faci un dar. Să vină și să-l ia. Spune mai bine că nu-mi dorești vizita.

Doctorul îl privi trist iar Cezar se scuză:

— Te rog să-mi ierți insistența; dacă am făcut-o, a fost doar pentru că prezența dumitale mă incintă.

— Vino, murmură doctorul și mâinile sale fură cuprinse de un ușor tremur.

Câteva ciocănituri răsunară în tăblia ușii. Apoi, în prag, apăru sergentul de serviciu, conducându-l pe Doru.

— Cezar!

— Ce-i, Doruleț?

— A venit dom'șoara Anița.

În clipa următoare băiatul se afla în brațele grănicerului.

Matei porni spre ușă.

— La revedere…

— Doctore! strigă Cezar. Dacă vrei, hai cu mine; mi-a sosit logodnica. Lipsim doar câteva minute, și-apoi revenim la treburile noastre.

Era atâta fericire în privirile lui Cezar, că sentimentul vinovăției luă proporții de nebănuit în cugetul oaspetelui său.

— Nu… n-ar avea rost. Altă dată.

— Promiți?

— Promit, răspunse în șoaptă doctorul și părăsi biroul.

*

Drumeagul, încă umezit de ploile care căzuseră în ultima vreme, îngreuna mersul ofițerului. Copilul însă alerga când înainte, când înapoi, în marea lui dăruire

față de bucuria prietenului său.

— Hai! Hai mai repede! strigă băiatul, dar ofițerului îi era cu neputință să imite goana acelor mici picioare ce păreau că nici nu atingeau pământul.

Când ajunseră acasă, Ana îl aștepta la fereastră.

— L-am adus! strigă Doru victorios.

Tânăra îi răspunse cu un semn de mulțumire și se repezi spre ușă, în întâmpinarea lui Cezar.

Ofițerul apăsă clanța și intră nerăbdător în cameră; dinaintea lui, Ana, ghemuită pe covor, gemea surd, finind amândouă mâinile pe glezna unui picior. O clipă, tânărul rămase împietrit. Pe urmă izbuti să-ntrebe:

— Ce s-a întâmplat?

Răspunsul fu un geamăt prelung. Îngenunche lângă ea, vrând să afle pricina suferinței, dar nu îndrăzni nici s-o atingă, nici să-i mai vorbească.

După o vreme, tânăra reuși să-și întindă piciorul lovit, găsindu-i o poziție în care durerile păreau a-și fi pierdut din intensitatea de până atunci și, vrând să se dovedească tare, schiță un zâmbet.

— Vrei să te duc pe pat? murmură ofițerul. Încurajat.

— Nu, șopti ea. Apoi continuă: Să nu mă miști din loc. Cred că mi-am scrântit piciorul.

— Bine… sigur… nici n-am să te ating.

— O! Nu… să nu spui asta… Așează-te lângă mine, bucuria mea.

El, însă, continua s-o privească înmărmurit.

— Vino, insistă Ana.

— Să chem medicul…

Fața își agită o mână în semn de refuz. Pe urmă șopti:

— Mai întâi sărută-mă și spune-mi „Bine-ai venit, Aniță!”

Cezar îi mângâie părul, abia îndrăznind să i-l atingă și murmură:

— Bine-ai venit, Aniță!

— Așa, iubitule, spuse tânăra. Acum e mai bine.

Dar, imediat după aceea gemu din nou.

Ofițerul se ridică de lângă ea și alergă spre bucătărie, unde Tilda tocmai bătea de zor niște albușuri, vrând să facă un tort în cinstea „finei”, cum îi plăcea s-o numească pe Ana.

— Mamă Tilda! Anița și-a scrântit piciorul. Trimite-l pe Doruleț să cheme doctorul.

Reveni în camera lui unde o găsi pe Ana rezemată de un perete.

— Să-ți pun o pernă?

— Diseară trebuia să plec înapoi, spuse ea. Cum am coborât din tren mi-am și cumpărat bilet de înapoiere. Ce-am să mă fac?

— Ai să te faci sănătoasă.

— Unde-am să dorm?

— Aici.

— Și tu?

— La pichet. Adică… la drept vorbind, nici n-aveam cum să dorm la noapte. Știi, se precipită el s-o asigure că rămânerea ei nu-l incomoda, am de făcut niște controale. Așa-i pe zonă… Nu prea e timp de dormit.

— Și dacă va fi nevoie să rămân imobilizată mai multe zile și nopți? întrebă ea părând înspăimântată de această sumbră perspectivă. Unde-ai să dormi?

Ofițerul se așeză lângă ea și zâmbi.

Două lacrimi se prelinseră pe obrajii tinerei.

— Ce-ți trece prin minte?

— Nu… nimic. Poate… teama unei femei al cărui iubit este măi tânăr decât ea cu șase ani.

Mâinile lui puternice se așezară pe umerii ei, iar când privirile lor se întâlniră, el șopti:

— Pentru mine, tu te-ai născut în ziua în care ne-am întâlnit. Și eu tot atunci m-am născut. Și soarele și pământul, tot atunci.

— Nimeni nu m-ar fi iubit mai frumos… murmură ea și îi luă mâinile. Mai adevărat decât o faci tu. Iartă-mă, fericirea mea. La anul, când vom fi căsătoriți, am să plec cu tine în Italia… Am să te duc prin locurile pe unde am fost anul acesta.

— Am să întreb marea aceea, străină mie, și pietrele drumurilor, și stâncile munților, și vânturile, și soarele și chiar cerul cu toate păsările lui, dacă le-ai spus că

numai și numai pe mine mă iubești, așa cum mi-ai scris…

Câteva ciocănituri în ușă puse capăt acelor clipe tandre. Venise doctorul.

*

Când medicul reveni s-o vadă după două zile, Ana deretica prin cameră. Îngrijorat, Matei o dojeni fără prea multe menajamente iar pacienta răspunse că se simte bine. Neîncrezător, el o rugă să se întindă pe pat și-i cercetă glezna. Constată că la cea mai sensibilă atingere, tânăra dădea semne de suferință. Urmă o muștruluială aspră, care culmină cu izbucnirea Anei:

— E îngrozitor, doctore, să stai nemișcat, între pereții unei odăi. Nu mi s-a întâmplat asta niciodată, și dacă va trebui să continui cine știe câtă vreme, mă tem că înnebunesc.

Bărbatul o privea cu înțelegere, dar în ochii săi licărea o lumină ciudată în care se amestecau, deopotrivă, mila și teama. O compătimea sincer pe fata aceea frumoasă pentru că trebuia s-o țină prizonieră între cei patru pereți, dar se și temea pentru ceea ce avea să urmeze, când îi va comunica jocul la care va fi obligată să participe. O clipă, îi trecu prin minte să-i spună direct, dar după aceea, teama că ea ar putea nesocoti gravitatea situației, datorită ușurinței lui, își aminti de amenințările celui care-i cunoștea singura taină.

Așadar, nu-i rămânea decât să respecte instrucțiunile primite și să joace cât mai perfid scena șantajului pentru ca victima, înspăimântată, să consimtă fără ezitare la tot ceea ce i se va cere să făptuiască. Într-un târziu se agăță de riposta frumoasei sale paciente și, deschizându-și servieta, dădu la iveală un album foarte gros.

— Domnișoară Doljan, m-am gândit cât de greu vă este să suportați repaosul la care v-am osândit: ca să vă ușurez suferința, v-am adus un album cu imagini din Italia.

Ana tresări. Pe fruntea ei apărură niște cute adânci și buzele i se contractară într-un rictus ce se voia zâmbet. Interlocutorului nu-i scăpă încordarea care pusese stăpânire pe ea și încercă un sentiment de bucurie. I se întâmpla ceea ce se întâmplă atâtor oameni puri care, după ce lovesc pentru prima dată pe cineva, nu-și mai pot controla voința și continuă să lovească cu o inexplicabilă sete, chiar și după ce victima este demult răpusă. Așadar, într-un fel, mândru de efectul acelui început, firea lui bună se dedubla parcă, lăsând locul unei canalii, dornică să prelungească cât mai mult chinul celui pe care avea de gând să-l răpună.

— M-am gândit, continuă el pe tonul cel mai firesc cu putință, că imaginile însorite de pe malul Mediteranei o să vă facă mai ușoară șederea la pat.

Pacienta izbuti să zâmbească și întrebă cu nesiguranță

în glas:

— De ce tocmai imagini din Italia?

Matei se gândea la o cu totul altă evoluție a discuției dar întrebarea ei, pe cât de naivă, pe atât de neașteptată, avu darul să-l ațâțe și mai mult. El, care în orice altă împrejurare ar fi făcut cine știe ce sacrificiu, ca să nu mai vorbim de strădaințele depuse pentru înlăturarea fricii cuiva, de data asta părea încântat de teama pe care vocea femeii o mărturisise. Voi să-i spună de-a dreptul și cât mai repede ceea ce dorea de la ea, dar ceva străin lui până atunci îl îndemna la un răspuns în care insinuarea să joace rolul unei grave amenințări. Ezită câteva clipe și, când privirile sale se îndreptară spre valiza Anei, ea izbucni într-un râs nervos, ale cărui accente sunau parcă a ușurare.

— Am ghicit! Te-au inspirat etichetele de pe geamantanul meu!

Doctorul tresări, o privi lung și-apoi, fericit că ea îl salvase deocamdată, răspunzându-și la propria-i întrebare așa cum el n-ar fi izbutit, se prefăcu descoperit și înclină capul în semn de capitulare. Conștiința lui părea să fi înfrânt pentru câteva clipe ciudata stare de mai înainte, și un val de sânge îi inundă palizii obraji. Îi era rușine de felul în care se purtase față de logodnica omului care-l prețuia și-l iubea. Era tocmai pe punctul să renunțe La odioasa lui manevră și gândul acesta

părea să-l fi despovărat într-atât, încât râse laolaltă cu Ana, bucurându-se din toată inima că lucrurile aveau să se oprească aici, pe muchea prăpastiei în care ar fi trebuit să-l rostogolească monstruosul șantaj dorit de Tenopol. Dar limpezimea noilor sale gânduri fu umbrită de imaginea sumbră a lui Mișu, profilată aidoma unui erete pe seninul unui cer de vară; și tulburarea luă iar locul echilibrului de câteva clipe Teama că avocatul ar putea da în vileag taina de care el era atât de chinuit și pe care căuta s-o înfrunte cu prețul unor suferințe de nedescris, îl învinse din nou. Se strădui să-și pună gândurile în ordine, hotărât să atace și să termine cât mai repede acea luptă inegală, în care toate forțele erau de partea lui.

— Vedeți, reîncepu Matei pe un ton în care se amestecau deopotrivă neîndemânarea și lipsa de convingere, nu-mi rămâne decât să vă invidiez.

Pacienta zâmbi ștrengărește:

— O! Trebuie să vedeți neapărat acele locuri minunate.

Doctorul se încruntă și, fără a mai continua să-i susțină privirea, ripostă:

— Asta… numai dacă tovarășul locotenent Gurău o să mă ajute.

— Cum așa? Cum să vă ajute?

— De, știu și eu? Să zicem că… într-o noapte ploioasă

așa cum se anunță nopțile acestei toamne, logodnicul dumneavoastră m-ar ajuta să trec dincolo de graniță și să văd minunățiile despre care mi-ați vorbit.

— Tovarășe doctor, bâigui Ana. Dar nimic mai simplu decât să faceți o cerere. Așa am făcut și eu.

Matei surise trist.

— Știți, nu toată lumea poate recurge la această cale. În ceea ce mă privește, da… însă altcineva…

— Persoana despre care vorbiți, desigur, se teme…

— Întocmai.

— O fi făcut ceva rău.

— Toți, toți facem câte ceva rău: cu, sau fără voia noastră. Deși, continuă el cu o ostentativă insinuare în glas, același lucru poate trece drept bun pentru cineva, și rău… pentru altcineva.

— Doctore! Ce vor să însemne spusele dumneavoastră?

— Nimic deosebit, șopti medicul și dădu la iveală fotografia primită de la Mișu Tenopol.

Tânăra se recunoscu în fotografie, alături de un bărbat mult mai vârstnic decât ea, care o ținea de talie; amândoi priveau cum soarele scăpata deasupra unor gondole trase la chei.

— Cineva a vrut să i-o dea lui Cezar, dar altcineva a împiedicat o asemenea indiscreție, preciză medicul.

— A fost o întâmplare… un… un accident. Eram…

mă simțeam foarte singură, murmură Ana. Nici nu știu, cred că nici nu mai știu cum îl cheamă pe acel bărbat.

Matei redevenise pe de-a-ntregul victima spaimei cu care Tenopol îl împinsese la șantaj și, orbit de groază, căuta o despovărare cu orice preț.

— Nu, n-ați uitat nimic; știți la fel de bine ca și mine că bărbatul care vă susține talia cu-atâta gingășie se numește Mercuțio D'Allberti și este unul dintre marii anticari din Veneția. E-adevărat… un amorez mai bătrâior dar… plin de bani.

— N-am știut, jur, n-am știut, se arătă fata înspăimântată. Și-apoi, adăugă ea, n-a fost decât un accident. Da, da, un accident, pe cât de banal, pe-atât de nevinovat și… și mai ales stupid.

— Desigur, întâmplarea despre care vorbim poate fi numită și astfel, iar consecințele… pe veci înlăturate, dacă…

— Dacă? se agăță Ana de această ultimă șansă pe care interlocutorul său o insinuase cu-atâta perfidie.

— Ei, dacă împrejurarea ar rămâne fără urmări.

— Doctore, șopti grav pacienta, spuneați, mai înainte, că cineva a împiedicat ajungerea acestei fotografii la Cezar.

Bărbatul își înclină ușor capul, în semn de confirmare.

— Dumneavoastră ați fost binefăcătorul meu?

— Nu.

— Oricum, sper, cred că ați influențat asta.

— Nu.

— Acuma… după ce mi-ați dat o dovadă de bunăvoință prin aceea că nu i-ați spus lui Cezar… poate că veți distruge fotografia.

Matei apucă fotografia și o rupse în bucăți.

— Mulțumesc, murmură fata și își ascunse fața în palme.

Doctorul se apropie de fereastră și rămase acolo vreme îndelungată, privind pâlcurile de nori care veneau dinspre mare. Când își întoarse fața spre Ana. O surprinse adunând bucățelele compromițătoarei fotografii.

— Pot să le ard? întrebă ea.

— Desigur, le puteți arde, dar nu asta e cel mai important lucru.

— Cum așa? Ce altceva mai poate avea importanță?

— Clișeul! șopti grav Matei și se grăbi să precizeze: Clișeul nu se află la mine, iar cel care-l are ține la preț.

— Preț? Ce fel de preț? Cât cere? se tulbură din nou Ana.

— Nu-i cine știe ce… Câteva mici relații, asupra unor locuri de pe-aici, din zona de frontieră.

Pacienta se arătă atât de înspăimântată. Încât doctorul socoti de datoria lui să-ncerce a minimaliza, cât de cât, gravitatea situației.

— O! făcu el pe un ton ce se voia cât mai firesc, nu va fi greu. Vă voi da câteva repere iar dumneavoastră, ca topometru… topograf… mă rog, le veți verifica.

— Cum?

— Simplu: plimbându-vă cu Cezar, noaptea, în barcă… E o încântare să te plimbi noaptea, pe Balta lupilor! Puțină atenție la posturile de pază, patrule, ore și locuri în care le întâlniți… Nu, fiți sigură, nu va fi greu… Și-apoi, această corvoadă ar putea deveni chiar plăcută dacă puținul pe care-l aveți de făcut l-ați considera drept studiu.

Tonul șters și lipsa de participare în ceea ce trebuia de fapt să impună, nu scăpase interlocutoarei sale iar ochiul lui, altădată atent și scrutător, ar fi putut observa pe chipul ei un zâmbet, pe cât de discret, pe-atât de batjocoritor. Dar Matei părea cufundat doar în mizeria noii sale posturi de șantaj ist, dublată de teama permanentă în care Tenopol îl înväluise ca într-un sac. Și el știa că sacul putea fi oricând legat la gură, iar gândul acesta îl făcea încă de pe acum să dea semne de sufocare. Părăsi încăperea schițând un gest de salut.

Afară, vântul rece dinspre mare se întețise, aducând în goană nori negri și grei.

Porni spre dispensar, cu pași rari, inspirând cu lăcomie aerul proaspăt și sărat, cu miros de alge, în timp ce Ana Doljan lipea cu mare grijă bucățile fotografiei cu

ajutorul căreia Matei o șantajase.

Capitolul III
Vlad Brănescu, om de afaceri

Seara, locotenentul sosi acasă mai devreme. Spre surprinderea lui, Ana îl aștepta îmbrăcată, gata de plecare.

— De ce-ai părăsit patul? se arătă el îngrijorat.

— Doctorul mi-a prescris puțină mișcare.

Cezar râse:

— Ai văzut ce grozav e doctorul nostru?! Ei! Ce mai așteptăm? Să ieșim din casă… Unde vrei să mergem?

Tânăra îl privi atent, câteva clipe, apoi ridică din umeri, în semn de nehotărâre:

— Undeva… unde să fim cu-adevărat numai noi doi.

— Știi tu un loc anume? întrebă Cezar.

— Nu, dar te-am auzit pe tine… și pe Doruleț… și pe mama Tilda… Balta lupilor!

— O! Acolo e frumos numai când cerul e senin. Tot farmecul îl dau stelele oglindindu-se în apă. Se spune că ele sunt ochii lupilor care trăiau odinioară pe-aici; din pricina asta oamenii au numit-o Balta lupilor.

— Frumoasă legendă.

— Dar tristă, pentru că lupii ai căror ochi…

— Taci! strigă Ana. Nu vreau… nu pot s-ascult nimic

trist. Lasă-mi seara asta liniștită, iubirea mea. Lasă-mi-o frumoasă ca tine, bună ca tine!

Porniră cu pași rari, ținându-se de mână, neuitându-se pe unde calcă. Din când în când făceau mici popasuri pentru a privi cerul înnorat ori pentru a asculta vântul sau strigătul vreunui pescăruș rătăcit de-ai lui. Apoi, înfiorați, își reluau drumul.

Într-un târziu întâlniră o movilă.

— Am ajuns, șopti Cezar, aidoma unui copil care se fălește în fața tovarășului său de drum, că a găsit „Palatul fermecat".

Tânăra îl privi îndelung, neîndrăznind parcă să-și mărturisească nedumerirea, pentru că nu se zărea nici urmă de apă.

Bărbatul zâmbi și o mângâie protector.

— Balta se află dincolo de movilă, o asigură el. Când sunt singur, mă cațăr și-n câteva clipe ajung la partea cealaltă; acum însă… va trebui să ocolim.

— E mult de mers? se arătă ea îngrijorată.

— Nu, dar va trebui să renunțăm la singurătate, câteva clipe.

— De ce?

— Ne vom întâlni cu ostașii care păzesc frontiera.

— Altfel nu se poate?

— Doar dacă escaladăm movila; ți-am spus.

— Înseamnă că vom fi prinși, glumi ea.

— De bună seamă, se prefăcu trist ofițerul. Am organizat atât de bine treburile, încât mă găsesc în situația „Ucenicului vrăjitor"; nu mai știu cum să scap din propriile mele capcane.

Râseră din toată inimă și porniră să înconjoare colina. Pe drum întâlniră o patrulă, iar la capătul potecii un post de pază. Coborâră un mic povârniș și se găsiră lângă baltă. La mal se aflau câteva bărci. Cezar o luă pe Ana în brațe și o urcă într-una dintre ele.

— Asta e barca mea, se făli el.

— Dar celelalte?

— Sunt ale oamenilor care au permise speciale de pescuit, aici.

— Cezar!

— Da…

— Pune ramele și vâslește. Vreau să fugim cât mai departe de mal. Simt pretutindeni ochi care ne văd, priviri care ne despoaie sufletele și vor să vadă ce-ascundem în ele.

— Dar eu n-ascund nimic rău. Eu pot să și strig ce am în suflet. Și chiar vreau să strig, pentru ca toată lumea să știe cât de fericit sunt.

Ea își cuprinse fața în palme, părând că vrea să-și ascundă fericirea. Copilul cel mare care o întovărășea apucă ramele și începu să vâslească.

Balta era liniștită, tristă și întunecată, iar cerul

acoperit. Din depărtare se auzeau valurile mării și, din când în când, sirena vreunui vapor, strigându-și osteneala și graba spre odihnă.

— Crezi că nu ne mai poate vedea cineva?

Ofițerul privi spre malul vestic al bălții și apoi își consultă ceasul.

— Optsprezece minute. Din clipa asta, nimeni, minți tânărul, vrând să-i alunge orice teamă.

Ana se așeză lângă el, pe banchetă. Se îmbrățișară. Pe urmă se uită la ceas.

— Mai avem șaisprezece minute. Off!

— Ei… nu trebuie să le folosești în ritmul de mai înainte, o ironiză el.

— Spune-mi, te rog, când vor trece clipele de siguranță, câte altele vom fi, din nou, în pericol?

— Unsprezece; apoi o jumătate de oră… liniște, minți din nou Cezar. Pe urmă, aproape necontrolat, izbucni: Ascultă, Aniță, tu vrei să-ți faci o documentare serioasă asupra pazei acestei zone de graniță?

— Da, confirmă ea, pe tonul cel mai firesc cu putință.

— Hm! făcu locotenentul derutat. Și, mă rog, la ce ți-ar folosi?

— Păi… nu pentru mine am nevoie de toate aceste date.

— Ce tot spui? întrebă el pe jumătate. În glumă, pe jumătate serios. Doar nu oi fi intrat în legătură cu cine

știe ce răufăcători și vrei să le vinzi cele aflate de la mine!?

— Ba… cam despre așa ceva e vorba, îi întări ea presupunerile. Numai că… în legătură cu prețul n-am discutat.

— Foarte prost! râse el. În asemenea afaceri prețul trebuie să ocupe primul loc. Hai, dă-mi voie să pornesc.

Fata se întoarse la locul ei. Cezar apucă ramele și barca începu s-alunece din nou pe oglinda mohorâtă a Bălții lupilor. Pe urmă, el încetă brusc să mai vâslească.

— Aniță, ce dar să-i facem noi doctorului, că în numai câteva zile te-a pus pe picioare? O! Dar ce prostii spun! Dacă i-aș oferi, fie și un capăt de ață, Matei mi-ar întoarce spatele pentru totdeauna.

— Cezar, n-aș vrea să-ți produc o mare decepție, dar „doctorul vostru" nu este un om de treabă. Chiar astăzi dimineață mi-a făcut…

— Ți-a făcut curte! izbucni ofițerul, și de data asta râse din toată inima. Nu-l cunoști… Asta-i! Nu-l cunoști! Așa-i el: un tip curtenitor. Știi, pentru el, o asemenea purtare se cheamă bună creștere. Ehei! Am mai cunoscut eu tipi ca el și până la urmă mi-am dat seama că erau niște oameni de suflet și… de bună credință.

Fata veni iarăși pe bancheta pe care stătea el și i se cuibări, înfricoșată, la piept. Rămase astfel vreme îndelungată și numai după aceea murmură:

— Nu… nu mi-a făcut curte… Dar nici impresie prea bună nu mi-a făcut.

— Ana! Aniță! Omul acesta e pentru mine mai mult decât un frate. Slăbănogul ăsta a trudit cu sapa și cu târnăcopul în mâinile lui firave pentru ca oamenii să aibă un dispensar… așa cum îl vezi tu, astăzi. Eu nu știu nimic din trecutul lui, dar știu tot despre sufletul lui. Și nu poate avea suflet de ticălos un om care își expune propria viață pentru a curma o cumplită epidemie! auzi, Aniță! Matei mi-a salvat doi oameni. Doi soldați din pichetul meu trăiesc datorită lui. Pentru mine, pentru noi, cei de-aici, Matei Ianculescu, nu-i un oarecare „doctor de țară”, ci *doctorul nostru,* așa cum l-am numit toți și cum ne place să-i spunem, și cum credem că trebuie să-i spunem și… și cum altfel nici nu l-am putea numi.

— Iartă-mă, n-am știut că te va durea într-atât. Și-apoi, poate că eu m-am înșelat, murmură ea, părând a nu mai putea să mărturisească pricina nefavorabilei impresii pe care i-o făcuse Matei. Desigur, tu îl cunoști bine; ați discutat, v-ați făcut confidențe…

— Da' de unde? o întrerupse Cezar. Te asigur că doctorul niciodată, dar absolut niciodată nu mi-a dat prilejul să stăm de vorbă așa, mai mult, încât să ne deschidem sufletele și să ne alinăm, unul altuia, nădufurile.

Știi, eu i-am căutat prietenia, și asta de mai multe ori, dar după o vreme am început să mă tem că devin ridicol; mi-am spus că așa-i el, un însingurat, și am renunțat.

O! Dacă Cezar ar fi aflat de la Ana cele ce i-a cerut Matei să facă, chiar atunci, în puterea nopții… s-ar fi năpustit asupra lui și… și i-ar fi strigat în față: „Ce se întâmplă cu tine? Ce criminal te-a mânat alături de drumul pe care-ai mers până acum?” Și poate că doctorul i-ar fi spus numai și numai adevărul.

Undeva, spre mare, cerul fu despicat de câteva fulgere. Urmară tunete și strigătele speriate ale pescărușilor. Cezar apucă ramele și începu să vâslească spre mica plajă de unde porniseră în larg. Ana stătea ghemuită lângă el, privindu-l cu ochi ca de veveriță speriată.

Începuse să plouă.

*

De câteva zile, de când aflase despre afacerea pe care Mișu Tenopol i-o propusese doctorului, Vlad Brănescu trăia într-o continuă neliniște. Tulburarea pradă căreia căzuse nu scăpă nici lui Matei și nici sorei Ana care, îngrijorați, îl cercetară în fel și chip, vrând să afle pricina văditei sale tulburări. Greșea înregistrarea bolnavilor, părea distrat și uneori chiar absent la tot ce-l înconjoară, neglija să comunice medicului cine-i căuta și pentru ce

anume, completa greșit unele fișe de evidență, și câte altele.

Când Matei l-a dojenit pentru prima oară, datorită unei neglijențe, Vlad l-a pironit cu o privire atât de tristă, încât doctorul și-a schimbat brusc atitudinea, arătându-se foarte neliniștit:

— Dar ce se petrece cu dumneata? Ce te nemulțumește?

Ajutorul oftă și vru să plece din cabinet dar doctorul insistă:

— Ascultă! Între noi nu trebuie să intervină asemenea relații. Cu siguranță că eu am fost nedrept, făcându-ți observația de mai înainte, dar nici dumneata nu faci bine dacă-mi ascunzi vreun necaz. Da, da; nu faci bine.

Vlad se-ntoarse spre el și își plecă privirea, rușinat parcă. De fapt era îndurerat pentru suferința binefăcătorului său și dacă n-ar fi fost vorba despre mama acestuia, ci despre alt mobil al șantajului exercitat de bătrânul avocat, o! cum i-ar fi răsplătit el, lui Matei, bunătatea, plinea și adăpostul pe care i le-a oferit cu atâta generozitate! Își aduse aminte cine era Tenopol: îl cunoscuse la închisoare, cu ani în urmă, într-una dintre peregrinările sale prin astfel de locuri. Știa bine și cu ce se „ocupa” acest Mișu Tenopol: era escroc ca și el, dar de mare anvergură; avocat însă, niciodată. Poate că acest titlu era unul dintre multe altele: comandor,

farmacist, consul, doctor etc., despre care aflase de pe la infractorii care-l cunoșteau mai de mult și știau că le folosise cu mare succes în paguba naivilor care-i căzuseră pradă; Vlad însă abia atunci îl auzise prezentându-se „avocat”. I-ar fi aruncat toate astea în obraz, dar acel ticălos bătrân își făcuse scut din primejdia în care se afla mama lui Matei.

— Ce-mi tăinuiești? îl întrebă din nou doctorul, smulgându-l din gândurile sale.

Ajutorul tresări și își ridică privirea asupra lui.

— Să spun drept?

— Drept, pentru că altminteri nu te pot vindeca, încercă medicul să glumească.

— Fie! se prefăcu Vlad că se învoiește. Mă tem că îmi pierd memoria.

— Vorbești serios?

— Da, foarte serios. De câtva timp, uit… uit…

Matei zâmbi:

— Numai asta?

Celălalt confirmă printr-o înclinare a capului.

— Atunci, să și începem tratamentul.

Apucă un formular și se puse pe scris. Când termină, dădu rețeta pacientului iar acesta, după ce o citi și reciti de câteva ori, murmură conținutul prescripției:

„Plimbare… plimbare… plimbare, la orice oră dorești”.

Se sili să râdă dar nu izbuti decât să schițeze un zâmbet. Apoi se înclină, mulțumind, și părăsi cabinetul.

Era cât se poate de adevărat că Vlad avea nevoie de tratamentul prescris de doctorul Ianculescu, chiar dacă suferința lui era cu totul alta decât aceea pe care el a mărturisit-o. Și „pacientul” începu să dea ascultare indicației medicului, făcând lungi plimbări, fie prin comună, fie pe baltă, cu barca, împreună cu Matei.

Drumurile pe care binefăcătorul său le făcea la locuința comandantului de pichet alcătuiau pentru fostul infractor cea mai serioasă îngrijorare; se temea ca nu care cumva, în disperarea lui, medicul să facă vreo prostie, încercând să afle chiar de la ofițer datele pe care i le ceruse Tenopol, el neștiind că în planul bătrânului fusese inclusă și Ana Doljan, logodnica lui Cezar. Într-o zi, măcinat de astfel de gânduri, se hotărî să facă tot ce-i va sta în puteri spre a-l elibera pe doctor de spaima în care acel odios șantajist îl cufundase. Dorea din toată ființa lui să-l cruțe pe binefăcătorul său de consecințele grave ce le-ar fi suportat, datorită drumului pe care apucase, silit ce-i drept, dar asta – știa el bine – nu l-ar fi putut apăra în fața legii. Își spuse că era de datoria lui să încerce a depista o cale cât de cât sigură pe unde omul lui Tenopol să treacă fraudulos frontiera, și când va dispune de această realizare, să o ofere șantajistului în schimbul renunțării acestuia la serviciile lui Matei. Era

încredințat că discuția lui cu Tenopol va da rezultatul pe care-l sconta, pentru că el nu avea nimic de pierdut și își va putea permite să discute cât se poate de dur, nu așa cum făcuse bietul doctor. Avea de gând să-i spună de la bun început că știe totul, că îi dă ceea ce dorește, dar să nu-l mai audă pomenind numele binefăcătorului său. Va discuta cu pretinsul avocat pe șleau, în argou, ca între borfași; mai mult, îi va spune că îl cunoaște, și îi va preciza împrejurările care i-au prilejuit o asemenea „onoare". Se și vedea râzând după pofta inimii, în fața bătrânului șantajist care nu mai avea de ales, iar după ce târgul va fi încheiat, îl va trimite la naiba. Da, va face toate astea numai spre a-l știi pe Matei ferit de drumul fărădelegii, pe care el a călcat de atâtea ori, pentru omul care i-a întins mână de adevărat prieten și care i-a însoțit pâinea oferită cu vorbe bune, își aminti de o veche și cinică zicală „Recunoștința este povara cea mai grea". Râse și apoi se mustră pentru că în cugetul său își făcuseră loc, fie chiar pentru o clipă, astfel de gânduri. Se ridică de pe ultima treaptă a clădirii dispensarului și porni într-aiurea. După o vreme apucă pe poteca ce ducea spre mare. Trecuse o jumătate de oră, când hotărârea lui se schimbă. Își spuse că mai înainte de orice, trebuia să revadă Balta lupilor, movila care o străjuia, potecile care duceau într-acolo, împrejurimile bălții, și numai după aceea se va duce la marea pe care

îi plăcea atât de mult s-o revadă.

Cândva, dorise să se facă marinar. Se născuse pe malul mării. Toți bărbații din familia sa fuseseră marinari; unii chiar mai activau încă. Setea lui de cunoaștere, de călătorii, dragostea pentru mare, făcuseră din el o adevărată enciclopedie geografică. În primele clase de liceu devenise o mică somitate printre colegii mult mai mari decât el, pentru că nivelul pregătirii sale la fizică, matematici și mai ales în domeniul geografiei depășea cu mult ceea ce se cerea chiar la un examen de admitere la facultate. Toată lumea știa că Vlad se va duce la școala de marină dar, chiar în ziua examenului de admitere, ceilalți doi frați, împreună cu tatăl, se înecară în „marea cea mare”, pe ale cărei nesfârșite întinderi, sperase, în tot timpul copilăriei sale, să cutreiere lumea.

Tocmai ieșea din sala în care dăduse proba scrisă, convins că făcuse o lucrare foarte bună, când la capătul culoarului zări silueta firavă a mamei sale, sprijinită de brațul unui pescar bătrân, Toma, vecin cu ei. Alergă spre maică-sa strigând cât îl ținea gura, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios: „Află, bătrânico: sunt un savant! Nici nu trebuia să mă prezint la acest examen.” Dar fraza i se curmă, văzând chipul maică-sii, împietrit de durere. Își dădu seama că nu îngrijorarea pentru reușita lui la admitere o adusese acolo pe „bătrânică”, ci

altceva, cu totul și cu totul grav. Încremeni dinaintea ei, neîndrăznind să-ntrebe ce anume se petrecuse, și nici măcar să-și desprindă privirile de pe chipul acela slab, palid, în care toate jungherele lumii încrustaseră o nemărginită durere.

— Am venit să mi te iau, murmură ea, într-un târziu. El o privi înspăimântat și nelămurit.

— Tata a murit, continuă femeia.

— Tata! strigă Vlad, gâtuit de durere.

— Și tata… și Victor… și Mihai, completă Toma.

Vlad scăpă servieta din mână.

Câțiva băieți care, fără voia lor, asistaseră la acea sfâșietoare scenă, se repeziră să-l susțină.

— I-a luat marea, murmură nefericita mamă. Pe ei mi i-a luat, dar pe tine… pe tine nu o să mi te ia. Am și eu dreptul la unul! Nu?

— Da… da, mamă.

— Hai acasă!

Porni alături de ea și de bătrânul Toma, punând capăt pentru totdeauna viselor sale de cutreierător al lumii, dar neîncetând nicio clipă să iubească marea, ca pe o adevărată făptură, în ciuda acelor mari suferințe care n-aveau să se șteargă nicicând dintre amintirile sale.

Acum, cu gândurile absorbite de afacerea pe care Tenopol o propusese doctorului, Vlad Brănescu părea să fi uitat cât de aproape se afla de marea lui dragoste,

acea fascinantă, capricioasă și crudă iubită a copilăriei și adolescenței sale.

Pașii îl purtau grăbiți spre Balta lupilor. Când ajunse lângă movilă, zăbovi câteva clipe, chibzuind la avantajul oferit de acea banală ridicătură de pământ, celor care ar fi dorit să fugă dincolo de frontierele țării, după ce ar fi săvârșit cine știe ce fărădelegi. Își propuse să înconjoare movila, dar după ce făcu primii pași, observă câțiva bulgări de pământ a căror culoare de un vânăt roșcat îl făcu să se aplece. Ridică un bulgăre și-l examină atent. Pe urmă îl sfărâmă ușor în palmă; era pământul copilăriei sale. Târziu, întinse palmele în bătaia ploii și, după ce își spălă astfel mâinile, își continuă drumul propus.

Când ajunse în dreptul bălții, întâlni o patrulă. Soldații îl somară. El se opri și se legitimă. Pe urmă rămase singur. Porni spre micul debarcader și se urcă în barca lui Matei. Apucă ramele și vâsli puternic, vrând să se încălzească. În larg, vântul avea o și mai mare intensitate, iar ploaia îi biciuia obrajii cu mai multă forță. Curând ajunse lângă celălalt mal, de unde doar câțiva zeci de metri îl mai despărțeau de „marea cea mare”. Coborî din barcă și porni într-acolo. Catargele câtorva vase pescărești se zăreau în depărtare. Încercă să stabilească dacă mergeau ori stăteau la ancoră. Se scurseră astfel multe minute. Înaintă spre apa nesfârșită

până când simți sub apăsarea încălțămintei nisipul umed. Un val mai puternic împinse apa până peste gleznele sale și picioarele i se udară. Se aplecă repede, ca valul să n-apuce să se retragă, și prinse apa în căușul palmelor. Apoi, grăbit, își cufundă obrajii în palme, ținându-și buzele întredeschise, ca pentru un sărut. Gustul de sare și alge îi pătrunse în gură. Își ridică ochii spre cer, fericit. După aceea mângâie cu privirea întinsul mării până la orizont. Dar bucuria îi fu umbrită de amintirea mamei sale, ai cărei ochi îl priveau mustrător, neînțelegând ce simțea el în acele clipe. Își reluă drumul spre baltă. Văzuse ce era important; memorase toate amănuntele de relief, toate potecile cu detaliile lor.

Se urcă în barcă și porni spre malul unde se afla movila. Începea să se întunece.

*

În după-amiaza zilei care urmă, doctorul veni s-o viziteze pe Ana. Cezar îl întâmpină. Când dădu cu ochii de ofițer, Matei, care nu se aștepta de fel Să-l găsească acasă la acea oră, își spuse că tânăra pacientă sfârșise prin a destăinui logodnicului ei neplăcuta „împrejurare”, cum prefera ea să numească situația în care o prezenta fotografia de la Veneția, decât să se aventureze într-o afacere atât de periculoasă ca aceea în care șantajul plănuit de Tenopol urma s-o angajeze. O clipă, rămase înmărmurit.

Cezar zâmbi prietenos și-i întinse mâna.

Medicul ezită câteva secunde și-apoi, ca și când n-ar fi observat imediat gestul ofițerului, dădu mâna cu el.

— Ascultă, doctore! Am impresia că prezența mea e nedorită, se prefăcu supărat locotenentul întâmpinându-l.

Pentru moment, Matei nu știu cum să interpreteze vorbele grănicerului.

— De ce spui asta, „căpitane”? izbuti el să murmure. Ana apăru între ei doi.

— Cum merge? o întrebă medicul aproape în șoaptă.

— Destul de bine, se arătă ea veselă.

— Ne-am și plimbat, interveni Cezar.

Matei se încruntă, privind când la unul, când la celălalt.

— Da, da, continuă comandantul pichetului; și pe jos… și cu barca… Doar dumneata i-ai recomandat bolnavei să facă mișcare. Nu?

Câteva secunde, doctorul rămase încremenit. În ciuda aerului rece din casă, un val de transpirație îi năpădi fruntea. Nu știa ce să creadă. Spusele lui Cezar aveau, pentru el, o rezonanță stranie, ele putând însemna „Tu ai îndemnat-o să facă plimbări de „studiu” pentru a-ți procura date în legătură cu paza frontierei” sau și mai direct „Nu te mai preface, fățarnicule; Ana mi-a mărturisit totul”. Încercă să spună ceva, dar glasul nu-i

mai dădea ascultare. Urmă o lungă pauză căreia fata, într-un elan de bună dispoziție, îi puse capăt:

— Doctore! Dacă n-ai să confirmi că dumneata m-ai îndemnat să mă plimb, Cezar mă va socoti mincinoasă.

Matei dorea să răspundă îndemnului Anei sau să spună orice altceva, dar îi era cu neputință. Teama și remușcarea puseseră deopotrivă stăpânire pe el. Continuă să tacă.

— Oi fi avut o zi grea, doctore. Știi… de la o vreme și eu am început să resimt oboseala, spuse Cezar.

— Asta-i aluzie la complicațiile pe care i le-am pricinuit eu. Interveni Ana.

Locotenentul aprobă vesel, iar Matei izbuti să zâmbească, gândind că după felul în care Cezar se purta, Ana nu-i divulgase târgul lor; cel puțin deocamdată.

Apoi, când lucrurile părură a fi reintrat pe făgașul obișnuit, ofițerul îi părăsi; trebuia să se ducă la pichet.

Rămași singuri, atât Ana cât și medicul se simțiră stingheriți, fiecare gândindu-se la discuția care avea să urineze.

Speriat parcă de tăcerea care amenința să se prelungească cine știe cât, Matei fu cel dintâi care încercă s-o curme.

— V-am adus o carte. Știți, m-am gândit la vremea asta ploioasă, mohorâtă și… și mai ales la faptul că,

practic, nu vă puteți omorî timpul în niciun fel…

Ana râse silit:

— Ei, doctore, n-ai aflat că timpul este acela care ne omoară, și nu noi pe el?

Cum interlocutorul nu răspunse nimic, părând că nici nu auzise remarca ei, tânăra îi luă cartea din mână și se apucă s-o răsfoiască. După o vreme, murmură:

— „Vin ploile”!

Matei tresări.

— Nici că se putea o lectură mai potrivită cu vremea asta, continuă ea.

Abia atunci realiză medicul despre ce vorbea frumoasa lui pacientă și, jenat din pricina alegerii făcute, încercă să se scuze:

— Desigur, ați citit-o, dar… m-am gândit că o să vă facă plăcere… fie s-o recitiți, fie să admirați această nouă ediție. Pe mine m-a impresionat teribil. Și-apoi cred că oricărui om îi place să aibă în biblioteca lui o carte atât de frumos editată.

— Trebuie să înțeleg că mi-ai adus-o în dar?

— Desigur.

— O! Atunci e cu totul altceva; mulțumesc. Uite, am să notez data de astăzi chiar pe prima filă și, dacă-mi dai voie, chiar și numele dumitale. Merse grăbită spre o măsuță și după ce își făcu însemnările dorite, se simți datoare, parcă, să-și explice purtarea: Știi, așa procedez

cu toate cărțile pe care le primesc de la prieteni.

Matei nu mai fu în stare să-i susțină privirea. Femeia îl numise prieten, îl considera ca atare și nu-i declarase asta în vreun fel anume ci pur și simplu pentru că așa simțea în clipa aceea. O durere cumplită îl săgeta în creștet; așa i se întâmpla ori de câte ori încerca mari nemulțumiri ori emoții. Ar fi vrut să răsplătească purtarea ei atât de frumoasă, bunătatea și generozitatea unui om deosebit, pe care el, din clipă în clipă, avea să-l chinuie din nou, iscodindu-l cu fel de fel de întrebări necinstite, îndemnându-l ca la rândul lui să devină odios față de altcineva. Poate că dacă durerile de cap nu i s-ar fi stârnit cu atâta violență, el ar fi uitat de amenințările lui Tenopol care n-ar fi renunțat a-i denunța mama, în caz de nesupunere. Astfel, odată cu durerea, renăscu teama; în clipele ce urmară, locul remușcărilor și al ezitării, îl luă hotărârea, ce-i drept, nedorită, de a ajunge la limanul presupusei sale liniști. Cu o sforțare supraomenească izbuti să îngaime:

— Domnișoară… ați încercat? V-ați interesat? Ați aflat ceva?

Ana tresări, arătându-se de-a dreptul speriată. Buzele i se întredeschiseră părând a voi să articuleze un cuvânt, dar glasul nu putea răzbate dincolo de gând.

Impresionat de tulburarea ei, doctorul își uită propriile-i suferințe și, dorind să-i vină în ajutor,

murmură timid:

— Nu vă temeți de mine… Știți, în ceea ce mă privește îmi dau seama că e tare neplăcut să faci așa ceva…

Voia s-o ajute dar, la rândul său, era atât de tulburat încât i se părea improprie, dacă nu chiar ridicolă orice vorbă menită s-o liniștească.

— Desigur, poate că prea mare lucru n-ați izbutit, dar… oricum, oricât de puțin, atât doar cât să se vadă că purtați nițel interes chestiunii… pentru că, și eu, pe de altă parte, trebuie să informez persoana care dorește să afle…

— Și care are clișeul acelei fotografii! interveni Ana cu o neașteptată duritate în glas.

Riposta ei, menită parcă să-l dezmeticească, îl descumpăni și mai mult. O clipă se simți tentat să creadă că Ana era aceea care dorea rezolvarea afacerii cât mai grabnic și că menajamentele lui nu făcuseră decât s-o enerveze, datorită ezitărilor și întârzierii pe care le implicau. Pe urmă însă, se dojeni aspru pentru ușurința cu care acceptase o asemenea presupunere și gândurile îl purtară din nou spre suferința în care șantajul o aruncase pe nefericita lui pacientă. „Fără doar și poate, avea să-și spună Matei în clipele următoare, izbucnirea ei de mai-nainte n-a fost decât rodul disperării în care subtilele mele manevre au purtat-o”. Se gândi că cel mai bun lucru pe care-l avea de făcut era

să meargă pe drumul ales de ea, poate fără voia ei, fiindcă ducea direct la scop și asta însemna scurtarea chinurilor pentru amândoi.

— Da, într-adevăr, vorbeam despre datele pe care dorește să le afle persoana care deține clișeul fotografiei în care dumneavoastră vă aflați împreună cu bogatul anticar Mercuțio D'Allberti, de la Veneția.

Rostise întreaga frază pe nerăsuflate și acest fapt, se vede, dăduse o nuanță atât de hilară tragicei situații, încât Ana izbucni în râs.

Surprins, doctorul se temu că ar fi spus cine știe ce nerozie și prinse să-și recapituleze fiecare cuvânt. Abia într-un târziu își dădu seama că frazarea aceea precipitată îl zvârlise până la limitele grotescului și, mulțumit că nu altceva fusese pricina ironiei tinerei sale interlocutoare, începu și el să râdă, sfârșind prin a-i mărturisi:

— Tipul n-a făcut o alegere prea strălucită, fixându-se la unul ca mine, pentru o astfel de… de treabă.

Ana se mulțumi să zâmbească reținut. Pe urmă spuse trist:

— Așa-i! Dar cu mine… nu s-a înșelat. Pe mine mă are la mână, și încă atât de bine! râse cu voită amărăciune și adăugă: Poate că și pe dumneata te are la mână… dar, asta-i treaba fiecăruia; ce să facem? Jucăm! Uite, eu una am și început țopăiala, mai spuse ea și deschizându-și

poșeta dădu la iveală două jumătăți de coală: pe una se aflau niște însemnări în cifre, pe cealaltă, o schiță.

Doctorul le apucă grăbit, cu mâinile cuprinse de un ușor tremur. O vreme nici nu îndrăzni să-și aplece privirea asupra acelor hârtii, ca și când dacă n-ar fi privit conținutul lor, păcatul n-ar fi fost deja făptuit.

— Mi-am dat toată osteneala, explică Ana pe un ton sec. Două plimbări pe Balta lupilor și prin împrejurimi; am notat câteva dintre orele nopții când patrulele pot fi întâlnite în zona movilei și am făcut o schiță în care am inclus balta, movila și potecile cele mai frecvent ori mai puțin folosite spre apă. Sper că „patronul nostru" va fi mulțumit.

Matei privi roadele șantajului său și după o vreme, pe un ton care trăda o vădită emoție, mărturisi oarecum bucuros:

— Vă mulțumesc! Se pare că persoana interesată va putea trece prin locul marcat de dumneavoastră.

— E singura cale, insistă Ana.

— Așa cred și eu, făcu doctorul recitind materialul obținut. Pe urmă tăcu o vreme îndelungată.

Pacienta intui că în judecata lui intervenise ceva ce avusese darul să-i umbrească bucuria de până atunci și, dornică să afle ce anume se petrecuse, îl întrebă:

— Vă nemulțumește ceva?

Medicul tresări.

— Cunosc destul de bine locurile acestea și… din câte știu, împrejurimile Bălții lupilor sunt păzite cu străşnicie.

Tânăra se sili să râdă, căutând astfel să-i spulbere îndoiala, dar noua lui teamă părea să se fi înrădăcinat destul de bine în cugetul său pentru că, departe de a ceda acelei banale încurajări, el ripostă sever:

— Domnișoară Doljan toate potecile care duc spre baltă sunt minuțios supravegheate.

— Am aflat. Tocmai din pricina asta v-am adus nota cu intervalele de timp în care patrulele nu apar deloc.

— Pe care, sunt sigur, le-ați dedus din ceea ce ați observat în timpul celor două plimbări.

De data aceasta Ana se arătă supărată, manifestând chiar o ușoară enervare.

— Ascultă, doctore! Eu nu știu ce te îndeamnă pe dumneata să te pretezi la o astfel de faptă și nici nu mă interesează, dar eu, eu știu bine în ce cleşte mă aflu. Cum îți trece prin minte că mi-aș îngădui fie și cea mai mică superficialitate?

Tonul și argumentul răspunsului ei avură un efect liniștitor asupra lui Matei.

— Fie! se învoi el. Vom verifica posibilitatea trecerii prin locul indicat de dumneavoastră. Sper să izbutim; altminteri, persoana… ne va da pe amândoi în vileag.

Împături cu grijă foile de hârtie pe care se aflau

prețioasele informații, murmură câteva cuvinte de bun-rămas și părăsi în grabă locuința comandantului de pichet.

Se întunecase.

Prin ferestrele caselor se vedeau luminile aprinse. Ploaia părea să nu mai contenească.

*

Pe lângă gardurile caselor se strecurau două umbre; Vlad Brănescu pornise pe urmele lui Matei.

În ciuda grabei cu care își părăsise pacienta, doctorul mergea cu pas rar. Părea că ploaia îi face bine, pentru că după o vreme își scoase pălăria și chiar se opri lângă zidul școlii. Zăbovi acolo câteva minute. Apoi, tot cu capul descoperit și cu haina de ploaie descheiată la toți nasturii, își reluă mersul spre dispensar. La poalele dealului se opri din nou. Privi spre înaltul cerului, de parcă ar fi implorat ajutorul cuiva pierdut în haosul întunecat și nesfârșit al înălțimilor. Pe urmă, abandonându-și gândurile, începu să urce poteca spre casa cea albă care se ridicase, în cea mai mare parte, datorită lui.

Vlad își încetini mersul, lăsând să crească distanța dintre el și urmărit. Pentru îngrijitor devenise limpede că doctorul se afla într-o cumplită stare de tulburare. Era aproape sigur că protectorul său trecuse și poate mai trecea încă prin mari emoții, dar asta numai și

numai datorită celor petrecute acolo, în locuința ofițerului. Știa că Matei avea să facă o vizită Anei Doljan dar faptul că el rămăsese în casa comandantului de pichet atât de multă vreme după plecarea aceluia, îl îngrijora nespus pe Vlad. „Nu cumva nefericitul acesta, în disperarea lui, s-a apucat să facă pe istețul și să atace problema direct? gândi Brănescu. Nu, cu neputință, își spuse el într-un târziu, doar dacă și-a pierdut mințile, i-ar fi putut cere locotenentului serviciul pe care Tenopol i l-a impus lui, prin șantaj. Atunci? Bine-nțeles, medicul a făcut o tentativă asupra logodnicei lui Cezar. Da, da! Iată pricina zăbovirii lui atâta vreme, după ce a rămas singur cu ea. Asta e! Dar rezultatul? se întrebă urmăritorul doctorului, și își răspunse, năpădit de o cumplită tristețe: Iată-l! Halul de deprimare în care se află! Pot să jur că a încasat o săpuneală zdravănă odată cu un refuz categoric din partea ei. Se vede cât de colo că nu-i în stare să se gândească la altceva decât la urmările încercării sale de a obține prin Ana datele trebuincioase lui nenea Mișu. S-o fi și văzând deja în „lanțuri”, își mărturisi Vlad și ochii i se umeziră. Nu mai încercase de multă vreme un sentiment atât de frumos ca acela nutrit față de Matei; nu putea să spună că îl iubea, dar generozitatea și înțelegerea doctorului îi impuneau un nemărginit devotament, așa cum înțelegea el. Acum, o cumplită teamă și o amară

dezamăgire puseră stăpânire pe el; se gândea că greșeala făcută de Ianculescu avea să zădărnicească planul conceput de el cu atâta migală spre a-l apăra, eliberându-l din hățișul în care Tenopol îl silise să între. Ce-ar mai putea face, dacă Cezar va interveni? Nimic! Absolut nimic!

Doctorul porni spre dispensai* și Vlad îl urmă, având grijă să nu se lase observat. Când Matei intră în „Perla”, ajutorul se apropie. Două ferestre erau luminate. Știa că prima încăpere în care ardea lumina era sala de așteptare; cea de-a doua unul dintre saloanele micului staționar.

Deși medicul intrase de mult, cabinetul său continua să rămână în întuneric. După o vreme, lumina din sala de așteptare se stinse. Vlad se apropie și mai mult de fereastra salonului, de-ndată ce văzu apărând silueta lui Matei. Spre surprinderea lui, descoperi prezența unui bărbat, așezat pe un pat mic, părând că așteaptă sosirea medicului.

Perdeaua era destul de subțire, astfel că urmăritorul putu descoperi în omul de pe pat pe Mișu Tenopol. Zăbovi câteva clipe supraveghindu-i pe cei doi și, văzând că niciunul nici celălalt nu vorbea, deveni mai atent asupra direcției în care „nenea Mișu” privea încordat. Descoperi că ochii bătrânului erau ațintiți asupra unor hârtii pe care Matei abia le scosese din

buzunar. Nu-și putu da seama ce anume reprezentau acele înscrisuri, dar nici nu-i fu prea greu, să-și închipuie că era vorba despre niște date dintre acelea pe care Tenopol le dorea. „Așadar, nefericitul doctor a obținut ceea ce bătrânul îi poruncise”, își spuse Brănescu, și o mare nedumerire puse stăpânire pe el. Se tot întreba cine anume îi furnizase lui Matei acele însemnări: Ana sau Cezar? „Nu, pentru nimic în lume, ofițerul acela cu înfățișare dârză și priviri senine n-ar fi făcut asta!” Atâta lucru mai știa și el despre oameni… Atunci? Logodnica comandantului de pichet? Poate! Oricum, unul dintre cei doi îi furnizaseră informațiile de care Tenopol avea nevoie. Și-apoi, deocamdată Matei putea fi liniștit, judecă fostul escroc. Dar, nu după multă vreme, un gând îl fulgeră dureros: „Dacă însuși Cezar i-a dat acele date, cu siguranță că i-a întins o cursă. Cum de nu s-a gândit doctorul la acest risc? Doar el i-a spus lui Tenopol că locotenentul nu l-ar ierta nici măcar pe propriul său frate, dacă ar încălca legea sub ochii săi. Și dacă Ana este aceea căreia Matei i-a cerut acel „serviciu”, cu siguranță că lucrurile se vor petrece la fel de prost. Hotărât lucru, n-o să-și pună ea logodnicul în primejdie, de dragul unui necunoscut!” se sperie și mai tare Vlad de sumbrele perspective în care protectorul său părea cufundat pentru totdeauna. Într-un târziu își reaminti de planul său în legă tură cu salvarea

binefăcătorului, dar imediat își spuse că trebuie să-l pună bine la punct și până atunci să mai afle câte ceva despre Tenopol pentru ca în momentul „atacului” să fie bine documentat.

*

Orășelul spre care se îndrepta Vlad avea două hoteluri pe care el le cunoștea foarte bine pentru că – ce-i drept, cu multă vreme mai înainte – locuise la fiecare dintre ele. Cu cât se apropia de ținta scurtei sale călătorii, cu atât îl chinuia mai mult gândul; „Voi găsi oare pe vreunul dintre recepționerii pe care i-am cunoscut?” Dorea să afle la care dintre hoteluri locuia Tenopol și eventual dacă-l mai însoțea cineva.

După o jumătate de oră intră în oraș.

Era încă destul de devreme, judecând după forfota străzilor. Micșoră pasul, vrând să privească mai pe-ndelete vitrinele și reclamele celor trei cinematografe înșirate de-a lungul străzii principale. La un moment dat, avu impresia că zărește silueta unui fost coleg de școală despre care știa că lucrează la întreprinderea de gospodărie comunală și își spuse că s-ar putea folosi de el pentru ceea ce avea de gând să afle. Își iuți mersul și după câteva clipe ajunse lângă el.

— Gică!

Cel chemat întoarse capul și, bucuros de revederea prietenului de odinioară, exclamă:

— Vlad! Piii! Și bătrânii mei spun că telepatia nu există; uite, pot să jur că în clipa asta mă gândeam la tine. Și știi de ce? Pentru că mai înainte, cu câțiva zeci de metri trecusem prin fața unei plăcintării; da da, de câte ori văd o plăcintărie mă gândesc la tine.

Amândoi izbucniră în râs, amintindu-și că pe vremea când erau elevi, mâncaseră o tavă întreagă cu plăcinte, spre nemulțumirea și protestele celorlalți consumatori care așteptau în urma lor; era ultima tavă, iar ceasul arăta ora închiderii.

— Hai la mine acasă. Ai mei se vor bucura foarte mult. Știi cât te iubeau, când eram colegi.

Nu se văzuseră de mulți ani.

— Gică… să nu te superi… Uite, îți promit o vizită, dar săptămâna viitoare, să zicem, joi.

— Mâncăule! Nu vrei să vii pe nepusă masă; vrei să fim pregătiți, ripostă localnicul, dându-și seama că treburi importante îl împiedică pe fostul lui coleg să dea curs invitației. Fie și joi, dar acum… așa… de revedere… nimic?

— Chiar nimic; am ceva urgent de rezolvat. Dacă vrei să mai vorbim, hai cu mine. Poate că îmi vei da o mână de ajutor.

— În ordine, se-nvoi celălalt.

Porniră împreună.

— Spune-mi, unde mai lucrezi? întrebă Brănescu,

după o vreme.

— Tot la gospodăria locală, numai că de o lună sunt inginer șef.

— Ca mâine te văd primar!

— Vlade, tu poate că o spui în glumă, dar prin oraș se vântură mai de mult ideea asta.

— Ți-ar conveni? Inginerul Gheorghe Dordea, primar!

Gică tăcu câteva clipe. Apoi îl apucă de un braț și-l sili să se oprească; îi răspunse grav și convins:

— Ceea ce aș regreta, ar fi faptul că nu mi-aș mai putea face meseria, pe care știi bine cât o îndrăgesc. În schimb… aș face din orășelul acesta minunea pământului! se înflăcără el. Am niște planuri formidabile; când ai să vii la mine, am să ți le arăt. Te fac praf, mă Vlade!

— Dacă-i așa, poate că vin chiar luni și nu joi.

Își reluară drumul, tăcuți. Se opriră în fața vitrinei unui magazin cu îmbrăcăminte pentru nou-născuți.

— Știi, ar cam fi nevoie să-ncep aprovizionarea, murmură inginerul.

Celălalt tresări.

— Ce te uiți așa? Peste o lună… o lună și ceva, voi fi tată… Dar parcă aveai niște treburi urgente, iar eu trebuia, poate, să te ajut. Nu?

Brănescu se uită la ceas.

— Tu mai cunoști pe cineva… la hoteluri?

— Sper că n-ai de gând să înnoptezi în altă parte decât la mine, se arătă supărat inginerul.

— Fii pe pace, zâmbi Vlad, trebuie să plec imediat. Caut pe cineva care ar putea să mă recomande la marină. Aș vrea să mă îmbarc.

— Vechea ta pasiune! exclamă celălalt timid, speriindu-se la gândul că vorbele sale ar putea redeștepta amintiri triste prietenului din copilărie.

— Chiar așa! confirmă Vlad. Uite, aș vrea să aflu dacă recepționerii de-acum câțiva ani mai lucrează la cele două hoteluri, ori s-au schimbat. Ei m-ar putea ajuta…

— Nu, nu s-au schimbat, îl asigură Gică.

— Atunci, la ce bun să-ți mai pierzi vremea cu mine? Îi întinse mâna și despărțindu-se, îl asigură că peste câteva zile îi va face vizita pe care i-a promis-o. Pe urmă porni grăbit spre primul hotel, unde ajunse după numai câteva minute.

În spatele biroului de recepție trona moș Gavrilă, cu ochelarii gata să-i cadă de pe nas, așa cum îl cunoscuse Vlad.

De-ndată ce-l zări pe Gică, bătrânul veni în întâmpinarea lui, întrebându-l:

— Doriți o cameră? apoi rămase cu privirea ațintită spre client observându-l atent câteva clipe. Într-un târziu zâmbi, își așeză mai bine ochelarii și bâigui. Dom’

Brănescu!?

Își amintise, în sfârșit, de prea darnicul client de odinioară; Vlad era recunoscut chiar și după ani de zile, datorită risipei de bani pe care o făcea în orice împrejurare, atunci când îi avea.

— Eu! Chiar eu, moș Gavrilă, răspunse Brănescu dornic să înlăture acea mică umbră de îndoială pe care glasul recepționerului o trăda.

— Imediat, imediat, se precipită bătrânul și înapoindu-se la masa lui de lucru, puse mâna pe registrul de pasageri.

Era atât de emoționat și grăbit să-l servească pe vechiul său client, încât citea și recitea fiecare filă de câte două-trei ori, ceea ce îl favoriza pe Vlad să poată urmări în voie numele celor înscriși.

În acest timp, o tânără de vreo douăzeci de ani, îmbrăcată excentric, se apropie de ghișeu și depuse cheia de care atârna o plăcuță cu numărul cinci.

— Domnișoară Olguța, unchiul dumneavoastră a telefonat că în seara asta se va înapoia foarte târziu, o preveni moș Gavrilă.

— A plecat de mult? întrebă fata.

— Da… pe la cinci, cinci și jumătate; n-o fi vrut să vă strice somnul de după amiază și din pricina asta… mi-a comunicat mie, căută bătrânul să-și scuze clientul. Apoi adăugă: Domnul avocat vă roagă să luați masa devreme

și, dacă doriți, puteți merge la cinematograf.

Vlad tresări: Unchi – deci o persoană mai în vârstă; avocat – așadar, profesia omului de care se interesa el.

Fata părăsi holul iar recepționerul își reluă lucrul.

— Drăguță făptură! exclamă Vlad.

Bătrânul își ridică ochii spre el și murmură:

— Poate, dar…

— Dar? insistă Vlad.

— Ei! spuse Gavrilă și după un oarecare efort, mărturisi: Ce poți crede despre o copilă ca ea, în tovărășia unui bătrân ca domnul avocat Tenopol? Zice că-i este nepoată. Ha! făcu el, „nepoată”! Mă rog: au luat camere separate, se poartă cuviincios… pentru mine sunt clienți. Numai că… ori de câte ori văd asemenea situații, îi condamn pe bătrâni și-i plâng pe cei tineri.

Lui Vlad îi devenise cât se poate de limpede că își aflase omul căutat, dar situația se complicase datorită prezenței acelei tinere alături de „nenea Mișu”. Oare pentru ea se zbătea Tenopol să găsească o breșă prin zona frontierei? Greu de închipuit; ce fapte atât de grave ar fi putut comite fata aceea, ca să fie nevoită să recurgă la o trecere a graniței în mod fraudulos? Și-apoi, ce interes ar fi putut avea Tenopol să riște el însuși atât de mult? Dar dacă tânăra însoțitoare a avocatului n-avea nimic comun cu ceea ce doctorul Ianculescu se străduia să facă? Vlad căută să pună capăt acestor chinuitoare

gânduri și își spuse că logica judecății sale de până atunci nu trebuia tulburată de faptul că, în problemă, mai intervenise un nou element: domnișoara Olguța! Va trebui să clarifice rostul acestei surprinzătoare prezențe în afacere, dar pentru asta, mai înainte de orice, urma să stabilească cine era fata și de unde venea. Numai așa își va putea face o părere asupra rolului pe care Olga îl avea în calculele lui Tenopol și mai ales dacă era inclusă în acele calcule, ori avocatul o luase cu el ca paravan sau, pur și simplu, drept companie agreabilă.

— Poate că este chiar nepoata lui, făcu Vlad pe naivul.

Moș Gavrilă își ridică ochii de pe registre și zâmbi cu oarecare ironie.

— Ea-i din Suceava și se cheamă, după familie, Atudoresei; el – din București – Tenopol! Nepoată?

— Poate, după mamă, insistă Vlad.

Bătrânul dădu câteva pagini înapoi și citi: „Olga Atudoresei… tatăl – Vasile, mama – Catinca”.

— Ha ha! Am auzit milioane de nume în viața mea, dar alături de Catinca, n-am pomenit un nume ca Tenopol.

— Cred că ai dreptate, moș Gavrilă, cedă Vlad, în timp ce ochii săi iscodeau pagina pe care cei doi se aflau înregistrați, memorându-și cu minuție datele lor personale. Dacă Brănescu ar fi știut cine era Olga cu adevărat, desigur, alta ar fi fost optica lui despre

calculele lui Tenopol. Dar el n-avea cum să afle că tânăra, care abia împlinise șaptesprezece ani, făcea parte dintr-o familie de oameni cinstiți, care, pe lângă ea, mai aveau alți cinci copii și că, încă de la doisprezece ani, Olga se dovedise un caracter dificil. Fugea de acasă ori de câte ori scăpa de supravegherea părinților, nu suporta nici cea mai neînsemnată observație, refuza sfatul oricui, iar în ultimul an fusese internată la o școală de reeducare, spre rușinea părinților ei. La numai două luni după aceea, când se afla împreună cu colegele sale în vizită la un muzeu, sărise printr-o fereastră deschisă și de-atunci nimeni nu-i mai aflase urma.

După o vreme, recepționerul sfârși prin a-și cere scuze pentru că nu avea liberă nicio cameră cu un singur pat, iar cele cu câte două paturi erau pe jumătate ocupate.

— O să dorm la un prieten; nu-i nimic, îl liniști Vlad.
Bătrânul răsuflă ușurat și-l conduse până în stradă. Vlad își privi ceasul; se făcuse târziu. Porni grăbit spre casă, mulțumit oarecum de cele aflate.

*

Locotenentul notă ceva în carnețelul său, apoi își ridică privirea spre ostașii care așteptau în tăcere.

— Cred că dezbaterea noastră și-a atins scopul, spuse el. Sunt mulțumit de felul în care v-ați pregătit pentru învățământul politic. Ați ridicat probleme interesante, mi-a plăcut faptul că discuțiile s-au referit și la sarcinile

noastre de fiecare zi. Bibliografia pentru ședința viitoare o să v-o anunț din timp. Și acum, sunteți liberi. Continuăm programul așa cum am stabilit.

Le dădu o pauză de două ore. Urmau să se pregătească pentru aplicația din seara aceea, la care participau și câteva grupe de sprijin alcătuite din oamenii stațiunii de mecanizare. Seara, la plecarea în misiune, ploaia se înteți.

Grijuliu, ca întotdeauna, Cezar controlă ținuta oamenilor care porneau în zonă: toți trebuiau să poarte pelerine de ploaie și cizme de cauciuc, ținând seama de terenul milos pe care aveau să-l străbată. Verifică dacă fiecare soldat își cunoaște îndatoririle și misiunea ce-o avea de îndeplinit, și numai după aceea ordonă ieșirea pe teren. Apoi, rămânând singur, deschise casa de fier, scoase o hartă a zonei în care efectivele sale și grupele de sprijin aveau să participe la aplicația minuțios concepută, o examină atent și, după o vreme, exclamă: „Mașina e frumoasă! Rămâne să vedem dacă funcționează!?” Zâmbi, dându-și seama că, fără să vrea, repetase zicala unuia dintre profesorii săi din școala de ofițeri. Strânse harta și o puse în dulapul pe care îl încuie, răsucind cheia de două ori în broască. Apoi mâncă ceva în grabă, îi telefonă Anei, urându-i noapte bună, și către orele opt părăsi biroul. În curte, mașina îl aștepta. Când dădu cu ochii de șofer, Cezar îl întrebă:

— Ești odihnit?

— Da, tovarășe locotenent, răspunse soldatul.

— Bun. Hai să mergem!

Soldatul porni motorul. Ofițerul se urcă lângă el și pentru că șoferul aștepta privindu-l întrebător, spuse:

— Deocamdată, ia-o spre Balta lupilor.

Mașina porni trudnic pe drumul accidentat, plin de băltoace. Șoferul tăcea, manevrând concentrat volanul, ocolea cu măiestrie hârtoapele mai mari, micșora viteza când șoseaua devenea o întindere de apă, relua drumul aplecându-se înainte, parcă voia să ajute mașina în efortul ei. Curând ajunseră în preajma bălții și locotenentul îi făcu semn să oprească în dreptul unui pâlc de copaci.

— Deschide stația radio! ordonă Cezar.

Soldatul execută.

— O să facem apelul posturilor.

Acel „o să facem" umplu de bucurie inima șoferului; faptul că comandantul îl angaja într-o treabă importantă, socotindu-l ca pe un colaborator apropiat și de nădejde, îi dădu un plus de încredere în propriii săi ochi. Apucă receptorul stației de radio-emisie-recepție și i-l oferi locotenentului, iar acesta începu:

— Aici Șoimul! Caut Muntele!

Urmă o scurtă pauză curmată de un hârâit al aparatului. Apoi se auzi răspunsul:

— Sunt Muntele. Am trecut pe recepție!
— În ce loc vă aflați?
— Ne aflăm lângă movilă, cincizeci de metri nord-est.
— Ți-au sosit toți oamenii din grupele de sprijin?
— Mai puțin unul.
— Raportați orice incident. Nu intrați în acțiune decât la ordinul meu.
— Înțeles!
— Terminat! spuse Cezar. Făcu o pauză de câteva clipe și apoi continuă apelul: Sunt Șoimul! Caut Cerna!… Cerna! De ce nu răspunzi?
— Aici Cerna! se auzi un glas tânăr.
— Câți oameni ți-au sosit?
— Șeful grupei de sprijin și încă cinci.
— V-ați plasat bine?
— Aripa de vest.
— Reper!?
— Aproximativ treizeci de metri față de movilă.
— Deplasați-vă cât mai aproape de fâșia arată și.' Ordinul locotenentului fu întrerupt de o voce care se suprapuse, strigând:
— Aici Oltul! Alarmă. Oltul! Alarmă!
Cezar tresări și ordonă imediat:
— Toată lumea pe recepție! Oltul raportează alarmă! Aici Șoimul! Oltule, te-ascult.
— Un bărbat se apropie de mal.

— Lăsați-l să treacă!

— Duce, târând, o barcă! strigă îngrijorat „Oltul”.

— Lăsați-l să-și pună barca pe apă, iar barca noastră cu motor să fie pregătită.

Un fulger făcu să hârâie puternic aparatul de radio emisie-recepție. Apoi se auzi din nou glasul alarmat al „Oltului”:

— Bărbatul a lăsat barca la apă!

— Lebăda! Lebăda! strigă Cezar.

— Aici Lebăda, sosi prompt răspunsul.

— Sunt Șoimul! Ia-ți puiul și pleacă spre mare. Barezi mijlocul bălții și oprești vânatul în larg!

— Am înțeles: Opresc vânatul în larg! confirmă „Lebăda” ordinul primit.

În secunda următoare, glasul „Oltului” răsună iarăși:

— Bărbatul și-a așezat vâslele. E gata de drum.

— Fotografiază-l! ordonă Cezar.

— Canarul are o poziție mai bună.

— Atunci să-l fotografieze el.

— Aici Canarul! L-am și fotografiat!

— Atenție! se auzi de-ndată, în aparat.

— Cine ești?

— Sunt Lebăda. Vânatul se scufundă, la numai câțiva metri de mal.

Cezar păru năucit de vestea, pe cât de neașteptată, pe atât de gravă. După câteva clipe ordonă:

— Salvați-l! Capturați și barca!

În aparat răsunară câteva glasuri: „Om la apă! Om la apă!”

Capitolul IV
Ana Doljan vrea să se sacrifice

De-ndată ce ajunseră la pichet, Cezar constată că barca avea pe fund câteva găuri, astupate cu niște dopuri din câlți. Socoti că operația fusese făcută cu voită superficialitate, astfel ca presiunea apei să azvârle dopurile la numai câteva minute de vâslit. De ce? se întrebă ofițerul. Voise oare omul acela ca lucrurile să se petreacă astfel? Cea mai elementară logică pleda împotriva acelei stranii aparențe. Dar, dacă n-ar fi fost de acord cu fuga celuilalt, stăpânul bărcii putea anunța pichetul de grăniceri ori, pur și simplu, să-i refuze ajutorul. Răspunsul la toate aceste nedumeriri avea să-l capete după numai câteva minute, văzându-l pe naufragiat, care era bătrânul pescar Gore.” Chipul omului avea o paloare stranie iar privirea, ștearsă, nu exprima nimic. Se uita când la Cezar, când la soldați; după o, vreme se așeză pe un scaun dinaintea biroului și începu să se joace cu tamponul de sugativă. Într-un târziu, se adresă lui Cezar, eu glasul stins:

— Mi-e foame.

— Păi… să-ți dăm ceva de mâncare, interveni sergentul de serviciu.

— Nu ’mneata, protestă Gore și arătând spre comandantul pichetului, insistă: „Căpitanu’” să-mi dea, că el îmi dă mereu.

Sergentul zâmbi, privindu-l nedumerit pe Cezar care se grăbi să-i explice, oarecum jenat:

— Așa-mi spune doctorul nostru.

La auzul ultimelor cuvinte bătrânul se ridică de pe scaun, și preciză:

— Dom’doctor e-al nostru. Să nu plece. Și el îmi dă mâncare. Numai noră-mea nu-mi dă deloc. Vrea să mor de foame.

— Sergent! șopti locotenentul.

— Ordonați!

— Dă-i ceva de mâncare.

— Am înțeles.

— Dar pe săturate, preciză Cezar și-apoi îl apucă de braț pe Gore, îndemnându-l: Du-te și mănâncă. Pe urmă vii înapoi.

Nefericitul părăsi încăperea, împreună cu sergentul, urmărit de privirea plină de compătimire a locotenentului.

Cezar cunoștea bine situația bătrânului. Aflase de la localnici că Gore fusese unul dintre cei mai buni pescari de prin partea locului și un gospodar de vază al

comunei. Cu patru-cinci ani mai înainte, singurul său fiu, Alexandru, se înecase, prins de o furtună, în largul mării. De atunci, Gore devenise alt om: hoinărea zi și noapte, iar dacă cineva îl oprea, întrebându-l unde se duce, răspundea fără să-și privească interlocutorul: „La Alexandru. Mă așteaptă”. Când ajungea acasă, nora lui îl ocăra. Cât despre îngrijire, o vorbă bună sau măcar un blid de mâncare, nici pomeneală. Odată, bătrânul apăru prin comună văitându-se că noră-sa l-ar fi lovit foarte rău la cap. Vecinii săi au intervenit, dar fosta soție a fiului său căută să-i convingă pe oameni că Gore vorbea aiurea, din pricina durerii pricinuite de moartea fiului său. Ofițerul își amintea toate astea, ori de câte ori moș Gore îi apărea în cale sau trecea pe la pichet. Acum, Cezar fu trezit din gândurile sale, ușa deschizându-se violent.

Gore intră, radiind de mulțumire:

— Am mâncat! Am mâncat! Și ciorbiță… și pâinică… și cărniță afumată… și cartofiori, se făli el.

— Te-ai săturat? întrebă locotenentul.

Bătrânul dădu să-i sărute mâneca hainei.

— Moș Gore! Ți-am spus de-atâtea ori să nu mai faci una ca asta. Ce, ești câine?

— Așa-mi spune noră-mea: „Câine bătrân! Nu mai mori odată?” Sunt un câine…

— Nu-i adevărat! Ești un om.

— Dă-mi dai pomană.

— Ascultă, moșule! Dar când iei masa la doctor, nu-i tot pomană?

Cel întrebat se-ntoarse brusc spre Cezar și-l privi încruntat.

— Cum pomană? Dom'doctor mănâncă cu mine la masă.

— A cui e barca pe care ai folosit-o astă-noapte?

Bătrânul îl privi lung; în ochi îi jucau lacrimi. Buzele sale prinseră a murmura:

— A fost a lui Alexandru, dar nu se mai slujea de ea… de multă vreme.

— Moșule, n-ai știut că fundul bărcii era găurit?

Bătrânul își întoarse privirea spre un colț al încăperii, având aerul că se rușinează de ceea ce avea să mărturisească.

— Știam, eu am făcut găurile acelea…

— Și de ce le-ai astupat cu câlți?

— Voiam să ajung cât mai departe de mal… cât mai aproape de băiat… Oftă prelung și reveni cu fața spre ofițer. Să nu-i spui doctorului; te rog să nu-i spui. O să se supere tare rău și-o să-l doară capul. Da da, și pe el îl doare capul. Știu bine asta chiar de la el. Când mă duc la tratament și… mai gem câteodată îmi spune: „Rabdă, tăticule, că și eu rabd. Și pe mine mă chinuie boala dumitale”. Pe urmă șopti rugător: Vreau acasă.

— Mergi sănătos! îi spuse ofițerul și-i arătă ușa.

Bătrânul murmură ceva neclar și apoi părăsi pichetul. După numai câteva minute, trei ciocănituri răsunară în tăblia ușii.

— Intră! strigă locotenentul.

Sergentul apăru în prag și raportă:

— Caporalul Horia Robescu a suferit un accident.

— Unde se află? tresări ofițerul.

— În dormitor. L-au adus câțiva copii. Au luat căruța unui om de pe stradă.

În spatele sergentului apărură cinci băieți, niciunul mai mare de doisprezece ani.

— Mulțumesc! le spuse comandantul de pichet copiilor. Veni spre ei și dădu mâna cu fiecare.

— Du-te să-l vezi! șopti Doru Boroș care era printre ei. În clipa următoare, ofițerul porni spre dormitor.

Caporalul era un flăcău la fel de înalt și vânjos ca Cezar. Stătea pe marginea patului, aplecat pe partea dreaptă. Mâna stângă îi era sprijinită de centura petrecută pe după gât. La vederea comandantului vru să se ridice, dar o durere cumplită în umăr îl împiedică.

Cezar îi făcu semn să stea liniștit.

— Abruptura! Da? întrebă locotenentul.

Horia Robescu confirmă printr-o înclinare a capului.

— De ce nu l-ați dus la dispensar? se adresă Cezar copiilor, care-l urmară până la ușa dormitorului.

— Pentru că aici este casa lui și aici trebuie să stea, răspunse Doruleț. Aici, cu ai lui, și nu singur, acolo.

— Bine, acceptă ofițerul argumentele și întorcându-se spre sergentul de serviciu, șopti: Să-l rugăm pe doctor să vină aici. Trimite mașina…

Un iureș de pași se stârni de-ndată; copiii prinseră a alerga cât îi țineau picioarele.

— Nu cred că mai este nevoie, răspunse subordonatul. Până ajunge mașina la dispensar, medicul va fi aici.

— Crezi? întrebă Cezar într-o doară.

— Încă nu-i cunoașteți? se arătă surprins caporalul Horia Robescu.

Cei doi militari priviră spre bolnavul care, în ciuda grelei suferințe, zâmbea.

— Să-l ducem, totuși, la dispensar, hotărî comandantul pichetului.

*

În mai puțin de o jumătate de oră, soldatul accidentat se afla în cabinetul lui Matei.

Cezar stătea în picioare, rezemat de ușă, privind pe Vlad Brănescu care se și apucase să croiască niște atele, socotind că pacientul avea o fractură.

— Întinde brațul atâta cât poți, îl îndemnă doctorul pe bolnav.

Horia făcu o mișcare necontrolată și gemu.

— Mai încet, îi spuse Matei. Trebuie să-mi dau seama cât mai exact de proporția și natura accidentului. Poate că nu e fractură, deși asta s-ar putea stabili doar la un examen radiologie.

Caporalul făcu o nouă încercare, dar de data asta cu multă prudență.

— Cred că-i o simplă entorsă, murmură doctorul.

— Atunci e-n ordine, se arătă mulțumit bolnavul.

— A! Nu-i chiar o glumă, protestă Matei și ridicându-se de pe scaun porni spre masa pe care se aflau instrumentele. Cum de-ai reușit o asemenea performanță, aici, pe un teren atât de neaccidentat?

— Abruptura! exclamă Horia.

Doctorul desfăcu niște bandaje foarte late și atât de lungi, încât păreau fără de sfârșit.

— Ce-i cu abruptura?

— Păi… tocmai de-acolo am căzut; mă cățărasem… Matei se-ntoarse brusc spre pacient și-l privi mirat:

— De ce n-ai luat-o pe potecă, omule?

— Dom'doctor, eu am făcut alpinism; pentru mine cățăratul e mai simplu ca mersul pe jos. Anul trecut, înainte să mă-ncorporez, eram vicecampion; la tineret, ce-i drept, dar vicecampion.

— Ești un caraghios! auzi? Nu vicecaraghios, ci caraghios adevărat. Așa să știi, îl dojeni medicul și continuându-și pregătirea celor trebuincioase pentru

fixarea brațului bolnav, bombăni: De ce n-o fi luat-o băiatul ăsta pe potecă? Ce mare scofală a făcut, cățărându-se? Graba! Numai graba…

— Graba? ripostă caporalul. Păi dacă mergi pe potecă te vede orice infractor care ar vrea să fugă dincolo de graniță, dar cățărându-te pe abruptură… îi faci o surpriză de nu te uită niciodată; tu vezi totul, iar el nu te vede decât târziu.

Mâinile doctorului se opriră din lucru. Chipul lui era încruntat, chinuit de niște gânduri ce-i năvăliseră în minte brutal, dureros.

Lui Vlad nu-i scăpă această schimbare care se petrecea cu Matei. Continua să-l observe și să cântărească spusele caporalului care-l tulburaseră vădit pe medic.

— Dar dacă se cață̆ră și infractorul care vrea să fugă? întrebă doctorul.

Bolnavul clătină din cap, părând încurcat de posibilitatea ca un răufăcător să egaleze curajul și măiestria sa. Pe urmă răspunse:

— Dacă reușește s-ajungă în vârful malului abrupt șansele sunt de partea lui, dacă nu… atunci pătimește ca mine.

Matei fixă brațul caporalului cu ajutorul atelelor pregătite de Vlad Brănescu și împreună cu sora Ana petrecu pe deasupra lor două rânduri de fețe. Pe urmă

își preveni pacientul:

— Uite, îți spun de față cu tovarășul locotenent, la cea mai mică forțare riști să stai în ghips. Să nu te-mpingă naiba la vreo nouă tentativă de cățărare, că s-a terminat cu brațul tău.

— O să stau multă vreme așa gătit?

— Cât va fi nevoie! preciză Cezar.

— Măcar o săptămână, interveni medicul. După aceea, vom mai vedea. Apoi, strângându-și instrumentele, îi spuse lui Cezar:

— După-amiază voi trece pe la dumneata. Sper că în două zile, domnișoară Doljan se va restabili complet.

*

Spre seară, Ana se găsea în bucătărie cu mama Tilda, învățând să gătească mâncărurile specifice regiunii cu care Cezar se obișnuise. Din când în când, gazda făcea unele observații tinerei gospodine sau o lăuda pentru îndemânarea ei.

Toader Boroș își luase odorul îndată ce ispråviseră masa de prânz și pornise cu el la oraș, să-i cumpere cele de trebuință pentru școală, cursurile urmând să-nceapă peste o săptămână.

Astfel, când doctorul sosi să-și revadă pacienta, casa era mai liniștită decât se aștepta. O clipă, Matei fu înclinat să creadă că Ana uitase de vizita lui, dar cum într-una din camere se aprinse lumina, se liniști și sună.

Îi deschise chiar bolnava.

Intrară în camera lui Cezar.

Fata îl privi încruntată și Matei, observând felul în care era întâmpinat, se grăbi să-i explice:

— Domnișoară… știți… locul pe care dumneavoastră l-ați indicat s-a dovedit nesigur; cât se poate de nesigur.

— Nu-i adevărat! se arătă ea indignată. Locul acela era și este cât se poate de propice. A survenit acel incident nefericit… dar asta nu vă dă dreptul la o judecată puerilă.

Tonul acelei dojene era dincolo de firescul situației în care se afla fata. Și-apoi, cuvintele ei avură o asemenea duritate, de parcă numai propriul ei interes conta. Noua ei atitudine îl neliniști pe medic.

— Și dacă întâmplarea cu bătrânul pescar n-a fost un simplu incident? insistă el.

— Poate, murmură ea zâmbind. Dar eu cred că a fost un simplu incident și din pricina asta, atât dumneata cât și eu ar trebui să nu renunțăm la locul acela cu atâta ușurință.

Medicul continua s-o privească la fel de surprins ca mai înainte, de parcă nici n-ar fi auzit spusele ei. Și Ana continuă:

— Doctore, dumneata trebuie să înțelegi, dincolo de suferința fizică și sufletele oamenilor. Dacă m-am purtat cum nu trebuia și… dacă am rostit vorbe care te-au

durut, iartă-mă! Teama, șopti ea pe un ton atât de scăzut, încât bărbatul abia percepu cuvântul. Teama, repetă fata, m-a făcut să spun prostii. Desigur, la asta trebuie să adaugi disperarea pricinuită de accidentul pescarului. Credeam că veți izbuti să folosiți din plin informațiile mele și astfel să fi scăpat de coșmarul în care m-ați prăvălit. Uite, numai deznădejdea m-a făcut să devin neprietenoasă față de dumneata. Acum, sigur… povestea acelui bătrân naufragiat vă dă dreptul să considerați locul ca nesigur.

— Situația ivită ne obligă la asemenea neîncredere. Persoana a cărei fugă peste frontieră ne este necesară, în egală măsură, și dumneavoastră și mie, nu trebuie expusă nici unui risc. Și totuși ar fi bine să știm dacă Cezar consideră apariția lui Gore, în acel loc de pe baltă, ca simplu accident, și nu ca o revelație a unei căi de fugă, mărturisi medicul îngrijorat.

— De asta pot fi sigură, mai ales că barca în care l-au găsit avea și câteva găuri, astupate cu șomoioage de câlți. Treabă de sinucigaș! exclamă ea și după o lungă pauză adăugă: Doctore! Oricum, locul acela, pentru care m-am străduit atât de mult, nu mai există! Da da, ai dreptate, pentru noi, el nu mai există!

Matei se ridică și veni spre ea. Îi luă mâinile într-ale sale, îi căută privirea și, pe un ton lipsit de orice expresie, îi spuse:

— Nu-i nimic… Am găsit eu alt loc.

Mâinile ei fură cuprinse de un ușor tremur; rușinată parcă, ea și le smulse dintr-ale lui, țintuindu-l cu o privire în care furia și disperarea se amestecau deopotrivă.

— Asta înseamnă că totul va trebui luat de la început.

Medicul zâmbi încurajator:

— Nu va fi prea greu. Sunt sigur că logodnicul dumneavoastră v-a plimbat prin mai toate părțile bălții. Ați trecut și pe lângă malul dinspre sud?

Ana confirmă printr-o înclinare a capului.

— Cu siguranță că ați remarcat abruptura aceea care străjuiește o bună parte a apei. Se spune că cine izbutește să se cațere până-n vârful abrupturii devine stăpânul celui mai bun foișor de observare sau… cine știe? Poate dobândi un loc de trecere fără prea multe probleme. Râse silit și adăugă: Totul este s-ajungi acolo… neobservat. Își reluă locul pe scaun și privi spre fereastră. Stătu astfel câteva clipe, părând absorbit de un gând foarte important pe care nu știa cum să-l mărturisească. Domnișoară, spuse el într-un târziu, am… avem nevoie de o hartă a acelor locuri; o hartă care să cuprindă toate căile de acces spre malul abrupt, și toate detaliile topografice.

Ana se încruntă:

— Și, mă rog, cum crezi dumneata că voi putea eu să

făptuiesc o asemenea minune?

— Cum? se arătă surprins doctorul. Dumneavoastră, ca inginer topometru, o puteți face.

— Dar asta cere timp, obiectă fata.

Matei veni atât de aproape de ea, încât îi simțea răsuflarea. O privi câteva clipe, apoi, rușinat de ceea ce avea să-i spună, își plecă fruntea, murmurând:

— Furați-o, domnișoară. Zău așa: nici timp, nici trudă.

Spusese toate acestea cu un glas care trăda o anume spaimă, aidoma unui copil ce se teme de propriile sale gânduri rele, încât Ana izbucni în râs. Pe urmă, calm, prietenos dar hotărât, fata îl refuză.

— Nu, doctore; asta, niciodată.

— De ce? Doar ne-ați mai furnizat date.

— Da, însă atât cât am considerat că nu-l primejduiesc, direct, pe Cezar.

Răspunsul tinerei îl descumpăni pe Matei. Impresionat de dragostea pe care ea o purta ofițerului, se simți îndemnat să renunțe la monstruoasa afacere în care Tenopol îl constrânsese să între. Ar fi vrut să-i întindă mâna și s-o felicite pentru hotărârea ei, tot atât de mult cât ar fi dorit s-o asigure că greșeala pe care ea o făcuse în timpul vacanței petrecute în Italia nu însemna decât o clipă de rătăcire și asta nu putea să umbrească în vreun fel afecțiunea pe care i-o purta lui

Cezar. Dar toate aceste elanuri aveau să fie frânate de amintirea lui „nenea Mișu”, omul cu care știa că nu-i de glumit. Astfel, împotriva voinței sale, continuă jocul impus de marele șantaj ist:

— Domnișoară, dacă acesta a fost Ultimul dumitale răspuns, persoana interesată va lua legătura cu logodnicul dumitale.

— Adică?

— Pur și simplu, va trata direct cu tovarășul locotenent.

— Cred că sunteți o bandă de nebuni! exclamă ea. Uite, vreau s-o văd și pe asta! Vreau să văd cum o să arate după cinci minute persoana care-i va propune lui Cezar o asemenea afacere.

— La fel de bine ca la începutul discuției, ripostă Matei, îndârjit de atitudinea pacientei sale.

— Înseamnă că vă bazați pe ceva „tare”, căută ea să-l iscodească.

— Da, ne bazăm pe complicitatea dumneavoastră de până acum, stimată tovarășă!

— Doctore! spuse ea aproape înecându-se, nimeni, auzi dumneata, nimeni nu vă dă dreptul acesta!

Tulburat și în același timp îndârjit, Matei apăsă clanța ușii arătând că vrea să plece, dar Ana Doljan îl opri asigurându-l deznădăjduită:

— Voi încerca… Voi face tot… dar lăsați-l pe Cezar în

pace…

— Atâta doar: promite-mi că după ce-ți voi da harta pe care mi-ai cerut-o, vei ține legătura cu mine, zilnic.

— Promit se arătă Matei cât se poate de hotărât.

— Pentru liniștea mea, urmă Ana, vreau să știu că totul merge bine și… mai ales… să aflu imediat despre reușita acțiunii, ca să nu mai vorbim de ieșirea mea din acest coșmar.

Când doctorul părăsi locuința lui Cezar, afară se înserase. Din depărtare se auzea larma unui joc de copii.

Fata rămase pe gânduri, profund răscolită de discuția cu Matei. Într-un târziu, Tilda o chemă la bucătărie.

E aproape opt și din clipă în clipă trebuie să sosească dom′ locotenent. Dacă nu simțeam miros de arsură, plăcinta se făcea scrum.

Ana se ridică cu greu de pe pat. Când aprinse lumina, Tilda o văzu atât de palidă încât o sfătui să rămână în cameră, oferindu-se să pregătească ea masa de seară, dar tânăra sări s-o ajute.

*

Asistenta lucra de zor în sala de pansamente, iar Vlad pregătea cele de trebuință doctorului pentru începerea consultațiilor.

La ora opt, Brănescu vru să invite primul pacient, dar medicul îi făcu semn să mai aștepte. Ridică apoi receptorul telefonului și formă un număr, după care,

părând să nu fie sigur că la capătul celălalt al firului s-ar afla persoana căutată, întrebă:

— Dumneavoastră sunteți, domnișoară?

Lui Brănescu îi fu de ajuns ca să deducă cine era interlocutorul dorit: Ana Doljan.

— Ați mai progresat? se interesă doctorul. După aceea, pe un ton care trăda deopotrivă emoția și mulțumirea, se precipită: Bine, viu s-o iau imediat! Dar, dându-și seama că Brănescu îl privește mirat, îi explică: O probă… o… probă de sânge. Știi, se simte mai bine, dar din câte mi-a spus… cred că e nevoie de un examen mai complet… mai…

Vorbele lui fără noimă îl tulburară nespus pe Brănescu dar când medicul se ridică, își dezbrăcă halatul și părăsi dispensarul fără a-și lua măcar trusa, fostul escroc pricepu că binefăcătorul său e pe punctul de a obține ceva foarte important pentru afacerea la care fusese constrâns de Tenopol.

Vlad observase că Matei telefonase Anei, în ultimele două-trei zile, cu regularitate. Înainte de începerea consultațiilor, dar socoti că acest lucru făcea parte din grija purtată bolnavei; acum însă, comportarea medicului îl puse pe gânduri. Matei se apropia cu pași repezi de primejdia din care el, infractorul de altă dată, voia să-l salveze. Ieși așadar în curtea dispensarului, vrând să fumeze, dar când scoase mâna din buzunar

văzu că alături de pachetul cu țigări se află o scrisoare adresată lui Ianculescu, de cineva aflat în occident. Scrisoarea sosise cu o zi mai înainte, când doctorul lipsea. Vlad semnase pentru ea, dar când medicul a revenit, el nu i-a dat-o; pur și simplu a uitat. Acum își aprinse țigara și căută să-și adune gândurile; era foarte tulburat și ceva nedefinit încă prinse a-l chinui.

După o vreme își dădu seama că amintirea discuției dintre Tenopol și protectorul său era pricina neliniștei sale. Începu să se întrebe de ce tocmai propunerea pe care bătrânul avocat i-a făcut-o lui Matei, renăștea cu atâta insistență în judecata sa. Doar știa destul de bine că acel om de nimic i-a cerut să ajute pe cineva la trecerea frauduloasă a frontierei, oferindu-i în schimb niște bani. Dar ce fel de bani? Dolari! Da, da… Dolari! Și cine era cel pentru care se zbătea Tenopol? Aici, gândurile lui Vlad păreau să se curme de greaua și nepătrunsa draperie a uitării. Într-un târziu își spuse că Tenopol nu pomenise nimic despre identitatea ori profesia „clientului” său. Și nici măcar despre motivul fugii. Nu; nici despre asta n-au vorbit. Deodată, ca din îndepărtate aduceri aminte, auzul lui Brănescu prinse o firavă rezonanță: cuvântul *soră.* Repetă mecanic acest cuvânt, de zeci de ori, până când află sensul acelei obsesii: avocatul îi spusese lui Matei că plata serviciului pe care i-l cere avea să fie făcută de sora „clientului”. Cu

toate că nu-i era prea limpede situația, Vlad se îndemnă la o faptă pe care n-o făcuse niciodată: să deschidă scrisoarea venită din străinătate pentru doctor! Apucă așadar plicul, dar mâinile începură să-i tremure. Se decise totuși, socotind că nu face altceva decât să-l apere pe omul care l-a cules de pe drumuri. Deschise plicul și înăuntru află doar câteva rânduri înșirate cu oarecare grabă pe o hârtie de bună calitate. Conținutul suna astfel:

„Domnul Tenopol m-a asigurat de iscusința dumitale. Te rog să grăbești vindecarea fratelui meu. Telegrafiază-mi când crezi că poate face o călătorie”.

Urma semnătura „Adina Zaplan” și două adrese la care i se putea trimite corespondența.

În clipa aceea, lui Vlad i se limpezi totul.

Din textul scrisorii reieșea limpede că era vorba de o primă luare de contact între sora celui ce voia să fugă și Matei Ianculescu, de la care aștepta tot concursul. Se hotărî să nu-i dea medicului această scrisoare, cel puțin deocamdată. Examină plicul și se asigură că l-a desfăcut cu mare grijă: la nevoie îl va putea lipi… Dar de ce să mai fie nevoie să-l lipească? Doar vrea să-l apere pe doctor! Dacă-i predă scrisoarea, îl afundă și mai rău în hățișul lui Tenopol. Așa că renunță la această idee. Și

nici nu-i va spune medicului că l-a salvat. Nu! O să-l privească și o să se bucure văzându-l liniștit. În felul acesta îi va plăti o parte din pâinea și bunătatea pe care i le-a oferit la grea încercare. Așteptă cu nerăbdare ca doctorul să revină.

Dar iată că după câteva minute, Ianculescu intră grăbit. Chipul său exprima o vădită tulburare. Se așeză la birou și-i spuse lui Vlad:

— M-a căutat cineva?

— Nu, răspunse Vlad, examinându-l atent.

— Să începem consultațiile…

Celălalt rămase nemișcat iar Matei îl întrebă:

— Ce-i cu dumneata?

— Drept să vă spun… nu mă simt prea bine.

— Plimbă-te! îl îndemnă doctorul. Ți-am spus doar că poți face asta…

— Cum să vă las?

— Hai, du-te! Mă descurc eu.

Vlad murmură câteva cuvinte de mulțumire și plecă din dispensar.

*

Orășelul în care se află hotelul domnului Tenopol era foarte animat. Vremea frumoasă scosese oamenii la plimbare. Magazinele, cofetăriile și holurile cinematografelor erau pline de lume; la fel și faleza. În largul mării liniștite se vedeau catargele și coșurile unor

vapoare de mare tonaj. Mai aproape de chei, două traulere[1] și un pescador[2] așteaptau la ancoră. O sirenă răsuna prelung anunțând plecarea unui vas. Un stol de albatroși zburau atât de jos și aproape de faleză, încât dădeau impresia că, din clipă în clipă, aripile lor vor atinge capetele trecătorilor. Totul părea frumos, vesel, liniștit.

Dacă cineva ar fi fost cât de puțin atent, ar fi observat că buna dispoziție lipsea de pe chipul unui singur om: al lui Vlad Brănescu.

Salvatorul doctorului intră hotărât în clădirea Poștei. Caută în cartea de telefon numărul hotelului în care știa că locuiește Tenopol și intră într-o cabină. Formă numărul și când cel de la recepție îi răspunse, rugă să-l cheme pe avocat, precizând că e o chestiune de familie și cât se poate de urgentă. Urmă o lungă așteptare. Apoi, când în sfârșit bătrânul îi răspunse, Vlad îl somă scurt:

— Veniți în fața magazinului cu jucării. Trebuie să vă comunic ceva foarte important pentru unul dintre clienții dumneavoastră.

— Dar cine sunteți? vru să afle cel chemat.

— S-ar putea să ne și cunoaștem; asta însă are mai

---

[1] Navă de pescuit prevăzută cu traule și destinată pescuitului pe mare, la diferite adâncimi, sau folosită pentru dragarea epavelor.

[2] Navă specială, construită și amenajată cu instalații de pescuit, de depozitare, de congelare și, uneori, de preparare a peștelui, folosită pentru pescuitul pe mare.

puțină importanță.

— V-am întrebat doar pentru a-mi fi mai ușor să vă recunosc… eventual, căută avocatul să-și motiveze îngrijorarea.

— Eu vă cunosc foarte bine și sper să fie de ajuns. Vă rog să treceți drumul. N-am prea multă vreme și cred că nici dumneavoastră. Zicând acestea, agăță receptorul în furcă și ieși grăbit, dorind s-ajungă la locul întâlnirii cu o clipă mai înaintea bătrânului.

Un bărbat înalt, robust, cu înfățișare plăcută, se opri la numai câțiva pași de el, privind jucăriile expuse într-o vitrină; era avocatul Mișu Tenopol.

Vlad se apropie de el atât de mult, încât mânecile hainelor li se atinseră. Bătrânul tresări și se întoarse brusc. Imediat Brănescu schiță o scuză. Apoi după o vreme atacă direct:

— Vă tot privesc și… cu toată jena pe care ți-o dă o asemenea situație… vedeți… persist în atitudinea mea, aproape indecentă, așa… fără să vreau.

Tenopol râse prietenos și se grăbi să-l scoată din încurcătură pe „accidentalul” său interlocutor:

— Cu siguranță, m-ați confundat cu cineva.

— Poate, se grăbi celălalt să-și motiveze purtarea, dar imediat după aceea adăugă plin de nostalgie, privind în gol: Poate că v-am asemănat chiar cu mine… Apoi, prefăcându-se a face un mare efort pentru a scăpa de o

dureroasă amintire, abătu discuția: Nu… nu cred că vreo asemănare cu mine ori cu altul m-a făcut să mă opresc în acest loc, ci pur și simplu felul în care priveați jucăriile din această vitrină. Desigur, aveți un copil și, în timp ce căutați ceva potrivit pentru vârsta lui, pe dinaintea ochilor minții vi se perindau năzdrăvăniile la care l-ar fi îndemnat fiecare obiect. Da, da, felul în care priveați vitrina m-a fascinat.

— Dar n-am copii, murmură Tenopol, oarecum stingherit.

Departe de a se arăta decepționat de insuccesul presupunerilor sale, Vlad îl țintui cu o privire veselă și-i șopti:

— Trebuia să-mi fi dat seama că un om care privește jucăriile așa cum ați făcut-o dumneavoastră, are el însuși nevoie de jucării.

Avocatul râse cu poftă, iar celălalt se arătă bucuros că nu și-a supărat interlocutorul, și făcu la fel.

După câteva clipe, Brănescu întrebă:

— La urma urmei, ce v-ați dori cel mai mult? și părând că încearcă să ghicească, exclamă surprins: Nu! Păpușile nu sunt pentru băieți! Pentru fetițe… mai mici și chiar mai mari.

— Poate, murmură celălalt într-o doară, gândindu-se cum ar putea scăpa mai repede de inoportunul vorbăreț.

— O! se arătă entuziasmat Vlad, atunci, dați-mi voie să-mi pun la încercare atât gustul cât și spiritul de observație. Zăbovi câteva clipe, plimbându-și privirile de la o păpușă la alta și apoi arătă spre una cu părul roșcat, în dreptul căreia scria „Olga”.

— Cum de-ați ales-o tocmai pe-aceea? întrebă avocatul.

— Să zicem că așa se numește nepoțica dumneavoastră.

— Ați ghicit! se arătă bătrânul surprins.

— Nu, domnule, n-am ghicit. Am știut!

Avocatul tresări. Tonul celui care-l acostase cu atâta timiditate devenise, dintr-o dată, cât se poate de sigur și asta-i impresionă mai mult chiar decât însuși răspunsul. Așadar, acesta era omul care-l chemase; jocul începuse și nu-i rămânea decât să continue. Timp de câteva secunde un tremur lăuntric puse stăpânire pe el. Căută să-și stăpânească emoția. Când se simți mai stăpân pe sine, se strădui să zâmbească și să-și grăbească interlocutorul la mărturisirea scopului urmărit. Era convins că se află dinaintea unui șantaj ist de cea mai joasă speță, care aflase prin cine știe ce împrejurare despre tânăra care-l însoțea și care locuia în același hotel cu el. „Desigur, vrea să-mi stoarcă o sută-două” își spuse Tenopol dar, cum lunga sa viață de pungaș îl învățase să fie cât se poate de prudent, mai ales față de

unul de-al lui, hotărî să afle ce anume se știa despre legătura sa cu Olga. Și asta n-o putea dobândi decât arătându-se dispus să discute. Așadar, întrebă:

— O cunoașteți pe nepoata mea?

— Da.

— Cum vă numiți?

— N-are importanță, răspunse Brănescu.

— Mă gândeam că i-ar fi făcut plăcere să știe…

— Domnișoara Atudoresei nu mă cunoaște și-apoi, ceea ce vreau să vă spun n-ar bucura-o, dacă ar afla.

— De fapt, ce doriți? bâigui oarecum temător bătrânul.

— Să discutăm câteva minute.

— Vă ascult.

— Dar nu aici.

— Atunci, unde?

— Prefer pe chei, sugeră Vlad, și-l îndemnă să-l urmeze.

Se scurse aproape o jumătate de oră; mergeau tăcuți, fiecare căutând să deducă gândurile celuilalt.

Abia când ieșiră din oraș, Brănescu reîncepu discuția. Vorbea calm, cu voce joasă, grav și important. În câteva fraze făcu o expunere concisă, accentuând – aparent fără vreo exagerare, – situația defavorabilă în care se afla interlocutorul său, dar mai ales doctorul Matei Ianculescu, adevăratul izvor de informații.

„Prima reacție a victimei trebuie să fie stupoarea”, își aminti Vlad una dintre lecțiile marelui său „maestru” într-ale escrocheriei și șantajului, supranumit în lumea interlopă Regele pungașilor. Se opri brusc, căută privirea celuilalt și citi în ochii lui o asemenea spaimă, de parcă i-ar fi spus că pământul s-a cufundat în neant iar el nici n-a băgat de seamă.

Dar și Tenopol își avea schemele lui în acest „joc” pe care-l practica de peste treizeci de ani. Știa bine ce mutre se cuvenea să facă acum, pentru a-și domina adversarul, el însuși fiind un „maestru” al minciunii și simulărilor. Astfel, după câteva clipe de buimăceală bine jucată, se arătă indignat. Totuși, nu se pripi să refuze, pentru că teama de care voia să se arate cuprins nu i-ar fi îngăduit acest lux. Își plecă fruntea, căutând parcă un reazem în nisipul umezit încă de pe urma ploilor care duraseră câteva zile. Apoi, pe un ton ce nu părea prea sigur, spuse:

— Cum vă-nchipuiți că aș putea renunța la o asemenea afacere, de dragul milei? Ori, poate de teamă? Credeți că m-ați înspăimântat? Fiți sigur, n-am să fac asta…

Într-un târziu, când Vlad era gata să arunce în luptă ultimul său cartuș – scrisoarea Adinei Zaplan către Ianculescu – Tenopol zâmbi insinuant, îl bătu pe umăr și cu vădită înțelegere spuse:

— Domnule, desigur, ar fi mai agreabil să discutăm ca între oameni de afaceri, decât să scoatem săbiile. Zău așa! La urma urmei, aceasta e calea: înțelegerea, și nu acest joc stupid „de-a cine-i mai tare”. Apoi se grăbi s-adauge: Cât?

La auzul acestei propuneri, Vlad simți cum un val de sânge îi urcă în obraji. Se pomeni răspunzând:

— Domnule, nu știu dacă trebuie să apreciez ceva din atitudinea dumneavoastră complet străină de principiile și crezul meu, dar… nu pot să nu țin seama de tupeul sau nechibzuința care v-au îndemnat să-mi faceți asemenea propuneri.

— Vreți să spuneți că ar trebui să mă tem? zise bătrânul. Nu, n-am pentru ce. Din cauza asta nici nu consider vorbele dumneavoastră drept o amenințare, ci doar un punct de vedere. Ei bine, sunt convins că nu v-ați îngădui luxul de a mă denunța… A! Să nu vă imaginați că mi-ar trece prin minte fie și cel mai mic scrupul pe care vi l-ați face în privința mea. Dar în situația de față, arma cea mai de temut e în mâinile mele. Vedeți, măcar dintr-un elementar instinct de conservare nu m-ați sili s-o folosesc. Nu-i așa? Dacă pentru dumneavoastră ați risca, măcar pentru doctorul despre care mi-ați spus că doriți să-l știți în afara oricărei primejdii, n-ați face un pas greșit. Presupun că știți în ce situație s-ar găsi el, dacă ați încerca să-mi pricinuiți fie

și cel mai mic neajuns. Da, da, nici chiar dacă m-ați suprima, n-ați realiza vreo șansă pentru apărarea sa, fiindcă, domnule, nu sunt singur în afacerea asta. Mai mult, eu nici nu reprezint ceva de seamă, adică nu sunt un tip important; pur și simplu, un mediator. Aș dori, urmă el tot mai aprins, să vă conving că oferta pe care v-am făcut-o este calea cea mai înțeleaptă pentru un aranjament. Gândiți-vă bine: Matei trebuie să meargă până la capătul acestui drum, cu sau fără voia mea; independent chiar și de dorința dumneavoastră, care țineți atât de mult la liniștea lui. Ei bine, dacă ați priceput conjunctura în care ne aflăm, și nu mă îndoiesc de judecata dumneavoastră, rămâne doar să ne înțelegem asupra prețului care… sincer să fiu, n-ar fi de neglijat. Și-apoi, se grăbi el să precizeze, singurul merit pe care-l aveți în această afacere este – să nu vă supărați – doar faptul că ați aflat lucruri deja cunoscute de noi… Mă rog! Important este că știți ceea ce ne interesează, și asta, zic eu, vă dă oarecari drepturi la beneficiu. Dați-mi voie să vă întreb încă o dată: la cât se cifrează pretențiile dumneavoastră?

De data asta, repetarea întrebării avu cu totul alt efect asupra lui Brănescu: tulburarea. Poate că la noua lui stare asocia „acel argument al avocatului cu iminenta continuare a drumului în afara legii, de către Matei. Tenopol spusese doar destul de limpede că nu era

singur în acea afacere și nici măcar nu se afla în fruntea celor interesați. Și dacă treburile stăteau cu adevărat așa cum le prezentase avocatul, atunci la ce bun să continue? Nu era decis ce atitudine să ia și, parcă fără voia lui, răspunse la ofertă:

— Poate că aș accepta propunerea dumneavoastră dacă mi-ați da… să zicem… de patru ori prețul oferit doctorului.

Tenopol se dădu un pas înapoi; întreaga lui atitudine vădea o asemenea derută, încât Brănescu nu știu ce să creadă. O clipă, îi trecu prin minte că tulburarea bătrânului se datora răspunsului său, pentru că Matei refuzase orice plată în schimbul informațiilor procurate. Apoi, se gândi că șantajistul se speriase de mărimea sumei cerută de el, dacă ținea seamă de prețul pe care îl oferise inițial medicului: 15.000 de dolari! Și acest din urmă gând prinse a-l chinui într-atât, încât își dorea ca Tenopol să spună ceva, orice în legătură cu „prețul”, numai să se despovăreze de incertitudinea în care propria lui „ofertă” îl cufundase. Dar bătrânul continua să tacă, privind undeva, spre largul mării.

— Am cerut prea mult? întrebă Vlad într-un târziu, la capătul nervilor.

— Nu, răspunse liniștit Tenopol.

„Așadar, Ianculescu a primit sau urmează să primească o plată pentru informațiile furnizate acestui

șantaj ist, gândi Vlad de data asta convins că cel pe care-l crezuse cinstea personificată se pretase la un asemenea târg, nerezistând ispitei atâtor bani. Atunci, la ce bun să-și mai facă procese de conștiință? Și din clipa aceea scurta sa perioadă de revenire la o viață luminoasă luă sfârșit. „Dacă până și doctorul s-a lăsat cumpărat, la ce bun să dau eu cu piciorul, norocului?” își spuse Vlad și, pentru că voia să se asigure de răspunsul avocatului la ultima sa întrebare „am cerut prea mult?” o repetă.

— Puteți fi convins că situația celui pentru care mă zbat nu reclamă prea mari economii, declară bătrânul.

— Totuși, doresc să particip efectiv la această afacere.

— Nici nu mă gândeam altfel. Sunt sigur că mi-ați putea procură o hartă, cu ridicătura din fața Bălții Lupilor, schiță care să cuprindă toate căile de acces.

Vlad se holbă la el; pricepuse în sfârșit ce urmărea medicul să obțină fie de la Cezar, fie de la Ana Doljan: harta! Medită câteva clipe și, după ce se hotărî să-i procure lui Tenopol fie o hartă fictivă, fie o improvizație, își dădu seama că avocatul o putea avea pe cea adusă de Matei și nu dorea decât s-o compare cu „marfa” cerută lui, spre a se încredința că nu fusese tras pe sfoară. Știa el bine că se obișnuiesc astfel de verificări în treburi mai importante și cu atât mai mult începu a se teme că neîmplinind cererea avocatului s-ar putea alege cu un câștig neînsemnat. „Ei bine, gândi Vlad

disperat, îi voi cere Anei copia hărții pe care i-a dat-o doctorului". Și din nou se cutremură, spunându-și că fata l-ar putea denunța lui Cezar, cum poate a făcut și cu Matei. Dar ideea profitului renăscuse în el cu atâta forță, încât murmură:

— În regulii! Peste trei zile.

Bătrânul se încruntă și, fără să rostească nici măcar o singură vorbă ci doar făcând o grimasă de nedumerire, îl sili pe noul său partener să se corecteze:

— Mâine, mâine!

— Așa mai merge, se arătă mulțumit avocatul.

— Unde? șopti Vlad.

— În magazinul de jucării.

— Așa… direct?

Tenopol îi căută privirea; i-o țintui câteva clipe, vrând parcă să-i citească toate gândurile. În cele din urmă îi explică:

— Cumpărați o trompetă; puneți harta în tubul ei. Dendată ce apar, ieșiți din magazin și nu mi-o predați decât în clipa în care eu vă voi cere-o.

— E-n regulă, răspunse Brănescu, cu un aer de totală supunere.

Bătrânul zâmbi mulțumit de atitudinea partenerului, iar acesta adăugă abia auzit:

— Domnule! Nu mi-ați fixat ora. N-aș vrea să trezesc bănuielile cuiva, zăbovind o după-amiază întreagă într-

un magazin…

— Credeam că am spus, se arătă celălalt oarecum supărat. Șase! Ora șase! preciză el și se grăbi să adauge: Vreau să vă fac atent: nu care cumva să faceți un joc dublu. Dacă veți fi tentat de o astfel de treabă… amintiți-vă de riscul pe care vi l-ați asumat din această clipă, și gândul cel negru se va risipi. Pe urmă râse batjocoritor: Știți, mă întreb dacă mai pot pune bază pe locul acela din jurul movilei? A! Nimic de zis: bun! Dar prea suntem mulți cei care-l cunoaștem.

— L-am putea folosi ca truc, sugeră Vlad, și pentru că bătrânul îl privi mirat, se grăbi să-i explice: Chiar și cei care ar afla despre interesul nostru pentru împrejurimile malului abrupt, ar putea considera că noi dorim ca ei să-și concentreze toate forțele acolo, iar omul nostru să folosească un alt loc.

Tenopol zâmbi și după câteva clipe replică:

— Se spune că… odată, la răscrucea unor drumuri, s-au întâlnit doi negustători ai căror saci conțineau același fel de produse. „Unde le vinzi?” a întrebat unul dintre ei. Celălalt a răspuns: „La Huși. Dar tu?” Primul negustător a spus că și el tot la Huși avea de gând să-și ducă marfa, dar acum va căuta altă piață. Celălalt s-a alăturat acestei hotărâri și, la rândul său, a precizat că și el renunță la Huși. S-au despărțit, au luat-o care-ncotro, dar spre seară, amândoi s-au întâlnit… la Huși.

Râseră amândoi.

— Povestea dumneavoastră spuse Brănescu mă încredințează și mai mult de reușita trecerii „clientului” numai și numai peste malul abrupt.

— Da, interveni celălalt, totul este însă ca locotenentul să nu sesizeze jocul nostru. Ei… dacă dumneavoastră v-ați putea afla prin preajma lui în momentul încercării noastre, și…

— Și? făcu Vlad intrigat de o rea presimțire.

— Nimic mai simplu: Să-l… să-l abateți din drum, insinuă bătrânul, însoțindu-și vorbele de un gest care însemna suprimarea.

Înspăimântat de intenția criminală a avocatului, Vlad se felicită în sinea lui că nu i-a spus nimic despre scrisoarea venită din străinătate pe adresa lui Ianculescu și se grăbi să stoarcă oricât de puțin, dorind să pună capăt legăturii cu el. Pe urmă, va ști el ce are de făcut și asta cât mai repede. O clipă îi trecu prin minte că bătrânul nu vorbise serios despre eventuala suprimare a comandantului de pichet, dar simplul fapt că enunțase – fie chiar și în glumă – o asemenea variantă, făcea ca lui să nu-i mai convină un astfel de partener. Și-apoi, ce să se mai complice el cu procurarea hărții? De ce să riște când atuul era în mâna lui? La naiba cu acest bătrân scârbos. Important era să vadă ce putea obține de la el, așa că îl întrebă direct:

— Ce-mi puteți oferi?

— Deocamdată…

— Chiar și deocamdată.

— «Nimic, murmură avocatul, zâmbind jenat. Dar când totul se va fi aranjat…

— Un alt nimic, îi curmă vorba Brănescu.

Bătrânul râse silit și-l bătu pe umăr.

— Mă bucur că nu v-ați pierdut simțul umorului. Asta e cât se poate de bine! Întotdeauna mi-am dorit un asemenea partener. Știți, moralul! Da, da, moralul trebuie să primeze… în orice situație. La revedere, domnule! Porni înapoi, spre oraș, șoptindu-i: Mâine seară, la ora șase. Nu uitați harta!

Rămas singur, Vlad căută să-și potolească mânia cu care se lupta din greu. Privirile sale, până atunci încordate spre adversar, lunecau acum peste oglinda nesfârșită a mării care, cu șoapte ce păreau că vin dintr-o lume de vrajă, îi spunea o poveste frumoasă.

Într-un târziu se desprinse din acel loc și porni hotărât spre oraș. Intră la poștă și trimise Adinei Zaplan o telegramă cu următorul conținut: „Pacientul e sănătos. Poate suporta orice fel de călătorie. Răspunde-ți urgent. Plec în concediu. Comunicați-mi sosirea la post-restant”. Și o semnă cu numele doctorului Matei Ianculescu. Apoi se întoarse la „Perla” care-l adăpostea de atâtea luni.

Capitolul V
Surprize

Două zile mai târziu, Vlad primise răspunsul Adinei Zaplan:

„Am sosit la hotel Ambasador”.

Era bucuros dar și emoționat. Venirea acelei femei bogate – după impresia pe care și-o făcuse el – alunga orice îndoială asupra afacerii, dar îi și crea o mare îngrijorare pentru reușita șantajului pe care avea de gând să-l exercite asupra ei. Se așeză pe treptele de la intrarea dispensarului, își aprinse o țigară și chibzui vreme îndelungată, făcându-și și refăcându-și planurile discuției ce avea s-o poarte cu sora celui care voia să fugă dincolo de granițele țării. Ce bine ar fi fost să cunoască motivele care-l minau pe acela într-o asemenea aventură, și pe sora sa la o adevărată risipă de bani! „O fi făcut vreo crimă! își spuse el, pentru că altminteri n-ar fi zvârlit femeia atâta bănet ca să-l scape. Și-apoi, la naiba cu ce-a făcut ori n-a făcut! Important este să-mi capăt partea mea”. Pe urmă râse, dându-și seama că de fapt n-avea să capete doar o parte, ci tot. Da, da: totul, numai și numai pentru el. Și asta… ca să fie cuminte și să tacă; doar să tacă. O să-i spună de la bun început că el este altul și nu doctorul pe care-l

așteaptă ea, ba chiar și ce dorește. Scurt! Va fi aspru, dacă nu chiar dur în formularea pretențiilor. Desigur, mai înainte să ceară, îi va spune Adinei Zaplan ce știe despre afacerea tocmită de ea, și chiar o va lăsa a înțelege că declarația lui n-a cuprins toate datele problemei. Bine-nțeles, numai faptul că i-a aflat adresa și mai ales cursa în care se va simți prinsă îndată ce va afla că el i-a jucat o farsă de mare maestru, o va determina să-i accepte prețul. „Mă rog, n-o să iau pielea de pe ea, dar tot o să capăt măcar suma pe carie Tenopol i-a oferit-o medicului. Asta fără îndoială, dar la început trebuia să cer atât de mult, încât prețul final să i se pară o nimica toată” gândi Vlad.

— O să te îmbolnăvești, îl făcu să tresară glasul lui Matei, care tocmai se întorcea de la un bolnav. Nu vezi că plouă? Uite în ce hal ți s-au udat hainele!

— Nu m-am simțit prea bine, domnule doctor, zise Vlad ridicându-se cu greu de pe treaptă.

Ianculescu intră în dispensar, iar Vlad îl urmă, cu un aer trist.

— Te rog să-ți schimbi imediat hainele și mai ales să-ți ștergi bine părul, continuă medicul și deschise ușa. Cabinetului. Pe urma să vii la mine. Voi pregăti eu ceaiul.

Se însera.

Brănescu era hotărât să ajungă la București în

dimineața zilei următoare. Știa că până la plecarea ultimului tren mai avea trei ore și jumătate. Se tot foia prin sala de așteptare făcându-și de lucru cu te miri ce, în speranța că va găsi un pretext spre a-și motiva lipsa. Nu dorea să-l părăsească pe Matei, oricât de mulți bani ar fi stors de la Adina Zaplan. Ținea foarte mult la el și-apoi se obișnuise cu munca și mai ales cu oamenii de-aici, care-l respectau și-l prețuiau așa cum nu i se mai întâmplase lui de foarte multă vreme. În clipele de senină meditație își spunea că noua lui stare o datorează doctorului, dar uneori se gândea cu recunoștință și la tânărul comandant al pichetului de grăniceri care-l acceptase așa cum era, cu toate păcatele lui, și făcuse asta cu-atâta simplitate, încât Vlad n-avea să uite niciodată.

Acum însă, tulburarea îl împiedica să inventeze un motiv plauzibil spre a obține o învoire de o zi-două, și asta îl enerva din cale afară. El, tipul care mințea odată cu fiecare respirație, el, escrocul care-și dobândise o mare faimă datorită tocmai abilității și spiritului său inventiv, în clipa asta era incapabil să născocească fie și cel mai pueril neadevăr. „De ce?” se întreba. „Doar și Matei a alunecat pe panta necinstei! Atunci, de ce nu-l pot minți?” Cu siguranță că buna influență pe care o exercitaseră relațiile lui din ultima vreme cu oamenii cinstiți, prețuirea și respectul pe care și le dobândise față

de ei, muncind fără preget, frânau întrucâtva continuarea atitudinii de odinioară. Și după o vreme, cu toate că nici nu se gândea să renunțe la planul său în legătură cu Adina Zaplan, căzu pradă unui proces de conștiință, grav dar limitat doar la recunoștința pe care o datora lui Matei, într-un târziu intră în cabinet fără să bată la ușă. Surprins de purtarea ajutorului său, Ianculescu îl privi cu nedumerire. Protejatul său trăda o alarmantă emoție.

— Ce se petrece cu dumneata?

Vlad veni grăbit spre el, îngenunche, îi prinse mâinile și i le sărută.

— Dar… dar asta… asta ce mai înseamnă? se arătă medicul uluit.

— Fugiți! strigă Vlad gâtuit de emoție.

Matei sări ca ars de pe scaun.

— Să fug? Cum? Cum să fug? De ce? De ce să fug? Brănescu se ridică de pe pardoseala pe care îngenunchease și căută privirea binefăcătorului său. Pe urmă, după ce zăbovi cu ochii în ochii celuilalt, șopti grav, rușinat:

— Știu tot.

Urmă o lungă și apăsătoare tăcere, în timpul căreia Vlad chibzui dacă trebuie să-i spună că Tenopol insinuase o eventuală suprimare a lui Cezar, dar sfârși prin a renunța, gândindu-se: „La ce bun să-l mai

împovărez și cu o asemenea teamă? Are el destulă, și-apoi, după ce va discuta cu mine, sora fugarului va renunța, desigur, să se expună unei noi primejdii.”

— Despre… despre… bâigui Matei.

— Da, răspunse ajutorul, și ca să-l încredințeze că într-adevăr cunoștea situația, adăugă: Afacerea domnului Tenopol nu va sfârși bine.

— Știam, șopti doctorul și se așeză pe scaunul de la masa de lucru, cu aerul unui om sfârșit.

Vlad îl privea cu îngrijorare. Dorea să știe ce hotărâre luase binefăcătorul său pentru că el, oricum, dorea să-l ajute; era decis să denunțe afacerea, bineînțeles după ce va rezolva târgul cu Adina Zaplan, și avea să facă totul mai ales din dorința de a-l ști pe locotenent în afara unei eventuale primejdii, în care, ce-i drept, nu credea foarte mult.

— Fugiți! îl îndemnă din nou Vlad. Nu trebuie să fiți, aici când i-o prinde!

— Bine, îl asigură Matei. Așa am să fac.

— Chiar acum?

— Da, chiar acum, răspunse doctorul.

„Atunci, nu mai trebuie să motivez lipsa mea de la dispensar”, își spuse Brănescu, și își zâmbi la gândul că poate în trenul care-l va purta pe el la București, se va întâlni cu binefăcătorul său.

Își strânseră mâinile, se priviră lung, iar Vlad plecă cel

dintâi, murmurând:

— Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru mine!

Rămas singur, Matei ridică receptorul telefonului și formă numărul de la locuința lui Cezar.

Îi răspunse Tilda Boroș.

— La aparat, doctorul Ianculescu! se prezentă el, socotind că nu mai are nimic de pierdut.

— Bună seara! se arătă bucuroasă gazda ofițerului. Vreți să știți cum îi mai merge duduii Anița?

— Chiar așa!

— O clipă, dom'doctor; numa' ce-o chem.

Când la capătul celălalt al firului auzi glasul Anei. Doljan, Matei spuse în șoaptă:

— Salvează-te, domnișoară.

— Ce tot spui, doctore? strigă tânăra.

— Fă ce crezi. Nu ține seamă de mine. Eu n-am să te divulg, dar afacerea s-a prăbușit!

Închise telefonul și ieși. Avea nevoie de o judecată limpede; știa că trebuie să ia o hotărâre de mare importanță.

*

După numai o jumătate de oră de când doctorul o prevenise, Ana îl rugă pe Cezar să vină de urgență acasă, spunându-i că trebuie să-i comunice un lucru pe cât de trist, pe atât de îngrozitor.

Alarmat, locotenentul veni în mare grabă gândindu-

se că poate mama logodnicei sale suferise vreun accident, ori… și mai rău, murise.

— Cezar! murmură tânăra de-ndată ce-l văzu intrând în camera lor.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă el, și văzând că îl privea speriată, se apropie de ea.

— Să nu mă atingi!

— Aniță!

— Sunt o nemernică.

— Vorbește încet, o rugă ofițerul, și-apoi ce înseamnă purtarea asta?

— Ți-am spus doar, izbucni fata cu și mai mare disperare în glas: Sunt o nemernică!

Cezar o apucă de mâini și o sili să se așeze. Își trase un scaun lângă ea, îi mângâie părul și după ce-i întâlni privirea o îndemnă să se liniștească. Apoi îi ceru să-i explice cărui fapt se datorau atât vorbele cât și conduita ei.

În locul oricărei explicații, Ana se ridică de pe scaun și scoase din poșetă o fotografie ruptă și apoi lipită.

Ofițerul examină atent imaginea care o reprezenta pe logodnica lui într-o atitudine nu prea convenabilă față de un bărbat mult mai bătrân ca ea. O vreme crezu că este victima unei farse, dar curând vorbele Anei aveau să-l trezească din ceea ce el dorea să creadă că era, în cel mai rău caz, rodul închipuirii sale.

— Ei bine, nu-i nici farsă și nici trucaj! declară ea fără să-l privească.

— Atunci?

— Realitate! Cea mai pură și cea mai stupidă dintre realități!

— De când? întrebă locotenentul.

— De când? De unde? Vei afla imediat! Din timpul călătoriei mele în Italia. Iată răspunsul!

— Și bărbatul?

— Un anticar, Mercuțio D'Allberti. Un tip plin de bani, care mi-a făcut puțină curte și m-a plimbat pe unde am dorit.

— Atât?

— Și dacă ar fi fost numai atât, m-ai ierta?

Cezar ridică din umeri în semn de nehotărâre și pe urmă vru să afle de ce nu-i povestise întâmplarea aceea până atunci.

Fata râse nervos și-i răspunse aparent sincer:

— Simplu: pentru că nu m-a silit nimeni.

Ofițerul o privi uluit.

— Trebuie să înțeleg că cineva…

Dar întrebarea îi fu curmată de răspunsul ei.

— Știi ce? Pe lângă ceea ce mai trebuie să-ți mărturisesc, problema propriei mele conștiințe poate să lipsească în discuția noastră. Ar fi ridicol!

— Te ascult, murmură bărbatul, îngrozit la gândul că

va avea să afle lucruri și mai umilitoare pentru logodnica lui.

— Cezar, nu ți-aș fi mărturisit niciodată escapada aceea, jur, cu totul și cu totul nevinovată, de teamă să nu te pierd. Oricât de ciudat ar suna în clipele astea, îți spun că te-am iubit și că te iubesc mai mult decât propria-mi viață. Acuma însă… lucrurile s-au schimbat… A! Nu care cumva să-ți închipui că a survenit ceva în sentimentele mele față de tine, dar a intervenit doctorul Matei Ianculescu și… m-a silit să-ți destăinui… mica mea taină.

— Ana…

— Taci, dragostea mea! Dacă îmi mai îngădui bineînțeles să-ți spun astfel. Taci și ascultă-mă cu răbdare. O, Doamne! Cât de mult îmi doresc să capăt înțelegerea ta pentru iubirea ce ți-o port! Să nu-ți treacă prin minte că urmăresc iertarea prin ceea ce ți-am spus ori îți voi mai spune. Nu, dragul meu! Asta m-ar umili mai rău decât am făcut-o eu singură. Atâta doar, vreau de la tine: înțelegere!

— Bine, o vei avea, se arătă el impresionat, dar spune-mi odată ce-i cu „doctorul nostru” și ce legătură are el cu tine, cu fotografia asta… cu tot infernul în care văd că mă cufund?

— Mi-a cerut informații despre zona asta de frontieră: o schiță… o hartă… orele la care am întâlnit patrule… și

câte altele.

— I-ai dat!

— Da.

— De unde?

— Ce-am văzut… ce mi-am închipuit.

— Te pomenești că ai căpătat un preț bun.

— Cel mai mare preț! strigă ea și izbucni în plâns, arătându-i fotografia pe care i-o dăduse mai înainte.

Cel mai mare preț! repetă ea, părând că vorbește în neștire. Doream să te păstrez… să nu te pierd.

— Ana! Vrei cu-adevărat să înnebunesc?

Tânăra sări la el, îl apucă de veston și cu un aer disperat îl întrebă, la rândul ei:

— Ți-e teamă pentru doctorașul ăsta de țară? La mine nu te gândești? Nu? La dragostea mea, la teroarea pe care am îndurat-o, la chinurile pe care acest șantaj ist ordinar mi le-a pricinuit, nu te gândești? El, el avea această fotografie! Și cu ajutorul ei m-a constrâns să fac ceea ce am făcut.

Prinse a se plimba prin încăpere, având aerul unui om ajuns la capătul puterilor. Privirile îi erau ațintite numai în jos, de parcă ar fi vrut ca întreg pământul să se scufunde, s-o înghită și să termine cu supliciul pe care nu-l mai putea îndura.

— Trebuia să-mi fi spus de la bun început, murmură el într-un târziu.

Femeia se opri din mers și își pironi ochii într-ai lui.

— Te-aș fi pierdut.

— Și-acum?

— Acum e altceva… Acum am pierdut speranța; atunci o mai aveam. Știi, Cezar? Când pierzi speranța înseamnă că ai pierdut totul. Pricepi? Totul… pentru totdeauna. Așa s-a întâmplat și cu mine.

— Ai așteptat să capeți fotografia și apoi…

— Nu, îl întrerupse Ana, doream clișeul… filmul, preciză ea și îi arătă o rolă de film-foto, printre imaginile căruia se afla și aceea reprezentată de fotografia de pe masă. Altminteri aș fi rămas încă cine știe câtă vreme la discreția lor.

— A lor? se arătă foarte surprins locotenentul în timp ce examina clișeul și fotografia cu un neînțeles interes, chiar pentru el.

— Da, dragul meu. Cel puțin, doctorul mi-a spus că nu-i afacerea lui… că el nu-i decât un intermediar, și… în sfârșit, că șeful său deținea clișeul acestei blestemate fotografii.

Cu toate că era foarte mâhnit și tulburat din pricina celor aflate, Cezar încercă un sentiment de ușurare la gândul că Matei nu era „capul” acelei odioase întreprinderi.

Și-apoi, el îl cunoștea destul de bine pe doctor, pe omul care nu pregetase să muncească zile și nopți de-a

rândul pentru salvarea vieții localnicilor, când izbucnise acea groaznică epidemie de anul trecut. Și cei doi soldați din pichetul său care supraviețuiseră datorită numai lui Ianculescu!? O! Cât îi căutase el prietenia! Ce mult și-ar fi dorit ca măcar într-una din serile lui de răgaz să pălăvrăgească cu Matei, să se împrietenească cu el, să-și deschidă băierile sufletului…! A încercat de câteva ori dar pentru că celălalt se tot ținea rezervat, a început să se teamă de ridicol și până la urmă a renunțat, mulțumindu-se cu bunele relații în care se aflau aproape de când se cunoscuseră. Ce amarnic regreta Cezar renunțarea sa. „Dacă aș fi fost mai perseverent, lucrurile n-ar fi ajuns până aici, pentru că, aflându-se mai aproape de mine, doctorul mi-ar fi destăinuit totul chiar din primul ceas, gândi locotenentul. Numai eu sunt de vină; l-am lipsit de prietenia și sprijinul meu. Mai ales de prietenia mea. Fără îndoială că simțindu-se mai apropiat de mine, doctorul mi-ar fi mărturisit *taina* pe care cei ce l-au îndemnat la o asemenea faptă o folosesc spre a-l înfricoșa. Dar ce mare rău ar fi putut face bietul Matei, ca să ajungă la o asemenea temere încât să se preteze la un atât de josnic șantaj ca acela exercitat de el asupra Anei?” Și cuvântul șantaj prinse a i se repeta în minte, obsedant, dureros, până când își dădu seama că și Ianculescu fusese victima unui asemenea act din partea

celor interesați să capete date în legătură cu zona de frontieră. Își prinse capul în palme, apăsat de chinuitoarele gânduri care-l năpădiseră. Într-un târziu se ridică de pe scaun. Era hotărât să creadă că „escapada”, cum numise logodnica lui nesăbuita ei purtare din timpul călătoriei pe care o făcuse în Italia, nu avusese alt aspect decât acela mărturisit de ea. Apoi, își spuse că teama ei de a-l fi pierdut explica într-o oarecare măsură ceea ce făcuse, dar asta din punctul ei de vedere. Oricum, era de datoria lui să n-o gonească; avea de gând să pornească cercetările și astfel, în orice clipă de-acum înainte putea avea nevoie de mărturiile și precizările ei. Îi spuse că deocamdată, fiecăruia îi era necesar – deopotrivă – puțin răgaz spre a medita la cele intervenite în relațiile lor, și că numai după o serioasă cumpănire a lucrurilor vor hotărî ce e de făcut. Auzind acestea, Ana îi surise timid, vrând parcă să-i mulțumească pentru că nu o alungase de lângă el chiar în clipa aceea. Surise și Cezar, la fel de șters ca și ea; apoi plecă.

În drum spre pichet, ofițerul continua să-și facă reproșuri pentru lipsa lui de insistență în ceea ce privea apropierea lui Matei de el. O! Ce n-ar fi dat ca măcar în clipa aceea doctorul să-l caute, să-l cheme la dispensar ori să vină la pichet și, pur și simplu, să pună capul pe umărul său, destăinuindu-se. Îl iubea mult, și cu atât

mai mare îi era durerea la gândul că trebuia să-l „aducă” spre a-l interoga. Dacă ar veni singur…! „Nu, nu va veni. Dacă ar fi vrut să facă așa ceva, asta s-ar fi petrecut mai de mult” își spuse ofițerul.

Când ajunse la pichet, acolo îl aștepta doctorul. Locotenentul, dând cu ochii de el, tresări. Celălalt își plecă privirea și murmură:

— Sunt bolnav, „căpitane”.

— Știam, murmură ofițerul.

— Dar nu credeai că… voi veni singur.

— Ba da. Te așteptam.

— Dar nu doreai…

— Ba da. Am dorit să nu fii adus, ci să vii singur.

— Cam târziu, nu?

— Da, cam târziu…

Se așezară, fără să-și vorbească multă vreme.

Într-un târziu, Cezar, recăpătându-și stăpânirea de sine, îi spuse pe tonul cel mai firesc cu putință:

— Ți-o fi foame.

Matei dădu din cap, în semn de negare.

— Doctore… avem drum lung…

— Foarte lung.

— N-am mâncat nimic, de dimineață, cred că nici dumneata.

— Nici eu.

Comandantul de pichet sună și deîndată ce sergentul

de serviciu își făcu apariția, ceru două ceaiuri, pâine și brânză. Pe urmă își îndreptă privirile spre Matei și-l văzu cu capul în palme și coatele sprijinite pe genunchi. I se păru atât de înfrânt și definitiv prăbușit în remușcări, încât i se făcu o nespusă milă de el. Începu să vorbească doar așa, ca să umple golul:

— Ceaiul va fi gata imediat… Știi, nu durează mult. La bucătăria noastră… focul arde mai tot timpul. Da… asta din cauza schimburilor… Toți care vin ori pleacă în misiune, trebuie să găsească hrană caldă. Sigur, ar fi durat mult mai mult… dacă abia acum trebuia să aprindă focul sau… închipuie-ți, să și crape vreun butuc.

Două ciocănituri în ușă puseră capăt monologului. Un soldat aduse ceaiul, câteva felii de pâine și o bucată de caș proaspăt.

Cu mâini nesigure, Matei apucă o bucată de pâine și mușcă, aparent, cu lăcomie. Apoi încă o dată. Mesteca cu un aer absent. Cezar își dădu seama că doctorul nu mânca firesc, gesturile lui părând ale unui automat. Musafirul luă o altă felie, dar o puse la loc și rămase cu privirile ațintite în gol…

— Mănâncă, îl îndemnă locotenentul.

Matei își plesni palmele, trădând o nervozitate ajunsă la extrem și izbucni:

— Acest tratament face parte din ritualul anchetei?

Mă primești cu pâine și sare ca pe un prieten? De ce faci asta? Ca să mă cumperi, ori ca să mă umilești?

— Nu, doctore, spuse Cezar. Nu doresc nici să te cumpăr și nici să te umilesc. Asta ai făcut-o dumneata singur, când te-ai învoit să-i fi părtaș aceluia ori acelora care te-au adus aici. Cât privește chestiunea cu plinea și sarea, trebuia să știi că pâine se dă oricui, iar sarea, numai celor cu gânduri bune; dușmanii, să și-o scoată singuri!

Fruntea doctorului fu năpădită de sudoare și obrajii i se îmbujorară. Gemu surd; își prinse capul în mâini și șopti, cu vădit efort:

— Iartă-mă…

Cezar își aminti spusele bătrânului Gore despre suferința medicului: „Rabdă, îmi zice dom' doctor când îmi face tratamentul pentru dureri de cap. Rabdă, că și eu rabd. Asta înseamnă că și el e bolnav. Nu-i așa?"

— De mult te chinuie asemenea dureri, doctore?

Matei tresări. Își lăsă brațele s-atârne de-a lungul firavului său trup și, cu ochii închiși pe jumătate, rosti abia perceptibil:

— Da… încă de pe când eram copil.

După o vreme, vorbi despre sumbra lui copilărie, despre lovitura primită în cap de la tatăl vitreg, despre peregrinările nefericitei sale adolescente, despre suferința care-i apăruse la o vârstă destul de fragedă și

care se înrădăcinase în timp, ca și despre lupta pe care o ducea cu el însuși spre a o învinge. În sfârșit, mărturisi șantajul pe care Tenopol îl exercita asupra lui.

— Spune-mi, doctore, în ce mod sperai să capeți informații de la logodnica mea? întrebă Cezar.

Matei păru de-a dreptul năucit. Ofițerul își spuse că omul de dinaintea sa era, desigur, prea tulburat din pricina acelor triste amintiri pe care abia le evocase și socoti de datoria lui să repete întrebarea. Dar medicul continuă să tacă încă o vreme și abia într-un târziu răspunse, pe un ton nu prea sigur:

— Știi… am apelat, așa… într-o doară; între medic și pacient se creează o intimă comunicare…

— Pot să înțeleg, din răspunsul dumitale, că ai mai abuzat și altă dată de încrederea bolnavilor pe care i-ai îngrijit?

Ianculescu își ridică ambele brațe și le agită în semn de negare. Părea că presupunerea ofițerului îi sugrumase glasul și-i strivise până și cea mai mică urmă de demnitate pe care el spera că și-o mai păstrase. Apoi se gândi să mărturisească prețul pentru care Ana consimțise să-i procure informațiile cerute, dar renunță, nu pentru că s-ar fi prezentat și în postură de șantaj ist, ci fiindcă nu dorea să tulbure fericirea celor doi logodnici. De altfel, Matei nici n-ar fi dorit să pomenească numele Anei, dar discreția lui se dovedise

inutilă, pentru că Cezar aflase. Cum? Nu-și putea explica. Pentru el, Ana era exclusă din posibilitățile unui joc dublu, datorită acelei blestemate fotografii compromițătoare, de teama căreia făcuse tot ceea ce el o silea să facă. Zâmbi trist și își ridică privirea spre ofițer, invitându-l parcă să continue. Dar locotenentul părea preocupat de gândurile sale, neluând în seamă dorința lui de a ajunge cu despovărarea până la capăt.

— Așadar, ai căpătat harta mult râvnită, curmă Cezar, într-un târziu, acea apăsătoare tăcere.

— Da. Am primit-o și am predat-o lui Tenopol.

— Atunci, pentru ce ai mai venit la mine?

— Bătrânul vrea să verifice această variantă, pe la malul abrupt. Asta înseamnă că în caz de insucces, eu trebuie s-o iau de la capăt cu obținerea informațiilor și… tot așa, cine știe cât timp și de câte ori. Nu mai pot să trăiesc în această situație. Cea mai bună dovadă e faptul că îmi expun mama unor consecințe atât de grave, încât n-am să-mi mai găsesc liniștea niciodată.

Comandantul pichetului, deși impresionat de suferința omului pe care-l iubise și-l prețuise atât de mult, continuă să-și facă datoria. Ceea ce medicul enunțase, trebuia lămurit până în cele mai mici amănunte.

— Doctore, spune-mi… cum are de gând bătrânul dumitale amic să verifice posibilitatea trecerii

frauduloase prin locul despre care mi-ai vorbit?

Matei tresări; avea aerul unui om trezit brusc dintr-un somn adânc și abia după o vreme izbuti să răspundă:

— Tenopol vrea să trimită pe cineva de sacrificiu, dorind să fie sigur pentru clientul său. Mi-a spus că „omul lui”, dacă va izbuti să se strecoare până la malul abrupt, va fura una dintre bărcile pescarilor și va porni spre mare. Apoi, zicea el, „calea e liberă!”

— Nu cumva „omul lui” urmează să folosească barca dumitale?

— Nu, se apără Ianculescu. E adevărat, Tenopol mi-a cerut barca, dar l-am refuzat categoric, se grăbi el să precizeze.

— Ei, dar omul de sacrificiu pentru această încercare este, cu siguranță, un naiv, spuse ofițerul.

Medicul confirmă printr-o înclinare a capului, dar Cezar, privindu-l cu insistență, îl sili să vorbească.

— O anume Olga Atudoresei. Tenopol a cules-o de pe străzile Bucureștiului: vagabonda, colinda barurile… Zicea că vrea să facă teatru… film…

— Fata este din București?

— Nu, e de undeva de prin nordul Moldovei, dar a fugit de acasă și s-a aciuit prin capitală. Altceva n-am aflat despre ea.

— Vasăzică, complicea lui Tenopol va interpreta primul ei „rol”, zilele acestea, se arătă mâhnit

comandantul de pichet.

— Nu! Nu zilele astea, ci chiar poimâine dimineață.

— Spune-mi, Olga va acționa singură?

— Da. Tenopol o va urca în trenul de opt. Ea va ajunge la halta comunei noastre după patruzeci de minute. Urmează să coboare până în Balta lupilor; se va verifica din când în când și, dacă va constata că cineva se află pe urmele ei, i se va plânge că s-a rătăcit. Dacă nu se va simți urmărită, își va continua drumul spre malul abrupt. Va încerca să-l escaladeze și, odată ajunsă de partea cealaltă, va fura una dintre bărcile care se află, de obicei, pe-acolo. Bătrânul a asigurat-o că înălțimea malului abrupt o va ocroti de privirile oricui. Apoi va porni pe mare și, de-ndată ce va ajunge în apropierea vreunui vas străin, va cere s-o ia la bord. Așa a fost instruită.

Locotenentul izbucni în râs.

— Bătrânul acesta trebuie să fie un și mai mare naiv decât victima sa dacă își imaginează că ea va putea să escaladeze malul și mai ales să vâslească câteva mile, neobservată de grăniceri. Și-apoi, furtul bărcii în plină zi pare de tot hazul. I-ai spus dumneata că ar fi posibil ca fata să fure o barcă? L-ai încurajat în acest sens?

Matei negă cu hotărâre.

— La urma urmei, pentru cine atâta zbatere? vru să afle comandantul pichetului.

Doctorul ridică din umeri.

— Cum așa? insistă ofițerul.

— Sper, bâigui cel întrebat, că îți dai seama: pentru mine, important era să evit ca Tenopol să nu o divulge pe maică-mea. Asta e! Și-apoi, cred că nici el nu cunoștea identitatea persoanei care urma să treacă frontiera. Avocatul mi-a spus că sora fugarului i-a propus această afacere; femeia se află în străinătate și numai ea cunoaște bârlogul unde fratele său pare bine ascuns.

— Mă rog, cineva trebuie să-l scoată de-acolo când va fi hotărât să fugă, interveni locotenentul.

— Evident, spuse doctorul și se grăbi să precizeze: Asta o va face numai sora urmăritului, doar în clipa în care va avea certitudinea că trecerea lui în mod ilegal, dincolo de granițele țării, nu mai comportă niciun risc.

— Ce știi despre femeia care l-a tocmit pe Tenopol?

— Mai nimic. Tenopol mi-a spus că ea trebuia să-mi fi scris, dar până acum n-am primit nimic.

— Cunoști motivele pentru care fratele ei vrea să fugă din țară? continuă ofițerul să-l interogheze.

— Tenopol spune că ar fi făcut o delapidare…

— O! făcu Cezar, motivul pare să justifice pe deplin dorința lui de a ne părăsi.

Trecuse de miezul nopții.

Un subofițer îl conduse pe Matei într-o altă încăpere,

unde avea să fie ținut sub pază.

Rămas singur, Cezar raportă prin telefon desfășurarea evenimentelor, apoi deschise casa de fier și scoase harta zonei de frontieră. Luă un creion colorat și trase patru linii, toate ducând spre malul abrupt. Apoi trase și cea de a cincea linie, marcând astfel ultima posibilitate de acces spre locul considerat propice unei treceri mai neobservate spre mare.

„Mâine în zori – intrarea în dispozitiv! își spuse ofițerul. Mâine în zori, voi ordona: PICHETUL ÎN ALARMA!”

Se ridică, puse harta în dulapul de fier. Telefonul începu să sune. Locotenentul ridică grăbit receptorul.

— Vii la masă? se auzi glasul stins al Anei.

— Tocmai voiam să mă culc. Dimineață trebuie să plec la comandament.

— Cât lipsești?

— Până după-amiază.

— Păcat. Altădată aș fi insistat… Acum însă… nu mai am dreptul s-o fac.

„Altădată… altădată” prinse a-i răsuna în auz, cu o chinuitoare insistență. Cezar știa bine că altădată o asemenea chemarea plină de grijă i-ar fi umplut sufletul de bucurie, dar acum era îndurerat nu numai pentru ce făcuse Ana, ci și pentru ceea ce trebuia el să facă; dar invitația ei născu în mintea lui o idee căreia se simțea

dator să-i dea ascultare. Sentimentele de odinioară, atât de grav lovite, băteau în retragere, făcând loc rațiunii.

Și pentru a împlini ceea ce trebuia să împlinească, se hotărî să accepte invitația ei.

— Ce avem la masă?

— Pește. Mama Tilda mi-a spus că Doruleț l-a prins, special pentru tine.

— Și cine l-a gătit?

— Eu…

— Drept să-ți spun, mi se făcuse foame.

— Ești un om norocos: mâncarea mi-a reușit de minune.

— Atunci vin.

— Cezar… te-aș ruga…

— Știu, o întrerupse el, pentru amândoi a fost o zi grea. Îți promit ca în timpul mesei să nu discutăm despre cele ce s-au petrecut.

Închise telefonul și porni spre casă. O! Ce n-ar fi dat el să-i poată spune Anei: „Gata! Doctorul s-a predat! Cu ceilalți rezolv mâine dimineață, așa încât te poți socoti eliberată în mare parte de greșeala făcută!” Pe urmă căută să-și alunge regretul pe care i-l dădea neputința mărturisirii acelui dram de mulțumire, zicându-și că niciodată nu-i bine să bucuri un om numai pe jumătate. Se gândea că după ce va soluționa acel caz pe de-a întregul, îi va putea spune Anei „Din clipa asta, totul s-

a terminat”.

Răcoarea nopții părea să-i priască, alungându-i oboseala și limpezindu-i gândurile.

Pe prispă, se afla Ana împreună cu toți ai casei.

— Nu doarme nimeni? întrebă locotenentul, pe un ton care se străduia s-arate bună dispoziție.

Doru alergă spre el:

— Cezaaar!

Prietenul cel mare își deschise larg brațele și copilul făcu un salt spre pieptul lui. Băiatul își lipi obrazul de cel al locotenentului:

— Azi ai plecat fără să mănânci. Și ce pește ți-am adus!

— Mi-a spus Anița…

Locotenentul lăsă băiatul jos, salută gazdele și întinse o mână spre logodnica sa.

— Să mă ierți, Aniță! Am avut de lucru, încercă el să se scuze. Și-apoi, drept să-ți spun, nici nu m-am simțit prea bine. Mă hotărâsem să nu-ți spun, dar acum când știu că mă așteaptă o masă grozavă, am și uitat de toate relele.

— De ce nu l-ai chemat pe doctorul nostru? întrebă Doru.

— L-am căutat, dar lipsește până mâine dimineață. A plecat la Brașov, minți Cezar.

— Acum, barem, vă simțiți maț bine? întrebă Tilda

îngrijorată.

— Cred că m-am restabilit cu totul, o asigură el.

Zâmbi și-i privi pe fiecare în parte: Toader căuta adevărul în ochii chiriașului său, iar Ana părea că nici nu-i auzise ultimele cuvinte, absorbită de propriile-i gânduri.

— Doară nu stomacul v-o fi necăjit, spuse Tilda.

— Ba chiar stomacul, răspunse Cezar. Dar mi-a trecut, numai ce m-am gândit la bunătățile care mă așteaptă…

Toți izbucniră în râs și intrară în prima cameră, unde masa era demult pregătită.

Cezar se scuză pentru câteva clipe și dispăru în camera lui. Era frământat. Ar fi dorit să fie sigur că Ana primise vestea lipsei doctorului așa cum o motivase el; nu înceta însă a se îndoi că fata putea considera neadevărată banala Lui poveste cu indigestia, intuind că el recursese la această stratagemă spre a o induce în eroare. Ieși din camera sa, intră în sufragerie și se așeză la masă. Toți ceilalți începuseră să mănânce, dar cel care avea să înfulece mai lacom era Cezar.

— Ar trebui să plec, spuse ofițerul după ce terminară masa. Peste o oră-două va sosi mașina care mă va duce la comandament, și nici măcar nu mi-am pregătit cele necesare.

*

Dimineața, o patrulă raportă că Olga Atudoresei,

omul de sacrificiu al lui Tenopol, a coborât din tren în halta comunei. Puțin mai târziu, șeful uneia dintre grupele de sprijin îl informă pe un grănicer că a întâlnit o fată cu semnalmentele date, precizând că se îndrepta spre Balta lupilor. Aflând acestea, locotenentul ordonă prin radio unei patrule să pornească pe urmele Olgăi, dar să nu întreprindă nimic până nu va primi ordin. Și nu după mult timp, Olga fu reperată de soldatul care se afla în foișorul de observare; fata trecuse peste fâșia arată și mergea spre malul abrupt.

— Ordon reținerea! Doar n-a vom lăsa să-și rupă gâtul. La urma urmei, e un copil. Aduceți-o la pichet! spuse comandantul.

Cezar își amintea cele declarate de Matei în legătură cu instructajul făcut Olgăi de către Tenopol și preciză grănicerilor din zonă că fata trebuie adusă la pichet pentru verificarea actelor.

În cameră se așternuse tăcerea. Cezar deschise larg fereastra, de parcă geamurile l-ar fi împiedicat să vadă ce se petrece dincolo de deal. Și nu după mult timp sună telefonul. Sergentul de serviciu ridică receptorul.

— Tovarășul doctor este căutat de la dispensar, raportă el ofițerului.

— Cine anume vrea să-l găsească la mine? întrebă surprins locotenentul.

— Sora.

— De unde știe că doctorul se află aici?

— Spunea că l-a căutat și la primărie, și la C.A.P.[3], și pe la școală. Apoi, a întrebat la dumneavoastră acasă, că știe de dom'șoara că-i bolnavă. Și dom'șoara i-a spus că-l găsește aici.

— Bine.

„Cum de i-a trecut Anei prin minte că Matei s-ar afla la pichet? se întrebă Cezar.

În depărtare se zăreau siluetele unor soldați care însoțeau o tânără. După o vreme micul grup ajunse în curtea pichetului.

Intrară în biroul comandantului. Tânăra murmură ceva neînțeles. Avea un aspect jalnic, îmbrăcămintea îi era dezordonată, părul ciufulit, iar în picioare purta o pereche de pantofi uzați. Părea aflată după cine știe ce treburi ale gospodăriei de lângă care nu s-ar fi depărtat prea mult. În mână ținea un mic sac de sport.

— Ce ai acolo? întrebă ofițerul.

— Câteva lucrușoare.

— Le-am putea vedea?

Fata ezită câteva clipe. Apoi așeză sacul de sport pe un scaun și-l desfăcu, dând la iveală câteva lucruri de îmbrăcăminte și un pachețel, învelit într-o bucată de

[3] Cooperativă agricolă de producție, formă de organizare în agricultură specifică fostelor țări comuniste, în care țăranii nu sunt plătiți cu bani, ci primesc o cotă parte din recoltă.

plastic.

— Să-l desfac?

Locotenentul o privi lung iar tânăra pricepând că altminteri nu se putea, murmură trist:

— Dacă trebuie…

Cu mișcări grijulii ea desfăcu sforile, dădu deoparte plasticul care alcătuia primul înveliș și numai după o lungă ezitare înlătură cel de-al doilea înveliș, dând la iveală o păpușă. Cezar examină păpușa și, după ce se asigură că nu prezenta niciun interes, zâmbi prietenos:

— Cum de te-ai rătăcit prin părțile astea?

Fata închise ochii și nu răspunse.

— Din actele dumitale reiese că locuiești într-o comună din apropierea Sucevei, insistă ofițerul.

Nici de data asta Olga nu răspunse.

— Poate că e mai bine să taci, decât să spui minciuni, o îndemnă comandantul pichetului. Oricum, e mai frumos așa.

În ochii tinerei apărură lacrimi care se agățau cu deznădejde în genele ei lungi.

Abia într-un târziu, ea murmură:

— N-am vrut să fac nimic rău, ci doar să devin actriță.

— Cum așa? întrebă Cezar, mișcat de sinceritatea pe care glasul ei o trăda.

— Păi… mi s-a spus că se poate. Chiar și la film. Totul e să ai o recomandare.

— Ai mai jucat vreodată?

— Demult, răspunse ea cu o asemenea nostalgie în priviri, de parcă s-ar fi aflat la capătul vieții și mărturisea amintirea unor lucruri trăite cu zeci de ani înainte. Când eram la școală.

— La ce școală?

— Păi… la școala primară… și la altă școală… de unde am fugit.

— Ai fugit?

— Da, am fugit și de-acasă, și de la școala de reeducare.

— Ascultă, te-a văzut ori te-a ascultat cineva care se pricepe la meseria de actor? întrebă locotenentul.

— Da, m-a văzut. M-a văzut și m-a ascultat cineva foarte priceput, un specialist care a văzut și a ascultat multe fete ca mine, se avântă ea să înlăture orice îndoială.

Era atâta sinceritate în ceea ce spunea, și-atâta credință în acela care-i atestase calitățile artistice, încât ofițerul cu greu izbuti să-i spună adevăratele intenții ale „specialistului" Tenopol.

— Domnișoară, fără să mă îndoiesc nicio secundă de vocația dumitale pentru teatru sau film, vreau să-ți spun că nu ți-ai găsit omul potrivit în avocatul Tenopol.

Olga se ridică de pe scaun, ținând păpușa strâns în mâini. Privirea ei nu exprima nici indignare și nici

mânie, ci doar o imensă uimire. „Așadar, ofițerul îl cunoaște pe Tenopol! Vasăzică s-a aflat totul”, își spuse fata și, fără nici cea mai mică reținere, începu să istorisească.

Avocatul o acostase într-un bar din București. I-a spus că este foarte frumoasă și a întrebat-o dacă nu i-ar place să devină actriță. I-a vorbit despre călătoriile sale în străinătate, i-a povestit câte și mai câte despre mari actori de cinematograf, pe care s-a lăudat că-i cunoaște personal, și după o vreme i-a propus s-o recomande lui Spencer Tracy[4].

Cezar avu o tresărire: știa că celebrul actor murise.

— O vreme, continuă Olga, am locuit cu el la București, pe la diferite gazde. Pe urmă ne-am mutat la Bacău, chiar în casa domnului avocat. I-a scris lui Spencer, iar acesta a răspuns. Uitați, se grăbi ea să scoată scrisoarea pe care o ținea ascunsă într-un pantof.

Cezar examină scrisoarea.

— Dar plicul? întrebă el.

— A! făcu tânăra, l-a pierdut domnul Tenopol. Eu nu eram acasă și… Dar am adresa. Uitați, e notată… mai spuse ea, arătându-i cea de a doua filă a scrisorii.

---

[4] Spencer Tracy (n. 5 aprilie 1900 – d. 10 iunie 1967) a fost un actor de scenă și de film, de două ori câștigător al premiului Oscar, care a apărut în 74 de filme între 1930 și 1967. Tracy este privit în general ca unul dintre cei mai buni actori de film americani ai tuturor timpurilor.

— Spune-mi, te rog, curb trebuia s-ajungi la viitorul dumitale binefăcător?

— Pe la malul abrupt! Pe urmă barca… și…

— Apoi. Gata. Mare vedetă! exclamă Cezar cu amărăciune în glas.

Fata se ridică de pe scaun și murmură:

— Așa am crezut…

Apoi se prăbuși.

Când își reveni din leșin, ea se văzu într-o cameră cu pereții albi, proaspăt văruiți. Era întinsă pe un pat. Alături, pe marginea celuilalt pat, se afla asistenta doctorului Ianculescu, chemată în grabă de Cezar.

— Trebuie să dau anunțul, bâigui ea.

Femeia în halat alb o privi nedumerită.

— Da da, continuă fata, trebuie să anunț că am sosit. Altminteri, domnul avocat n-o să-i mai scrie lui Spencer Tracy.

Asistenta părăsi încăperea și-l chemă pe comandant la căpătâiul fetei, căreia îi ceru să repete ce spusese mai înainte. Olga, cu ochii abia întredeschiși, se supuse și murmură:

— Trebuie să dau un anunț…

— În ce ziar? întrebă Cezar, în șoaptă, de parcă s-ar fi adresat unei hipnotizate.

Olga indică un ziar din occident.

— Dictează, sugeră ofițerul, pe același ton potolit.

— „Vând haină de blană albă cu dungi mov. Opt nasturi mari… cinci nasturi mici”, răspunse fata.

Locotenentul se retrase, asigurat de asistentă că după câteva minute fata își va reveni cu totul.

„Codul!” își spuse Cezar, intrând în biroul său. Confirmare către Tenopol că a ajuns cu bine dincolo și deci malul abrupt este un loc prielnic pentru infractorul care vrea să treacă ilegal frontiera.

O ciocănitură în ușă curmă gândurile lui Cezar. Olga intră în birou. Părea încă buimacă, aidoma unui om trezit doar pe jumătate. În spatele ei, asistenta medicală și un grănicer căruia Cezar îi încredințase paza fetei. Ofițerul mulțumi femeii în halat alb pentru strădaniile ei, iar aceasta părăsi încăperea împreună cu militarul.

— Va trebui să mai rămâi aici, îi spuse Cezar, după ce o invită să se așeze.

— Și la noapte?

— Da, și la noapte.

— Am o rugăminte. Păpușa…

— Ce-i cu ea? întrebă ofițerul.

— La noapte, să mi-o dați. De când o am, n-a dormit singură niciodată. Întunericul o va speria.

Spusele acelei rătăcite trădau o sinceră disperare. „Cui i-o fi, cu-adevărat, teamă de întuneric? gândi locotenentul. Păpușii sau fetei?” Zâmbi trist și își răspunse că până atunci Olga, obișnuită cu întunericul

dinlăuntrul existenței, se temuse de lumină, dar acum, când o descoperise, îi era frică de bezna pe care o crezuse singura ei prietenă. Se vede că nu de puține ori, cu sau fără voia ei, luptase împotriva faptelor sale, dar niciodată călăuzită de un real suport. Cea mai bună dovadă că așa stăteau lucrurile era dragostea ei pentru păpușa aceea ponosită, unicul ei reazem într-o lume superficială și golită de orice sentiment, așa cum și-o închipuise ea, judecând după felul de viață pe care l-a dus. Bucata aceea de cârpă reprezenta pentru ea ceea ce ea însăși ar fi dorit să însemne pentru alții, și fata revărsa asupra păpușii toată dragostea de care ea însăși avea nevoie. Și primul lucru pe care-l faci atunci când iubești pe cineva, este să-i porți de grijă, să-l ferești de spaimele și suferințele prin care tu însuți treci. Cezar pricepu starea ei și se grăbi să-i îndeplinească rugămintea.

— De altfel, nici păpușa și nici dumneata nu veți sta pe întuneric; veți rămâne în camera aceea din care ai venit. Aveți două paturi… Așa că nu vă veți incomoda, una pe cealaltă, încercă el să descrețească fruntea Olgăi. Sună, iar sergentul de serviciu își făcu apariția.

— Condu-o în camera unde a stat mai înainte.

— Dar obiectul? se arătă nedumerit sergentul, văzând păpușa din mâna fetei.

— Îl poate păstra, încuviință comandantul.

Sergentul deschise ușa, invitând-o pe Olga să-l urmeze.

Rămas singur, Cezar luă măsuri pentru aducerea lui Tenopol la pichet, dar după numai două ore află că avocatul părăsise hotelul, anunțând că va reveni abia în dimineața zilei următoare.

Era cât se poate de firesc pentru un răufăcător atât de versat să-și ia această elementară măsură de precauție: să dispară măcar pentru douăzeci și patru de ore, urmând să revină ori numai să-i telefoneze complicelui său, doc torul Matei Ianculescu, spre a afla dacă încercarea Olgăi s-a soldat cu bine ori a intervenit vreun incident. Și-apoi, bătrânul n-avea de gând să renunțe la acea importantă afacere cu toată neliniștea pe care i-o dădeau, deopotrivă, atât lipsa de la dispensar a medicului cât și tăcerea lui în legătură cu scrisoarea Adinei Zaplan, despre care Matei spunea că n-o primise încă. Nu, pentru nimic în lume, scrisoarea aceea nu trebuia să încapă pe mâna cine știe cui! Va face tot ce-i va sta în putere spre a afla adevărul. Începuse el să-l suspecteze pe doctor, de mai multe zile, dar acum, astăzi, când Ianculescu, ca niciodată, nu se prezentase la dispensar și nici nu anunțase unde se află, îi dădea un soi de amară certitudine că medicul îi ascunsese primirea scrisorii și intrase în legătură, fără știrea sa, cu sora celui ce voia să fugă. Va telefona și la amiază, și

diseară, iar dacă Matei a dat bir cu fugiții, va trece pe la el pe-acasă și-i va lăsa câteva rânduri care să-l trezească din beția înavuțirii pe socoteala lui.

De la hotel, Mișu Tenopol se duse direct la gară. „Ce-o fi cu Matei? Are el pe cineva de încredere care să-i comunice, pe unde s-o afla, că l-a căutat unchiul Mișu” gândi avocatul, căutând astfel să-și liniștească oarecum temerile. Pe urmă, dacă nu va căpăta nicio asigurare din partea medicului, îi va scrie Adinei prevenind-o să nu se încreadă în eventualele propuneri pe care Ianculescu i le-a făcut ori i le va face. „Îi tai eu craca de sub picioare” bombăni Tenopol, în timp ce urca în trenul de ora nouă.

*

În cursul dimineții în care Olga fusese prinsă de militarii din subordinea locotenentului Cezar Gurău, iar Tenopol se hotărâse să dispară pentru o scurtă vreme, Vlad Brănescu coborî dintr-un taximetru în fața hotelului Ambasador din București. Intră și se îndreptă spre unul dintre recepționerii cu fețe grave și importante. Salută timid și spuse:

— Aș dori să vorbesc cu doamna Zaplan.

— Domnul?

— Doctor Matei Ianculescu.

Fără niciun comentariu, bărbatul ridică receptorul unui telefon și formă un număr. Se scurseră lungi secunde de așteptare. În sfârșit, Adina Zaplan răspunse.

Recepționerul îi comunică numele vizitatorului, ascultă dispoziția clientei, închise telefonul și chemă un băiat care ducea niște bagaje:

— Lași valizele aici și-l conduci pe domnul doctor la camera 506.

Băiatul abandonă povara, își puse ținuta în ordine și-i făcu vizitatorului un semn grațios, invitându-l să-l urmeze.

Etajul cinci.

Vlad și ghidul său coborâră din lift. Băiatul se angajă într-un mers liniștit de-a lungul coridorului, până în dreptul camerei ce i se indicase. Ciocăni de două ori și se retrase.

Dinăuntru se auzi glasul unei femei:

— Intră, doctore!

Vlad pătrunse într-un mic vestibul.

Înaintea lui se afla o femeie trecută de patruzeci de ani, voinică, cu un chip de o rară frumusețe. Ochii ei vii scrutau chipul musafirului, vrând parcă să se asigure că este într-adevăr ce-l pe care-l aștepta. După o vreme, când păru să-și fi terminat examinarea, întinse mâna oaspetelui:

— Adina Zaplan!

— Doctor Ianculescu!

Femeia îl invită în cameră, unde totul părea pregătit pentru un musafir prețios; vase cu flori pe pervazul

ferestrei, pe mese și pe noptiere; alături de cele două tacâmuri care-și așteptau mesenii la micul dejun, se vedeau farfurioare în care pluteau petale de trandafiri.

— Mai întâi să mâncăm! hotărî ea și apăsă pe un buton. Îndată apăru o cameristă.

— Coboară storurile! dispuse Adina.

Camerista se apropie de fereastră, apucă un șnur și pe dată camera fu cufundată în întuneric.

În clipa următoare se auzi scăpăratul unui chibrit; gazda aprinse câteva lumânări colorate.

— Poți servi masa.

Fata ieși și reveni cu o servantă pe rotile.

— Mulțumesc, du-te.

Micul dejun se scurse într-o tăcere apăsătoare. Apoi amfitrioana se hotărî să înceapă discuția, socotind că oaspetele său n-o face, din cauza unei excesive timidități.

— M-ai chemat, doctore!

— Da…

— Ce face Tenopol?

— Bine.

— De ce n-a venit împreună cu dumneata?

Vlad păru încurcat și răspunse cu vădită jenă:

— Desigur, prezența unui prieten comun ar fi fost o garanție… Dacă vă îndoiți…

— Mă rog, să lăsăm asta, deocamdată.

Brănescu se prefăcu a nu-i fi auzit renunțarea și continuă să se scuze:

— Vedeți, eu… mie mi-a spus să vă scriu, v-am scris; m-a trimis singur, am venit…

— Bine, bine. Spune-mi, pentru ce m-ai chemat?

Escrocul își dădea seama că sosise momentul hotărâtor: șantajul! Încercă să-și stăpânească nervii, să pară calm și mai ales să strecoare cât mai multă teamă în sufletul acelei femei care se arăta foarte stăpână pe sine. Dar gândurile îi fură curmate de un hohot de râs.

— Cred și eu că întrebarea mea te-a năucit, zise femeia. Auzi vorbă! După ce dumneata îmi spui că totul e gata și eu vin, te mai întreb pentru ce m-ai chemat. Nu-i de tot hazul? Ei, sper că înțelegi starea în care mă aflu… Se vede că doream să-mi relatezi amănunțit aranjamentul vostru.

Lui Brănescu îi convenea de minune cererea „clientei" pentru că prin răspunsul ce-l va da, îi va putea arăta cât de bine cunoaște situația, iar când va pune problema banilor, cu siguranță că femeia va aprecia mai bine prețioasa tăcere pe care el i-o oferea.

— Aranjamentul nostru? se arătă Vlad într-un târziu, surprins.

Adina îl privi lung, vrând să înțeleagă cât se poate de exact ce anume l-a nemulțumit pe interlocutorul său. Apoi se ridică de pe scaun, făcu câțiva pași în jurul

mesei și când își reluă locul, spuse aproape în șoaptă:

— Doctore… cred că nu dumneata le vei face pe toate.

Vlad o privi încruntat, crezând că ea dorește prin asta să-i bareze drumul spre un preț mai bun, dar curând se liniști, spunându-și că „surpriza” pe care a pregătit-o va pune capăt acelei insinuante tocmeli. Și tocmai când din nou se hotărî să-i mărturisească totul, vrând să capete cât mai de grabă o sumă cât de cât frumușică, Adina Zaplan îi tăie iar elanul:

— Chiar și suprimarea – la nevoie, bineînțeles – a comandantului de pichet, tot dumneata o vei face?

Brănescu rămase perplex. Așadar, spusele lui Tenopol în această privință nu fuseseră o glumă menită poate să-l sperie. Și deodată, în tulburata sa rațiune se produse o mutație cu caracter grav, absolut, definitiv. A făcut el destule la viața lui, dar crimă, nu! Și-apoi, pe cine să omoare ori să fie părtaș la uciderea aceluia? Pe locotenentul care i-a întins odată mâna prietenește și care l-a tratat cu atâta gingășie sufletească, prefăcându-se a nu fi știut nimic urât despre el!? Nu, pentru nimic în lume nu-i mai trebuiau banii aceia blestemați, în schimbul vieții unui om adevărat. Și așa, față de Matei, nu era el cu conștiința prea împăcată, pentru că într-un anume fel îl trădase, dar cu doctorul fusese altceva: intrase prea tare pe drumul lui Tenopol, dorind bani, bani, bani.

— Te rog să mă ierți, dar acum câteva zile Tenopol m-a asigurat la telefon că planul a rămas în picioare, iar eu știam că iubita lui va face…

Brănescu tresări la gândul că Olga, însoțitoarea bătrânului avocat, „iubita lui” cum o numea Adina, avea rolul de ucigașă în calculele lor.

— Nu, doamnă, acum eu sunt acela care-l voi suprima… așa că e bine să cunoașteți exact meritele și mai ales aportul celor care vă slujesc. Vedeți… ar mai fi un amănunt… un mic amănunt…

— Cât?

Brănescu luă atitudinea unui provincial ofensat. Îi evită privirea și bâigui:

— Aaa… nu, nu despre bani e vorba…

— Atunci?

— Îmi trebuie o fotografie a fratelui dumneavoastră. Dar una recentă.

— La ce bun? Doară n-ai de gând să-i confecționezi un pașaport fals, îl ironiză femeia.

— Trebuie să-i fac o legitimație de sanitar, ca să-l pot lua cu mine în zonă. Asta… pentru că se întâmplă, uneori, să fie pe-acolo și militari care nu fac parte din pichetul local; inspecții, controale și… câte alte asemenea situații. La drept vorbind, ideea nu-mi aparține.

— Nu? se arătă mirată Adina Zaplan. Dar cine-i

autorul?

— Chiar comandantul pichetului de grăniceri.

Femeia își turnă o băutură tare. După ce văzu paharul plin, gata să se reverse, începu să soarbă rar. Părea că meditează asupra unei hotărâri foarte importante. Într-un târziu, murmură:

— Bine, doctore, vei avea fotografia peste două ore. Mă vei aștepta în această cameră și, dacă nu te superi, te voi încuia pe dinafară.

— Doamnă… fie și-așa, dar n-aveți de ce vă teme; locotenentul de grăniceri a aranjat totul, o asigură el și se ridică de pe scaun.

Adina râse:

— Sunteți bine organizați; n-am ce zice!

Își luă un pardesiu din cuier, apucă o sacoșă de voiaj, scoase cheia din broască și rupse firul telefonului.

— Nu de alta, dar ca să nu fii deranjat. Dar imediat se răzgândi și-l chemă: Hai mai bine cu mine!

Ajunși în stradă, îl întrebă:

— Vrei să-ți cumperi câte ceva?

Vlad ridică din umeri în semn de nehotărâre.

— Ai nevoie de bani? insistă femeia.

— Nu… mulțumesc.

Ea păru încântată de atitudinea lui sfioasă. Chemă un taximetru, se urcară amândoi și merseră până la restaurantul Pescăruș.

— Așteaptă-mă aici, zise femeia.

Vlad coborî.

Mașina în care Adina Zaplan își continua drumul se depărtă. Îndată sosi un alt taximetru. Brănescu se urcă și porni pe urmele „clientei”. O ajunse abia în Piața Victoriei, la stop.

Îndată apăru culoarea verde a semaforului și urmărirea continuă. Taximetrul angajat de Adina Zaplan o luă pe bulevard, spre Universitate, trecu de Piața Unirii, parcurse bulevardul Dimitrie Cantemir, intră pe șoseaua Giurgiului și ieși din oraș. Se opri în dreptul unei case dărăpănate. Vlad ceru șoferului său să frâneze la aproximativ o sută de metri.

Adina Zaplan coborî și intră în curte.

Taximetrul ei rămase în așteptare, ca de altfel și acela pe care Brănescu îl părăsise deocamdată, spre a se apropia de casa în curtea căreia intrase femeia.

Un bărbat între două vârste ieși din casă și o întâmpină pe noua sosită, cu mare bucurie. Apoi ocoliră clădirea, ajungând la un hambar situat în fundul curții. Bărbatul descuie un lacăt și deschise o ușă mare. Adina Zaplan scoase din sacoșă un aparat fotografic pe care începu să-l regleze.

Curând, în pragul ușii hambarului, apăru silueta masivă a unui ins care nu putea fi altul decât fratele vizitatoarei.

Revederea fu destul de rece; se schimbă un zâmbet și câteva cuvinte. Apoi femeia își așază fratele într-o poziție convenabilă și-l fotografie. Pe urmă, îi dădu sacoșa și se despărțiră.

Cu același taximetru care o aștepta, se întoarse spre București.

După o vreme, Brănescu văzu că mașina se oprește pe bulevardul Bălcescu, în dreptul unui atelier fotografic. Pasagera achită cursa. Vlad făcu același lucru. Venind în urma ei, observă că intră direct în laborator. O așteaptă pe celălalt trotuar. După mai puțin de o oră ea plecă de la fotograf și porni spre piața Romană, tot privind în toate părțile. Desigur, căuta un taxi. Brănescu își dădu seama de dificultatea în care s-ar afla dacă Adina ar ajunge înaintea lui la restaurantul unde îi spusese s-o aștepte. Norocul însă îl ajută: un taximetru opri la numai câțiva pași și el se urcă imediat, cerând șoferului să-l ducă în mare grabă la Pescăruș. După câteva minute era la destinație. Se așază la o masă de lângă fereastră, ceru o portocală, o cafea și se grăbi să achite nota de plată. Curând apăru și Adina care, zărindu-l, îi făcu semn să vină spre ea. Brănescu o asigură că mâncase și că tocmai se afla la desert. Femeia îi ceru să renunțe la ultima parte a mesei și amândoi porniră spre hotelul Ambasador. Ajunși în camera ei, ea observă că Vlad e cam apatic și cască des.

— Obosit, doctore?

— O noapte de nesomn, doamnă… Știți, personalul merge încet, iar eu… nu am obișnuința călătoriilor.

— La întoarcere, spre comuna dumitale, vom folosi un taximetru. Am și discutat cu un șofer. Face el formele; voi fi sunată pentru confirmare. I-am și dat banii.

Brănescu zâmbi mulțumit. Adina sună și camerista apăru deîndată.

— M-am împiedicat și-am rupt firul telefonului. Trimite pe cineva să-l repare.

Tânăra plecă grăbită și reveni după câteva momente, însoțită de un electrician. Firul rupt fu schimbat de urgență, iar telefonul fu repus în funcțiune.

Între timp, Adina Zaplan îi arată fotografiile fratelui ei. „Doctorul" le examină cu multă atenție.

— Merge! exclamă el, după o vreme.

— Îmi pare bine. Asta înseamnă că putem porni la drum.

Vlad își privi ceasul.

— E prea devreme? întrebă Adina.

— M'da, se arată el nehotărât. Trebuie să ajungem în comună când se înnoptează; șapte jumătate… opt… Astea sunt indicațiile comandantului de pichet.

— Ascultă, domnule Ianculescu, ăsta… cât o să mă mai coste?

— Nuu… el… știți… nu pentru bani.

— Atunci?

— Doamnă, nu insistați. La ce v-ar sluji să cunoașteți niște amănunte care n-au alt aspect decât acela al unei gratuite indiscreții? apoi adăugă jenat: Vă rog să iertați tonul.

După o vreme, tăcerea care se așternuse fu tulburată de soneria telefonului.

Femeia ridică receptorul.

— Getaxul! șopti ea musafirului și continuă la telefon: Ora paisprezece!

— Și dacă avem vreo pană? întrebă Vlad.

— La treisprezece! reveni ea asupra hotărârii.

Brănescu se declară de acord și Adina puse receptorul în furcă.

— Merge și fratele dumneavoastră cu noi? Interlocutoarea se încruntă.

— Nu! Va fi într-un loc de unde-l voi lua numai eu, dar asta după ce mă voi încredința că totul este așa cum ai spus dumneata. Sper că mă voi putea vedea cu Tenopol.

— Vai de mine! Ne așteaptă la pichet, o asigură el.

— Vrei să pleci?

— M’da, spuse Brănescu.

— Ce-ar fi să rămânem împreună până la plecare? propuse femeia. Știi, asta mi-ar da o și mai mare

încredere în dumneata.

— De acord, spuse Vlad parcă fără convingere.

— Mulțumesc! exclamă ea, radioasă.

Apoi se îndreptă spre fereastră și ridică storurile. Încăperea fu invadată de lumina unui soare roșiatic, încă puternic pentru acel început de toamnă.

*

În timp ce Brănescu aștepta sosirea taximetrului comandat de Adina Zaplan, bătrânul avocat Tenopol, îngrijorat de gândul că Matei se sustrage unei întâlniri cu el doar pentru a-l arunca peste bordul afacerii, își întrerupse „plimbarea”. Reveni în sat și, fără nici măcar un prealabil apel telefonic, se duse la dispensarul doctorului Ianculescu. Veteranul înșelătorilor dorea să-și ia complicele prin surprindere; el știa bine că această tactică avea un efect deosebit asupra celui căruia i se aplica. Era aproape sigur că îl va găsi pe medic în cabinetul său, iar pretinsa lui absență de-acolo nu era altceva decât o sustragere sistematică de la orice contact cu el. Avocatul nu știa să renunțe, mai ales când era vorba de bani.

Dar, de data asta, prea experimentatului escroc i se înfundă: fu arestat și percheziționat.

În drum spre pichet își spuse că totul i se trage de la Olga. „Desigur, fata a fost prinsă și m-a trădat!” gândi avocatul dar imediat își dădu seama că lipsa doctorului

îl intrigă cu adevărat. „Dacă Matei a dat bir cu fugiții, cu atât mai bine. Încercă bătrânul să spere. Cât o privește pe Olga, n-am decât să declar că am făcut o farsă de prost gust unei vagaboande… ba chiar că am vrut să-i dau o lecție, pentru a pune stavilă poate pentru totdeauna, gândurilor ei nesăbuite. Totul este ca Ianculescu să nu fi fost prins. Prins? Dar cine să-l fi trădat? Olga? Hm!" Ținea bine minte că ei nu-i pomenise nimic în legătură cu doctorul. Ana? Excludea o asemenea posibilitate. După câteva minute de mers își aminti de insul care l-a șantajat pe malul mării. Cum de nu s-a gândit la el? apoi căută să-l elimine din calculele sale, spunându-și că acela nu dorea decât să obțină niște bani; atâta se mai pricepea el la oameni.

Odată ajuns la pichet, unul dintre însoțitori intră în biroul comandantului, spre a-i raporta reținerea lui Tenopol.

După câteva clipe, locotenentul ordonă să fie adus arestatul în biroul său.

Îndată ce intră, avocatul rămase cu privirile ațintite asupra lui Cezar. Bătrânul era un bun cunoscător de oameni și nu-i fu greu să-și dea seama că ochii aceia de culoarea oțelului și chipul cu trăsături energice, care exprima o mare stăpânire de sine, trădau cu totul altă fire decât aceea a unui tânăr obișnuit. Începu a se teme că afacerea putea fi cunoscută în bună parte. Câteva

secunde fu ispitit să mărturisească „simpla” lui complicitate în tentativa de trecere frauduloasă a frontierei, organizată pentru fratele Adinei Zaplan, dar imediat își spuse că tot mai bine era să aștepte întrebările ofițerului, spre a-și da seama cât a reușit el să afle. Și-apoi, n-avea a se teme prea mult, fiindcă „atuul” era tot în mâinile sale: participarea Anei Doljan la afacerea lui. Era convins că locotenentul nu își va implica logodnica într-o situație compromițătoare. Dar, văzând că bărbatul cu priviri dure nu-l învrednicește nici măcar cu un cuvânt, bătrânul se hotărî să pună capăt tăcerii care-i devenise insuportabilă.

— Desigur, doriți să aflați rolul pe care eu l-am jucat în această poveste, pe cât de urâtă, pe-atât de tristă. Ei bine, iată adevărul: am jucat o regretabilă farsă, unei fetișcane. Ajunsesem la exasperare; nu discuta… nu dorea altceva decât să ajungă vedetă de film și să fugă din țară. Sigur, tot ce vă spun nu justifică purtarea mea, dar în ceea ce mă privește…

— S-o lăsăm pe Olga Atudoresei, omul dumitale de sacrificiu. Vorbește-mi despre legătura cu doctorul Matei Ianculescu și mai ales despre Adina Zaplan! îi curmă sporovăiala locotenentul.

Tenopol își dădu seama că ofițerul cunoștea situația în mare măsură și se hotărî să facă unele mărturisiri, așa cum dorea el.

— Personal, n-o cunosc pe Adina Zaplan. E vorba despre o nefericită întâmplare, atât de simplă și banală, încât n-o să vă vină a crede. Acum câteva săptămâni, într-o cafenea din București, s-a așezat la masa mea un turist, venit din străinătate, dar… să mă bată Dumnezeu dacă-mi amintesc cum îl chema.

— N-are importanță, îl încurajă Cezar, pe un ton care trăda, deopotrivă, neîncredere și ironie.

Tenopol se prefăcu a nu-i fi observat atitudinea și continuă:

— I-am oferit o cafea… am discutat câte și mai câte… Ce să vă mint? Căutam să aflu dacă vrea să vândă ceva mai de preț. Și… printre altele, străinul mi-a vorbit despre necazul Adinei Zaplan. Nenorocirea mea a plecat de la faptul că n-am avut altceva mai bun de făcut, decât să-i relatez doctorului Matei Ianculescu cele discutate cu turistul. Lacom, domnule! exclamă avocatul și se grăbi să explice: Când a auzit că-i vorba despre o importantă sumă de bani și un post de medic în occident, s-a năpustit asupra mea cu insistență și asigurări în sensul că pentru el afacerea era o nimica toată. Mai mult, mi-a spus că nu-i prima pe care o face, dat fiind încrederea de care se bucură în ochii autorităților locale. O! Dar ce să vă plictisesc cu niște lucruri pe care sunt convins că vi le-a declarat chiar el…

— Nu, îl întrerupse comandantul pichetului, doctorul

a reușit să fugă.

Tenopol se ridică de pe scaun și vru să facă câțiva pași spre fereastră, părând că aerul din încăpere nu-i mai ajunge, dar picioarele nu-l ascultară: se clătină, apucă marginea biroului și, sprijinindu-se astfel, izbuti să-și reia locul.

— Ne-a înșelat! bâigui el, fără să-și dea seama de ridicolul spuselor sale. Ne-a înșelat! Și pe mine, și pe dumneavoastră.

Locotenentul așteptă ca avocatul să-și revină din furia ce-l cuprinsese împotriva lui Matei și după aceea reîncepu interogatoriul:

— Domnule Tenopol, asupra dumitale s-au găsit schițe ale acestei zone de frontieră. Cine ți le-a procurat?

— Doctorul Ianculescu.

— Și lui? Lui, cine i le dădea?

— O să știți și asta, de-ndată ce veți pune mâna pe el. Din câte știu eu unul, nu vă scapă! exclamă șantajistul, batjocoritor.

— Ei! făcu ofițerul, dacă numai doctorul ne poate lămuri, atunci să-l chemăm.

Avocatul îl privi cu un aer năucit. Nu-i venea a crede că Matei putea să apară acolo dintr-o clipă într-alta, pentru că falsa veste pe care i-o dăduse ofițerul în legătură cu dispariția medicului prinsese rădăcini în judecata lui, și-i convenea de minune, liniștindu-l

oarecum.

Dar Cezar se îndreptă spre ușa care ducea în coridor, o deschise și strigă:

— Să vină doctorul Ianculescu!

Câteva clipe mai târziu, medicul apăru, adus de sergentul de serviciu.

— Doctore! Cine îți procura informațiile și schițele zonei, pe care dumneata le-ai furnizat lui Tenopol? întrebă Cezar.

Matei îl privi uluit, și numai într-un târziu murmură:

— Nimeni.

— Și totuși, asupra lui s-a găsit o mică hartă a împrejurimilor malului abrupt, pe care spune că a obținut-o de la dumneata.

— Da… eu i-am dat-o, șopti Matei.

— Dar dumneata de unde ai luat-o? De la cine? insistă comandantul de pichet, pe care tăinuirea încăpățânată a fostei sale logodnice începea să-l supere, considerând că atitudinea celor doi răufăcători o puneau pe Ana într-o postură și mai dezavantajoasă decât aceea știută de el. Poate că totuși, dumneata, domnule Tenopol, ai să-mi răspunzi!

Bătrânul îl privi pe ofițer cu nespus dispreț și după o lungă ezitare, izbucni:

— Spre deosebire de dumneata, domnule locotenent, noi… așa-zișii delicvenți, ne purtăm ca niște oameni pe

care nu i-au părăsit chiar toate scrupulele, fiind gata să sacrifice până și ceea ce au mai drag, numai ca să-și apere pielea.

Cezar pricepu obraznica insinuare cu vădit caracter de șantaj, și indignat peste măsură, nu se mai putu stăpâni:

— Dar Ana Doljan m-a informat despre interesul purtat de doctor, afacerii voastre.

Tenopol se cutremură.

— Domnule locotenent, nu cred.

— Vrei o dovadă?

Bătrânul surise neîncrezător și murmură:

— O aveți?

— Doctore, telefonează-i domnișoarei Doljan că vrei să treci pe la ea, spuse Cezar.

Medicul se supuse, comunicând Anei că vrea s-o vadă.

— Și ce-i cu asta? întrebă avocatul.

— Peste câteva clipe, domnișoara Ana va telefona aici informându-mă că doctorul dorește s-o întâlnească.

— Să așteptăm, bâigui Tenopol, cu oarecare teamă.

În clipa următoare, soneria telefonului se făcu auzită iar Cezar ridică receptorul.

— Apropie-te! îl îndemnă pe bătrân.

— A telefonat Matei, se auzi glasul fetei, de la celălalt capăt al firului. Vrea să ne vedem.

Avocatul, care ascultase convorbirea, păru derutat, dar asta numai un minut. Pe urmă se adresă comandantului de pichet, surâzător:

— V-a spus cumva și prețul?

— Prețul? se prefăcu surprins din cale-afară, ofițerul, vrând să grăbească năruirea elementului de șantaj pe a cărui surpriză Tenopol miza foarte mult.

Bătrânul ceru pachetul cu scrisori găsit asupra lui, și scoase o fotografie pe care i-o dădu lui Cezar.

— Să n-o distrugeți, îl avertiză șantajistul. Nu de alta, dar avem martori.

Matei își acoperi ochii cu palmele și gemu:

— Rușine! Mare rușine! Nu trebuia…

Locotenentul privi fotografia; era o copie a aceleia pe care Ana i-o arătase acasă. Dădu s-o scoată din buzunar, spre a compara, dar imediat își spuse că n-avea niciun rost, cel puțin de față cu cei doi răufăcători. Apoi își aminti că luase cu el și clișeul fotografiei compromițătoare, cu ajutorul căreia Matei o șantajase pe Ana. Chemă sergentul de zi și ordonă ducerea infractorilor în camere separate. Rămas singur, își dădu seama că fotografiile și clișeul îl nelinișteau. Le puse pe masa de lucru și începu să le studieze atent. Ceva, nu știa exact ce anume, i se părea straniu, privind imaginea Anei alături de bărbatul mai vârstnic decât ea, care o ținea îmbrățișată. Bărbatul… bărbatul acela îl tulbura

mai ales.

*

Se scurseră lungi clipe de încordare, cărora le puse capăt sergentul de serviciu, raportând că sanitarul de la dispensar dorește să comunice comandantului ceva urgent și important.

Cezar ridică privirea de pe fotografii și se uită mirat la subordonatul său.

— Să poftească, îi spuse el.

După câteva secunde apăru Vlad. Salută, se întoarse spre ușă. Vrând parcă să se asigure că nimeni nu-l aude, și numai după aceea începu să vorbească agitat.

— Sunt Vlad Brănescu…

— Te cunosc.

— Odată… mi-ați strâns mina și…

— Am dat mâna cu dumneata ori de câte ori ne-am întâlnit, completă ofițerul, și-l îndemnă să se așeze.

— Nu, n-am vreme și poate că nici dumneavoastră nu prea mai aveți.

Cezar își dădu seama că omul dinaintea lui e frământat de acel ceva grav ce nu mai comporta amânare.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Vor să vă omoare.

— Mă rog, cine și mai ales pentru ce?

Brănescu inspiră adânc de câteva ori. Apoi răspunse:

— Povestea e cam lungă. Deocamdată trebuie să vă feriți de o fată, Olga Atudoresei.

Locotenentul izbucni în râs iar Vlad, spre a-l convinge că spusele sale sunt cu totul întemeiate, îi povesti de-a fir a păr cum a aflat de afacerea lui Tenopol și cum a căutat să-l salveze pe doctorul Ianculescu față de care nutrea cele mai pure sentimente. Mai mult, nu uită să declare nici relele intenții – șantajul și goana după un mare profit – care l-au purtat în relația cu sora fugarului, despre care preciză că îl așteaptă la marginea comunei, în taximetrul care i-a adus de la București.

Cezar vru să afle detalii asupra locului unde se adăpostește fratele Adinei Zaplan. Vlad însă nu mai contenea cu prevenirea:

— Tovarășe locotenent, eu am renunțat la cel mai mare „tun" din „cariera" mea numai pentru că atât Tenopol cât și femeia au spus: „La nevoie, ofițerul va fi suprimat". Cum vine asta? Eu mă sacrific, mă dau legat, iar dumneavoastră rămâneți nepăsător pentru propria viață? Doamne ferește! Păi ăștia nu se lasă până nu vă termină…

Locotenentul zâmbi:

— Și Tenopol și Olga sunt arestați, omule!

— Arestați? bâigui Vlad, nevenindu-i să creadă. Pe urmă, când se mai dezmetici, exclamă fericit:

— Ați scăpat! Ați scăpat!

Cezar însă se încruntă deodată; un gând sumbru îi fulgeră mintea și judecata lui amenință să se tulbure. Celălalt nici nu bănui măcar ce se petrecea cu el, și-l întrebă:

— Acum, la ce v-ați posomorât? Sunteți un om norocos! Chiar așa, insistă el: Ați scăpat cu viață și pe deasupra i-ați și prins pe Tenopol și pe fată.

„Fata… fata… La nevoie, ofițerul va fi suprimat. Fata o să-l suprime. Fata… fata" continuau aceste cuvinte să răsune din ce în ce mai dureros, în auzul comandantului de pichet.

Se duse la masa de lucru și se aplecă deasupra fotografiilor care o prezentau pe Ana îmbrățișată de un bărbat vârstnic; bărbatul avea mustață. Căută să și-l închipuie fără mustață și, spre marea lui surprindere descoperi că tipul nu era altul decât Mișu Tenopol. Își prinse capul în palme. Emoția amenința să-l cuprindă din ce în ce mai mult. Își trase un scaun și se așeză sprijinindu-și un braț pe o latură a biroului. Ținea bine minte că Ana, în „spovedania" ei, nu-i pomenise nimic despre bătrânul avocat. Doctorul o șantajase pe ea, constrâns de Tenopol, iar fotografiile acelea – teribilul obiect de șantaj – nu erau altceva decât o sinistră farsă. „Farsă"? se întrebă locotenentul și își răspunse imediat „Nu!" pentru că exista „clienta", cum o numise Vlad pe sora fugarului, iar femeia venise să-l întâlnească pe el –

Cezar Gurău, comandantul acelui pichet de grăniceri – socotind, după spusele lui Brănescu, că se declarase dispus să-l ajute pe fugar. Și din nou îi reveni în minte cuvântul „fata” care, de data asta căpătă asemenea rezonanțe, încât puterile sale păreau că se apropie de sfârșit. Într-un târziu, se ridică de pe scaun și-i spuse lui Vlad:

— Știi ce? Dacă tot ai făcut atâta drum, împlinește-ți făgăduiala: Ad-o la mine pe Adina Zaplan.

Brănescu ezită câteva secunde dar după aceea murmură: – V-aș ruga… pentru ca totul să decurgă firesc…

— Să te numesc „doctore!” când vom fi în fața „clientei”, da?

Vlad îl privi cu admirație, și Cezar intui că fostul escroc regretă poate că n-a avut un „coleg” cu atâta spontaneitate.

— Acum, că vă văd mai liniștit, urmă Vlad, îmi îngădui să vă întreb ceva…

— Te ascult!

— Dar să nu-mi luați în nume de rău.

— Îți promit.

— Tovarășe locotenent, sigur… știți, eu sunt obișnuit cu închisoarea… Mă gândeam… așa, cum nici eu nu sunt străin de afacerea asta… ce să mai caute și doctorul?

O clipă, locotenentul fu tentat să-l poftească afară din birou, dar curând reveni asupra acestei hotărâri.

— Ceea ce vrei dumneata, nu se poate; nu e legal. Apoi adăugă grăbit, aproape în șoaptă și fără să-l privească: Oricum, recunoștința pe care i-o porți lui Matei îți face cinste. Și-apoi, cred că meriți să știi: doctorul s-a predat… a venit singur la mine. Oricum, asta e în favoarea lui.

Vlad părăsi pichetul în grabă.

Rămas singur, Cezar formă numărul telefonului său de-acasă. Când Ana îi răspunse, ofițerul o rugă să-l scuze câteva clipe, motivând că tocmai atunci primise vizita unui profesor de la școala generală. Îi promise că va reveni și închise telefonul. Chemă apoi șoferul și-i spuse să meargă la el acasă de unde o va lua pe Ana. De-ndată ce mașina porni formă din nou numărul și spuse fostei sale logodnice:

— Coboară, te rog, imediat. Mașina te va aduce la mine.

— Ce surpriză îmi pregătești? se sili fata să glumească.

— Nici nu-ți închipui ce bucurie vei avea.

— Vorbești serios?

— Cât se poate de serios.

— Uite, eu am răbdare până vii la masă.

— Ha, ha! vru el să pară amuzat de spusele ei, oi avea

tu răbdare, dar eu n-am timp. Peste o jumătate de oră plec din localitate. Hai coboară, te rog! Cred că mașina a și ajuns la tine.

— Chiar așa, confirmă tânăra, și-l asigură: într-o clipă sunt gata.

Când Ana intră în birou, Cezar își privi ceasul; mai era puțin până la sosirea lui Brănescu și a sorei fugarului.

— Aștepți pe cineva? întrebă fata.

— Da.

— Pot să știu ce înseamnă purtarea ta… vorbele tale?

— Ți-am spus doar că te vei bucura. Te-am mințit eu vreodată?

— Nu… niciodată.

Taximetrul în care se aflau Brănescu și Adina ajunse la poarta pichetului și se opri. Imediat, Cezar ieși în întâmpinarea celor sosiți.

„Doctorul" coborî primul și se grăbi să deschidă cealaltă portieră; Adina coborî la rândul ei.

— Doamnă Zaplan, vă prezint pe comandantul pichetului de grăniceri.

Femeia se sili să zâmbească. Trăsăturile chipului ei căpătaseră o marcantă asprime.

Locotenentul îi invită în clădirea pichetului iar când femeia se află ceva mai înaintea lor, ofițerul îi făcu semn lui Vlad să se retragă, șoptindu-i:

— Așteaptă!

Adina deschise ușa încăperii în care se afla fosta logodnică a lui Cezar.

Zgomotul ușii o făcu pe tânără să revină de la fereastră spre vizitatoare. Privirea Anei exprimă. În egală măsură, uluire și spaimă. Buzele ei se mișcau dar glasul nu-i mai dădu ascultare. Adina Zaplan nu sesiză starea de surescitare pe care o exprimau privirile tinerei și se repezi la ea, cu brațele întinse, strigând:

— Aniță! Cum să-ți mulțumesc? Acuma-mi dau seama că numai tu ai aranjat totul, pentru bietul Victor. Apoi se întoarse spre Cezar: Poți fi mândru de ea!

Ana bâigui:

— Nu… El ne-a întins o cursă…

Adina își plimbă privirile de la unul la altul, fără să poată accepta că ea a fost elementul lămuritor al afacerii pe care o pusese la cale cu atâta migală. Într-un târziu spuse prostește:

— Ce se va întâmpla cu fratele meu?

— Va fi arestat, răspunse locotenentul.

— Arestat? se arată ea uluită și continuă: Pentru șase sute de mii lei… pentru șase sute de mii…

Cezar ordonă scoaterea Adinei din birou și apoi îi spuse Anei:

— Când te gândești câte măsuri de precauțiune și-a luat femeia asta! Trebuie să recunosc iscusința ei. A

lucrat frumos!

Spre surprinderea lui, departe de a manifesta cea mai mică urmă de regret ori teamă pentru faptele sale, și cu o nespusă aroganță, Ana Doljan întrebă:

— Dar eu n-am lucrat frumos?

Cezar dădu semne de asemenea mânie, încât părea că abia se mai putea stăpâni.

— Ai exagerat cu amorul, domnișoară! Și nu grija pentru a nu mă pierde te-a îndemnat să-i procuri date lui Matei; nu dorința de a răscumpăra clișeul acestor fotografii „compromițătoare" te-a adus aici.

— Dar ce altceva? îl întrerupse Ana cu un aer disperat.

Drept răspuns, Cezar îi arătă fotografiile și după o vreme de încordată observare, o întrebă:

— Cine este bărbatul de lângă tine?

— Ți-am spus doar: Mercuțio D'Allberti… un anticar…

— Un escroc, un șantajist care se numește Mișu Tenopol! tună ofițerul. Respiră adânc și continuă pe un ton coborât. Trebuie să-ți mărturisesc marea surpriză pe care am încercat-o, descoperind că doctorul te „șantaja" cu o falsă dovadă compromițătoare, instigat chiar de tine, prin bătrânul avocat. Desigur, te-ai gândit că procedând astfel, te pui la adăpost, apărând ca o nefericită victimă a unui odios șantaj… dacă afacerea ar

fi descoperită. Dar iată că odată cu murdara voastră uneltire, s-a aflat șiroiul fiecăruia dintre voi: Tu ești șeful și… nu m-ar surprinde dacă tot tu ai fi și… *fata* care, la nevoie, trebuia să mă suprime. Dar asta o vei spune celor care vor desăvârși anchetarea voastră; eu am făcut doar constatarea…

— E… e aberant! îl întrerupe ea.

— De asemenea, îți cer să recunoști că și surpriza pe care ți-am făcut-o, cu Adina Zaplan, compensează toate șiretlicurile tale și mai ales, elimină orice posibilitate de tăgadă a vinovăției tale.

Femeia se încruntă și făcu un vizibil efort să plângă, ca o firească încercare de a se despovăra.

Cezar privi un timp pe fereastră. Trăsăturile chipului său prindeau cu încetul să se destindă. Părea un pacient aflat în convalescență, după o foarte grea operație. Apoi chemă sergentul de serviciu și-i ordonă s-o conducă pe Ana în altă încăpere. Într-un târziu își spuse: „Gata, băiete! Astăzi ai văzut prea multe lucruri. O să-ți facă bine… o mică plimbare”. Ieși deci din birou.

Afară îl aștepta Vlad.

— Vino mâine dimineață, îi spuse ofițerul. Acum te poți duce acasă.

Dar omul care făcuse atâtea rele în viața lui și care renunțase la cel mai mare „tun” din toate câte i s-au ivit, doar pentru o strângere de mână și o vorbă bună, nici

nu se clinti din loc.

Intrigat de privirea cu care Vlad îl fixa, comandantul pichetului murmură:

— Desigur, trebuia să-ți mulțumesc ori măcar să te felicit.

— Nu, nu pentru asta am făcut-o.

— Recompensă?

Ochii fostului infractor se umeziră. Mai zăbovi câteva secunde și smulgându-se din loc, strigă gâtuit de durere:

— Recunoștință! Nu recompensă.

— Stai!

Brănescu se opri dar nu-și întoarse capul spre ofițer.

Cezar veni lângă el și-i întinse mâna:

— Ei bine, îți sunt recunoscător; ai vrut să-mi salvezi viața. Mâine o vor afla toți oamenii din comună. Îți promit.

— Nu… nu dumneavoastră, ci eu! Da da, eu vă sunt recunoscător și din pricina asta am făcut… Și-apoi, cred că oricare cetățean ar fi procedat la fel…

— Ascultă, cetățene Vlad Brănescu! Ce-ar fi să mergem pe la casele noastre și să ne odihnim? spuse Cezar, zâmbind.

— Pot să vă însoțesc?

— Desigur.

Porniră împreună, unul alături de celălalt. Aerul rece

și umed al nopții se așternea pe obrajii lor ca o mângâiere.

Curând ajunseră în apropierea Bălții lupilor. Luna răzbătea cu greu dintr-un nor și palida ei lumină făcu ca totul să pară nefiresc de frumos. Până și malul abrupt, în toată sălbăticia lui, arată ca o uriașă ființă însuflețită.

Cei doi bărbați își continuară drumul, până la „Marea cea mare” cum o numea Vlad cu nostalgie.

— E atât de frumos! exclamă Brănescu într-un târziu.

Entuziasmul însoțitorului său se reverbera în conștiința ofițerului ca o severă mustrare, conștient că marea lui greșeală fusese abandonarea permanentei stări de veghe, fie chiar și pentru o clipă. Privi în depărtare, cu un ciudat amestec de jenă și hotărâre, vrând parcă să asigure întreg pământul țării că din acea clipă nu va mai manifesta niciun fel de slăbiciune.

Amândoi se așezară pe nisipul jilav. Cezar începu să mângâie pământul cu un soi de ciudată gingășie, de parcă i-ar fi cerut iertare, în timp ce buzele sale murmurau aidoma unui jurământ De astăzi înainte, subunitatea mea se va putea numi, pe drept cuvânt „Pichetul în alarmă”!

-= sfârșit =-

Lei 5

SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLEC

SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECT

Rămas singur, Cezar raportă prin telefon desfășurarea evenimentelor, apoi deschise casa de fier și scoase harta zonei de frontieră. Luă un creion colorat și trase patru linii, toate ducînd spre malul abrupt. Apoi trase și cea de a cincea linie, marcînd astfel ultima posibilitate de acces spre locul considerat propice unei treceri mai neobservate spre mare.

„Mîine în zori — intrarea în dispozitiv, își spuse ofițerul. Mîine în zori, voi ordona : PICHETUL ÎN ALARMĂ !"

Se ridică, puse harta în dulapul de fier. Telefonul începu să sune. Locotenentul ridică grăbit receptorul.